proleter

devrimci teori

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN!

TEMMUZ 1978 - SAYI 3

Proleter **DEVRİMCİ TEORİ**

Proleter **DEVRİMCİ TEORİ** / Sayı: 3 / Devrimci **HALKIN YOLU** Gazetesinin aylık teorik eki / Sahibi: Kemal Yalçın / Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Celâl Taş / Yönetim yeri: Binbirdirek sokak No: 3 Kat: 1/3, Sultanahmet - İstanbul / Haberleşme adresi: P.K.: 542, Sirkeci-İstanbul / Ödeme adresi: Posta çeki no: 109983 Kemal Yalçın / Abone koşulu: Yıllık 180 Tl., 6 aylık 90 Tl. / Yurtdışı aboneleri için 2 katı / Tomurcuk Matbaasında dizilip, basılmıştır.

Son Baskı Tarihi: 17.7.1978

proleter

devrimci teori

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

önsöz

Devrimci Teori'nin bu sayısında bugün yoğun bir şekilde tartışılan baş çelişki sorununu ele alıyoruz. Bu konudaki yanlış anlayışları bir kez daha derli toplu eleştirirken, meselenin nasıl ele alınması gerektiğini ve bugün Türkiye'de baş çelişkinin ne olduğunu tekrar ortaya koyuyoruz.

Halkın Yolu'nun yayın hayatına girerken yayınladığı platformu değerlendiren yazıda ise sadece platformun doğru ve yanlışlarını ayrıştırmak, süreç içinde Halkın Yolu'nun nerelerde ve ne ölçüde Marksist inşayı ilerlettiğini tesbitle sınırlanmaksızın, Marksist inşa konusunda doğru anlayışın ne olduğunu da ortaya koyuyor; Marksizm ile revizyonizmin ayrım çizgilerini ortadan kaldıran yanlış anlayışları açığa çıkarıyor ve eleştiriyoruz.

Amacımız yazı yazmış olmak için yazmak, Halkın Yolu'nun neler yapabileceğini göstermek için yazmak değildir. Amacımız, dört yıllık dönemin düzgün bir bilançosunu çıkarmak, doğru ile yanlışları, proletaryaya ait olanlarla küçük-burjuvaziye ait olanları ayrıştırmak, Marksist hareketi kitlelerin devrim ve sosyalizm mücadelesine önderlik edebilir hale getirmek, Marksist inşayı ilerletmek için kıyasıya bir ideolojik mücadele vermektir.

Marksist hareketin gelişmesi önünde duran ve mutlaka aşılması gereken engeller vardır.

Örneğin bugün hâlâ Marksist kavramlar küçük-burjuva eğilimlerin örtüsü olarak kullanılabilmektedir. Her proletarya hareketinde bu tür hastalıklar olagelmiştir. Özellikle, proletarya hareketi içinde küçük-burjuva, oportünist eğilimlerin güçlü olarak var olduğu veya hareketin henüz çocukluk dönemini yaşadığı zamanlarda buna daha sıkça rastlanır.

1971 öncesini bilenler Marksizmin kavramlarının, darbeci milliyetçiliğin, küçük-burjuva devrimciliğinin, oportünizmin çok kolay örtüsü haline geldiğini hatırlarlar.

1974'den beri Marksist hareketin gelişmesi ile birlikte kavramları da ayakları üstüne oturtma, proletaryaya maletme yolunda adım atılmıştır. Ancak hâlâ küçük burjuva eğilimler, zararlı düşünceler yaşıyor olduğundan bu hastalıklar aşılabilmiş değildir.

Özellikle yaşadığımız dönemde; atılabilecek kadar olgunlaşmış bu zararlı eğilimler daha eksiksiz bir şekilde kendini açığa vurmuştur ve Marksist hareketin gelişmesini önlemeye çalışmaktadır. Küçük-burjuva eğilimler inkârcı tutumları en masum, en kolay kabul edilebilir kavramlarla örtülebilmektedir. Doğru ile yanlışın, Marksizm ile revizyonizmin ayrım çizgileri silinebilmektedir. Olumlu ve olumsuzlukları ayrıştırmada inatçı bir isteksizlik gösterilmektedir.

Bütün bunlar Marksist hareketin önünde duran ve mutlaka içinde yaşadığımız dönemde aşılması gereken şeylerdir. Bunlar yenilmeden devrimci

görevler doğru bir şekilde yerine getirilemez.

İşte Devrimci Teori önümüzdeki süreçte bu olumsuzlukları aşmak, dönemin zorunlu görevlerini yerine getirmek için ideolojik mücadele verecektir; yayınını bu amaç için sürdürecektir.

Bugün oportünizmin, revizyonizmin, her türlü zararlı akımın etkisizleştirilmesinin yolu da bu görevlerin yerine getirilmesinden geçiyor. Marksist hareketin gelişmesini önleyen kendi hatalarıdır. Ve bu hatalar aynı zamanda oportünizmi güçlendiren günahlar haline gelmektedir.

Örneğin dünyadaki üç dünyacı akımı ele alalım. Sınıf mücadelesinin hızla yükselişi, başlıca çelişmelerin keskinleşmesinin sonucu olarak her türlü anti-Marksist akımların gerici karakteri çok daha dolaysız, çok daha açık bir şekilde ve çok daha kısa bir sürede açığa çıkıyor. Anti-Marksist üç dünyacı akımlar, Belçika'da, Fransa'da, bu ülkelerin emperyalist burjuvazisinin çanak yalayıcıları, Portekiz'de faşistlerin destekçisi, tekelci burjuvazinin ve ABD emperyalizminin gönüllü borazanı haline gelmiştir. İtalya'da, ABD'de, Türkiye'de üç dünyacı akımların niteliği yine açık bir şekilde aynıdır.

İtalya'da, Portekiz'de, İspanya'da, dünyanın hemen hemen her yerinde güçlü Marksist hareketlerin; küçük-burjuva zaaflarından arınmış Marksist hareketlerin olduğu yerde, üç dünyacılığın hiç bir aldatıcı maskesi proletarya adına ciddiye alınacak; söyleyebileyecek hiç bir sözü kalmamıştır. Proletarya ve halklar tarafından gericiliğin uşakları olarak lânetlenmişler ve teşhir olmuşlardır.

Ama ülkemizde, faşist diktatörlüğün ve ABD emperyalizminin gönüllü borazancılığını yapan, kitleleri, düzenin sessiz kölesi olmaya çağıran Aydınlık oportünizmi, neden hâlâ yüzüne oldukça kolay «proleter devrimcilik» maskesi takabiliyor. Bu onun kendi niteliğini açıkça ortaya koymadığından değildir.

Ülkemizde Marksist hareketin hâlâ hatalarından, atılacak kadar olgunlaşan küçük-burjuva eğilimlerden, «sol» ve sağ hatalardan kurtulamadığındandır. Marksist hareketin hataları oportünizmin işine yarayan günahlar haline gelmiştir. Bu hatalar, Marksist hareketin büyümesinin, kitlelerin mücadelesini geliştirme, ona, Demokratik Halk Devrimi yolunda önderlik etme görevini yerine getirmenin engeli haline gelmiştir.

Biz Halkın Kurtuluşu'nu bu sayıda eleştirirken ve ilerdeki sayılarda bu eleştiriyi sürdürürken, Marksist hareketin hatalarından arınmasını gerçekleştirmek için eleştiriyor ve eleştireceğiz. Marksist hareketin gelişmesini engelleyen, oportünizmin işine yarayan günahlar haline gelen hataları aşmak için eleştiriyoruz. Arkadaşların eleştirilere sorumlulukla eğileceklerini, yaşadığımız dönemin görevlerini yerine getirmede cesaretli davranacaklarına inanıyoruz.

Ancak şu unutulmamalıdır. Küçük-burjuvazinin tutumları ve revizyonizm, Marksizmi, küçük-burjuva eğilimlerin örtüsü haline getirme tutumu, artık aşılacak kadar olgun hale gelmiştir, gerileyeni ve çökeni temsil etmek-

tedir ve mutlaka aşılacaktır. Devrimci Teori bu konuda inatla, acımasızca mücadele edecek Marksist hareketin önündeki engelleri yıkacaktır.

Çökene, atılması gerekene dayanarak yaşama tutumu ise, sınıf mücadelesinin akışı içinde kaçınılmaz olarak yıkılacak veya tüm Marksist özelliklerini yitirecek katıksız gerici bir küçük-burjuva akım haline gelecektir.

Bizim; devrim ve sosyalizm davasının endişesini duyan herkesin ve Halkın Kurtuluşu'nun görevi ise gerici eğilimlere boyun eğmek değil, onları aşmada cesaretli olmak, onun vereceği zararı mümkün olan en aza indirmek olmalıdır.

Proleter DEVRİMCİ TEORİ

HALKIN YOLU PLATFORMUNUN DEĞERLENDİRMESİ

Bu yazıda Halkın Yolu'nun platformunun değerlendirmesini elealacağız. Bugün bu değerlendirme, salt platformun doğru ve yanlışlarını ayrıştırma ile yetinmemeli, bunu Marksist hareketin inşası konusunda doğru anlayışın netleştirilmesi, hatalı anlayışların açığa çıkarılıp eleştirilmesi ile birleştirilmelidir.

Halkın Yolu'nun yayın hayatına bir platform yayınlayarak başlaması her şeyden önce sorumlu bir davranıştı. Henüz yayın hayatına yeni başlayan bir gazetenin devrimin çeşitli meseleleri karşısında ne düşündüğünün bilinmesi iyi bir şeydir. Halkın Yolu platformu kitlelere hangi mesajı ve nasıl ileteceğini, hangi doğrultuda yayın sürdüreceğini belirtiyordu. Aynı zamanda böyle bir tutum, gazetenin başlangıcı ile sonraki gelişmesi arasındaki süreci, gelişmenin hangi yolda olduğunu, inşaada katettiği mesafeyi değerlendirmeyi kolaylaştırıyordu. Kitlelerin devrim mücadelesine karşı sorumluluk duyan, birçok hata ve kusurlarını açık açık kadrolara ve kitlelere açıklayan Halkın Yolu'nun bu tutumu ona kitlelerden öğrenmek yolunu da açıyordu.

Şüphesiz ki, yayınlanan platform H. Yolu'nun **o günkü** aşamada meselelere bakışını, olgunluk seviyesini ortaya koyuyordu.

Platform ile H. Yolu'nun meselelere bugünkü bakışının kıyaslanması, platform sonrası yayını nasıl sürdürdüğünün değerlendirilmesi, Halkın Yolu'nun gelişimi konusunda en objektif, en tam bilgiyi, onun yönünü ve gelişme seviyesini ortaya koyar.

H. Yolu'nun bugünkü durumunu, inşasının yönünün ne olduğunu ortaya koymak veya değerlendirmek için H. Yolu 41. sayıya kadar katettiği mesafeyi ve oportünistlerin tasfiyesinden sonraki gelişimi değerlendirmek gerekir. Platformda söylenenlerle H.Y.'nun oportünistlerce gasbedilmesinden hemen önceki halini ve genel olarak H.Y.'nu değerlendirmek yanlıştır.

Eğer böyle yapılırsa bu Marksist hareketin süreç içinde inşa ediliyor olduğunu inkâr etmek olur. H.Y.'nun hangi yolda nasıl ilerlediğini gizlemeye çalışmak veya farklı göstermek olur. Genel olarak Marksist hareketin inşası konusunda idealizme ve metafiziğe saplanılıyor demektir. Ve doğrular ile yanlışları ayırdetmeme, ondan dersler çıkarmama sonucuna götürür.

Marksist hareket; süreç içinde gelişimi, karakteri, içinde taşıdığı çelişmeleri ile birlikte elealınmalıdır. Siyasi bir hareket olarak Marksist hareket, kural olarak burjuvazinin demokratik hareketinin bağrından doğar. Her ül-

kedeki Marksist hareketlerin böyle bir başlangıcı vardır. Süreç içinde çeşitli burjuva bağlardan eğilim ve düşüncelerden arınır, gelişir, olgunlaşır. Hiç bir ülkede komünist hareket birdenbire olgunlaşmaz, birdenbire devrim ve sosyalizm mücadelesine önderlik eder hale gelemez. Bu materyalist tarih anlayışı iyice kavranmalıdır.

Bir Marksist hareketi incelerken doğru yönde gelişme veya doğrular denen şey; o aşamada Marksizmin bağımsız bir akım olarak gelişebilmesi için önündeki hedefleri yıkma doğrultusunda atılan adımlardır. Belli bir aşamada doğrular nedir? Hangi akımlar esas olarak gelişmeyi temsil ediyor, hangileri etmiyor, bu tamamen ayırt edilebilir bir şeydir. Süreci ve o süreçteki objektif çizgileri, akımları tahlil ederek bu soru doğru bir şekilde cevaplanabilir. Dolayısıyla, oportünizm veya revizyonizm ne kadar yaygara koparırsa koparsın, doğrular ve yanlışlar, doğru yolda ilerleme veya yanlışlar içinde boğulma, objektif olarak kavranabilir ve açığa çıkarılabilir şeylerdir. Ancak revizyonizm ve oportünizm açık gerçekleri değiştirmek için doğru ve yanlışları karmakarışık hale getirip değiştirmek için ısrarlı çabalara girer.

Örneğin, Aydınlık oportünizmini elealalım: Onlara göre, Aydınlık her zaman doğrudur. Yanlışlar ya her zaman Aydınlık dışında olmuştur, ya da Aydınlık'ın hatası olmuşsa bile bu Aydınlık dışına çıkan kimselerle birlikte dışarıya çıkmıştır. Peki gerçekler böyle midir? Bunun cevabı Marksist hareket doğru bir anlayışla incelenerek verilebilir. Onun kendisini herkesten farklı, doğru ve Marksist olarak gösterdiği 1967, 70-71 dönemine bakalım: 1967'de «Türk solu» ile belli bir karargâh ve çizgiye kavuşan devrimci hareketin dayandığı toplumsal temel, radikalleşen küçük-burjuva aydınların anti-emperyalist ve demokratik muhtevadaki hareketiydi ve bu reformcu burjuvazinin peşine takılmıştı, burjuva reformizmiyle malüldü. O dönemde Marksist hareketin inşasının önündeki esas görev, reformcu burjuvaziyle ayrım çizgilerini çekmek ve sağ sapmalara karşı mücadele etmekti. Aydınlık oportünizmi, esas olarak reformcu burjuvaziyle sınır çizmeye karşı çıktığı, sağ oportünizme karşı mücadele etmediği için, Marksist hareketin gelişmesi doğrultusunda adım atmıyordu. Aydınlık bu mücadelede esas olarak gerici mihrakta, atılması gereken yanda yer aldı. Reformcu burjuvazinin peşine takılmayı savundu. Atatürk'çülüğün, reformcu burjuva kuyrukçuluğunun mihrakı oldu.

O dönemde bu görev yerine getirilmediği için daha sonra pıtrak gibi «sol» sapmaların ortaya çıkmasının zemini de hazırlanmış oldu.

Burada maksadımız yakın geçmişin değerlendirilmesi, tarihi çarpıtmaların düzeltilmesi değildir. Devrimci Teori bunu ilerki sayılarında yerine getirecektir. Burada önemli olan Aydınlık'ın gerçekleri, doğruları objektif çizgilerin ve o aşamada Marksist hareketin önündeki esas görevin ne olduğunun tahlilinden çıkarmıyor olması, dahası Marksist kavrayıştan yoksun olmasıdır. Aydınlık'ın bugün hakim sınıfların bir uzantısı haline gelmesi ile bu anlayışı arasında sıkı bir bağ vardır.

70'lerde içinden geldiğimiz hareket, devrimci küçük-burjuva hareketiydi. M. Belli ve Perinçek'lerin burjuva milliyetçiliğine karşı, küçük-burjuva

temelde fakat gelişmeye açık bir tepkiyi ifade ediyordu. 71 direnişi ve sonrasının zengin tecrübeleri, hareketin kendini devrimci bir tarzda aşmasına, işçi sınıfıyla ve uluslararası proletarya hareketinin ana gövdesiyle birleşmesine imkân sağlayacak objektif bir temel yarattı. Bu temel üzerinde hareketimiz revizyonizmi ve maceracılığı aşmaya Marksist hareketi inşaya yöneldi.

74 sonrası Marksist hareketin inşasının önündeki esas görev revizyonizmi ve meceracılığı aşmaktı. Ancak bu halka kavranarak, Marksist hareketin inşası başarıyla ilerletilebilirdi. Bu alanda atılan adım doğruyu, gelişeni temsil etmektedir. Bu bakımdan H. Yolu'nun durumu nedir? O hangi yönde ilerlemiştir?

Halkın Yolu önce Leninist emperyalizm teorisini özümlemeye yönelmiştir. Revizyonist ve maceracı tezlerinin önemli temellerinden birinin emperyalizm teorisinin inkârı olduğunu açığa çıkarmıştır. Çağımızda revizyonizm, bütün sapmaların, bugünkü anti-Marksist üç dünya teorisinin temelinde hep Leninist emperyalizm teorisinin inkârı vardır. Leninist emperyalizm teorisi her türlü sağ ve «sol» sapmaları açığa çıkaran en önemli ayıraçtır. H. Yolu bu hattan ilerleyerek, bağımlı ülkelerde devrimin milli ve sosyal karakterinin iç içe geçtiğini, bağımlı ülkelerde devrimin emperyalist zincirin en zayıf halkasında kırılarak gerçekleşeceğini ortaya koymuştur. Baş çelişme, faşizm meselesinde doğru tezler geliştirmiştir. Emperyalizm teorisinin kavrayışını derinleştirerek, yazılı olarak Halkın Yolu'nun Aydınlık eleştirilerinde ifadesini bulan emperyalizm-yerli gericilik ilişkisi, savaş, siyaset meselelerini açarak, modern revizyonizme ve sağ oportünizme karşı tayin edici adımlar atmıştır. Türkiye'de devrimin niteliği muhtevası ve yolu meselelerinde Marksist adım atmış, Devrimci Teori'nin birinci sayısında Aydınlık ve Halkın Birliğini eleştirerek ilk defa kapsamlı şekilde bu meseleleri, temel çelişme ve baş çelişme sorununu çözmüştür. Bu alanda revizyonist görüşlere ağır bir darbe indirmiştir. Kitlelerle birleşme meselesinin önemini daima vurgulamış, gerçek kahramanın kitleler olduğunun, kitlelerin mücadelenin öznesi olduğunun iyice sindirilmesinin gereğini belirtmiştir. (Denebilir ki özellikle işçi ve köylüler içinde en ileri adımları H.Y. atmıştır.) Bütün bunlar H. Yolu'nun 1974'den bu yana **gelişen ve esas yönüdür.** Ancak Halkın Yolu esas çizginin yanı sıra giderek sönmüş ve önemsizleşmiş de olsa oportünist görüşler de ortaya atmıştır.

Bütün bunlar, Marksist inşa konusunda doğru bir anlayışa sahip olunursa, doğruların ve yanlışların; Marksizmin ve oportünizmin, o günkü sürecin esas görevi ve objektif çizgiler tahlil edilerek belirleneceği bilinirse kolayca kavranabilir, tesbit edilebilir.

Burada bir mesele daha belirtilmelidir. Eğer hareketin esas yönü Marksizm-Leninizm yolunda ilerlemekse, belli bir aşamada hâlâ bazı eksikliklerinin ve hatalarının olması, onun proleter devrimci özelliğiyle çelişmez.

Marksist hareketin gelişmesi konusunda doğru bir kavrayışa sahip olmak, hareketin belli bir aşamada birçok eksikliklerinin olacağını ve bunun da normal ve hatta kaçınılmaz olduğunun da kavranmasını sağlar. Marksist hareket eksiklerini, tezlerini, gelişmesi önündeki engelleri aşma sürecinde

ve kitlelerin mücadelesi içinde tamamlar ve olgunlaştırır.

Bu elbette her şey doğal seyrine, kendiliğindenciliğe bırakılsın demek değildir. Böyle bir eğilim Halkın Yolu'ndan ırak olsun. Aksine bu, Marksist hareketin inşasını düzgün bir şekilde hızlandırmayı, başkalarından öğrenmeyi, başkasının da doğruları ile birleşerek ilerlemeyi sağlar.

Bu doğru anlayışın yeterince, açık seçik ortaya konmaması ve kadrolara kavratılmaması sağ oportünizmin tahribatlarına kapıyı açtı. Onun Marksizmi çarpıtmasını kolaylaştırdı. Aydınlık oportünizmi idealist gerici anlayışı gereği inşayı her meselede bir şeyler söyleme, her meselede söyleyecek bir şey bulma seviyesine düşürerek, proleter devrimci gelişmeyi «programsız», «siyasetsiz» olarak suçlayabildi. Bu konuda doğru kavrayışa sahip olmayan insanlar oportünizm karşısında silahsız kaldı. Sağ oportünizmin saflarına geçebildi.

İkinci olarak oportünizm, inşayı sınıf mücadelesinden koparark küçük-burjuva aydın zemine çekmeye çalıştı. Kitlelerin devrimci mücadelesinin öznesi olduğunu kararttı. Proletaryanın bakış açısı ile diğer sınıfların bakış açısı arasındaki sınırları ortadan kaldırdı. Dahası proletaryanın bakış açısı adı altında reformcu burjuvazinin bakış açısını hakim kılmaya çalıştı. Siyasi mücadeleyi sosyalizm ufku içinde demokratik halk devrimini ilerletme olmaktan çıkararak, burjuva kampı içinde ehveni şer'ler arama derekesine düşürdü.

Bütün bunlar bugün Marksist gelişmeyi temsil eden hareketleri olumsuz yönde etkiledi. İnşayı, Marksist hareketin önündeki engelleri tasfiye etme görevinden kopartma, sınıf mücadelesinden, ezilen halk yığınlarını, onun en ileri kesimlerini saflarımıza kazanma mücadelesinden kopartma eğilimini güçlendirdi. Her meselede bir şeyler söyleme anlayışının yerleşmesine yolaçtı. Marksist inşanın tamamlanması, adeta her meselede bir şeyler söyleyebilir hale gelme şeklinde anlaşılır oldu.

PARTİ BAYRAĞI DERGİSİ HALKIN YOLU PLATFORMUNU ELEŞTİRİRKEN DOĞRU BİR BAKIŞ AÇISINDAN UZAKLAŞIYOR

Bugün nasıl bir dönem yaşıyoruz? Her şeyden önce Marksist hareketin 1974'den bu yana çizgisini, olumlu ve olumsuzluklarını ayrıştırma dönemi yaşıyoruz. Veya bugün bu görevin tayin edici öneme haiz olduğunu görmek zorundayız.

Esas yönüyle Marksizm-Leninizm yolunda ilerleyen H.Y. Marksizm ile oportünizm arasında yeni bir saflaşma ortaya çıktığı için bu yeni saflaşmaya göre yerini tekrar belirleme görevi ile karşı karşıyaydı.

Tayin edici çizgi mücadelesinde, eğer oportünizme dönerse, özellikle 41. sayıya kadarki gelişmeye azgınca saldırmak ve dahası uzlaşma platformuna da saldırmak zorundaydı. Eğer izlediği hatta bağlı kalır, oportünizmi

mahkûm ederse; fiilen savunduğu şeyi resmen de açıklamak, uzlaşma platformunu eleştirmek, oportünist etkilenmelerin kökünü açığa çıkarmak göreviyle karşı karşıyaydı. Oportünizmi resmen mahkûm ettiğini açıklayan Halkın Yolu'nun önündeki görev bu idi.

Bu görevin Aralık, Ocak aylarında ele alınmayıp, bugüne kalması, H.Y.'nun böyle bir görevi olduğunu unuttuğundan değil, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinden H.Y. taraftarlarının mümkün olan en geniş kesimini oportünizme karşı birleştirme görevinden ileri geliyordu.

H.K. gazetesi, H.Y. bu görevi ele almadan önce çıkardığı Parti Bayrağı adlı derginin birinci sayısında H.Y. platformunu eleştirdi.

Ancak bu eleştiri Marksist hareketin inşası, Marksizmle revizyonizmi; doğru ve yanlış çizgilerin ayrıştırılması sorunları nasıl ele alınır, gibi temel meselelerde Marksizmden uzaklaşmakta, idealizme ve metafiziğe saplanmaktadır. Elbette H.Y.'nun yanlışları H.K. tarafından eleştirilmelidir. Bu H.Y.'nun kendisini aşmasını hızlandırır, diğer gazetelerle farklı ve aynı yanlarını daha tam bir şekilde ortaya çıkarır. Farklılıkları gidermek, yanlışları yıkmak için hangi meseleler uğruna mücadele verilmesi gerektiğini netleştirir. Sorun, H.K. gazetesinin H.Y.'nu eleştirebilmek için yanlış bir çizgiye kaymış olmasıdır.

Parti Bayrağı dergisinin, H.Y. platformunu eleştirirken yaptığı birinci yanlış; platformun o günkü gelişmeyi ifade ettiğini inkâr etmesi veya görmezlikten gelmesidir. Halkın Yolu'nu eleştirirken, platformdan bu yana hangi yönde ve ne ölçüde ilerlediğini görmezlikten gelerek platformdaki hatalarla, üstelik onları da zoraki bir şekilde abartarak veya değiştirerek, Halkın Yolu'nu olduğundan farklı göstermeye çalışmasıdır. Parti Bayrağı dergisi, yayın hayatına bir platformla başlamayı, sorumlu ve olumlu bir davranış olarak değil de, H.Y.'nu kötü göstermeye, onun gelişim çizgisini gizlemeye yarayacak bir fırsat yakalama olarak elealıyor. «Halkın Yolu iyi ki platform yayınlamış, ona yüklenecek bir şeyler bulabildik. İyi ki biz böyle bir şey yapmamışız, bir de orda yanlış yapacaktık.» tutumuna kaymıştır.

Parti Bayrağı dergisinin ikinci önemli yanlışı; H.Y.'nu, süreç içinde hatalarını aşarak gelişmekte olduğu perspektifinden kopardığı gibi; eleştirirken, başkasına inkârcı davranırken, kendisine liberal davranmasıdır. H.Y. 76 sonlarında yanlış görüşler taşırken, H.K.'nun hangi yanlışları taşıyor ve süreci nasıl yaşıyor olduğunu gizlemeye çalışmasıdır. Kendisini dışta tutarak veya mükemmel göstererek başkasını eleştirmesi, kendisini sürecin içine koymaktan kaçınmasıdır. Böyle bir yolun, H.K.'nun olumlu, daha az kusurlu veya kusursuz gibi görünmesine yolaçtığı zannedilse de, gerçekte esas olarak Halkın Kurtuluşu gazetesi için zararlı olur. Hata ve sevaplarının, olumlu ve olumsuzluklarının ne olduğunu belirlemeyi, bunları ayrıştırmanın zorunlu olduğunu gözlerden gizler. İç sınıf mücadelesini bastırır. Aşılabilir hale gelen birçok hatayı bile ayakbağı haline getirir, gelişmeyi, ileriye adım atmayı önler.

Parti Bayrağı dergisinin bu yanlışları nereden geliyor? Niçin kendi dışında herkesi kötü göstermeyi sağlayacak böyle bir yola giriyor? Ne yazıkki

Marksist hareketin inşası konusunda idealist ve metafizik bir anlayışa sahip olmasından veya H.Y.'nu eleştirmek için böyle bir yola girmekte bir sakınca görmemesinden. Eğer Parti Bayrağı dergisi bu konuda doğru bir anlayışa sahip olsaydı böyle bir tutum alamazdı. H.Y.'nu istediği gibi kötü göstermede kendini bu kadar özgür hissedemezdi. En azından H.Y.'nun hangi yolda ve ne ölçüde adım attığını açık bırakırdı. H.K.'nu yanlışlara, grupçuluğa iten diğer bir hatalı anlayış ise doğru ile yanlışın ayrım çizgisi konusunda kendi niyetini ölçü almasıdır.

Bir gazetenin neyi temsil ettiğini, hangi yönde adım attığını nasıl tesbit edeceğiz? Biricik doğru cevap, süreç ve objektif çizgiler tahlil edilerek, öznel niyetleri değil, objektif gerçekleri temel alarak, çizgileri ayrıştırarak verilebilir. Doğruların ne olduğu, kim tarafından geliştirildiği böyle tesbit edilir. 74'ler sonrasının Marksizmi, doğruları, revizyonizme ve maceracılığa karşı açılan mücadelede, bu alanda Marksizmi hakim kılmada katedilen mesafedir. Parti Bayrağı dergisi Marksist tutuma yani çizgileri ayrıştırmaya neden yaklaşmıyor? Halkın Yolu hakkında söz söylemenin, hüküm vermenin biricik doğru yolu, Marksizmle oportünizmin sınırları ve çeşitli akımların çizgisini tahlil etmektir. Parti Bayrağı, H.Y.'nun süreç içinde attığı adımları, Marksist inşada katettiği mesafeyi neden görmek istemiyor? Parti Bayrağı dergisi bundan kaçınabilmenin yolunu aramaktadır. Ama bulduğu yol hatalı anlayışını derinleştirmekten başka sonuç vermiyor. Birilerinin kalkıp H.Y.'nda doğrular var demesinden korkuyormuş gibi H.Y.'ndaki olumlu her şeyi değersiz göstermeye, H.K.'ndan alınmış gibi göstermeye çalışıyor. Böylesi ifadeler, meseleleri bir küçük-burjuva çekişmesi açısında değerlendirme hatasına düşmektir. Ama böyle ifadeler veya iddialar için bile her şeyden önce yapılması gereken süreç içinde çizgileri ayrıştırmaktır, her şeyi cevaplayacak olan odur.

H.K. gazetesi Halkın Yolu'nun doğruları söylemiş olmasından, başkasıyla ortak yanları olmasından rahatsız olmaktadır.

H.Y.'nun H.K. ile ortak yanları vardır. Bu son derece iyi bir şeydir. Birlik isteyen devrim davasının endişesini duyan insanlar için sevindirici ve arzu edilir bir şeydir. Ne var ki Parti Bayrağı dergisi, adeta herkesten ayrı olmak, ve hiç bir ortak yanı olmamalıymış gibi bir tutum takınıyor.

Halkın Kurtuluşu'nun vardığı yer «H.K. her zaman doğrudur. Yanlışlar ya H.K.'nun dışındadır, ya da H.K. dışına çıkmış kişilerle birlikte yanlışlar da dışa çıkmıştır» anlayışıdır. Subjektif niyetinden çıkardığı bu sonuç, H.K.'nu gerçeklere ve gelişmeye, Marksizme ters yöne de döndürebilir.

Elbette ki belli bir aşamada doğruları, esas olarak bir akım, bir hareket de temsil edebilir, veya eskiden az çok farklı iken böyle bir değişme ortaya çıkabilir. Bu mümkündür. Üstelik, özellikle doğru bir proletarya partisi inşa edildikten sonra kural olarak böyledir de. Ama bunun da ölçüsü veya böyle olup olmadığı, objektif gerçeklerden, çizgilerin tahlilinden çıkar.

Parti Bayrağı dergisinin her şeyin ölçüsü olarak kendi niyetini aldığı görülünce, bu anlayışın esas kaynağı ve etkileyicisinin Aydınlık oportünizmi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Onun anti-Marksist idealist an-

layışının özünün yeterince kavranmaması, bu karakterine rağmen bazı insanları etrafında toplayabilmek ona karşı uyanıklığı öldürüyor. Hatta onu taklide yolaçıyor.

Ne var ki Parti Bayrağı dergisi yanlışının adeta istisna değil, çizgileşiyor olduğunu göstermek istercesine meseleyi derinleştiriyor. Şöyle diyor Parti Bayrağı:

> «H. Yolu dergisi yayın hayatına başladığından bu yana siyaset oluşturma yöntemi olarak her zaman Marksizm-Leninizm görüşleriyle yeni revizyonistlerin görüşlerini alt alta yazıp toplamak sonra bu toplamı ikiye bölerek bunların 'ortalamasını' bulmak ve bu 'ortalama'dan hareket ederek hem sağ oportünizme, hem de 'sol' oportünizme hücum etmek yöntemini izlemiştir.»
> (Parti Bayrağı, S. 1, Sa: 33)

Parti Bayrağı dergisi H.Y.'nun bu yaptığına iki çizgi yöntemi adını verdiğini söylüyor.

Böylesi «eleştirilerin» olsa olsa bir mizah değeri olabilir, ama Marksizme, materyalizme sadık bir bakış açısından hiç bir bilimsel değeri olamaz.

Parti Bayrağı'na bu «bilimsel» sözleri söyleten Marksist hareketin inşası konusunda doğru bir kavrayıştan yoksunluğu ve kendini «Halkın Yolu mutlaka kötü olmalıdır»a şartlamış olmasıdır. H.Y. da doğruların yanısıra hatalar olduğunu da görünce kolayca yukardaki «tahlil»i ortaya atabiliyor.

H.Y.'nda, doğruların yanında yanlışların da olması, karışık, izah edilemez bir şey midir? Ve bu durum sadece H.Y.'na özgü müdür? Peki H.K.'nun durumu nedir? Eğer bu gözle bakılırsa daha çok zigzaglı, daha çok değişken olduğu açık ve gizlenemez bir şey değil midir? Şimdi birisi kalksa 74'den beri H.K.'nun dediklerine bakarak H.K.'nda on görüş vardır. H.K. bunları alt alta topluyor sonra on'a bölüyor. On ayrı kefeye dağıtıyor. vb. vb.» diye ortaya bir eleştiri çıkarsa ne olur? H.K. anlayışını devralırsak böyle bir şey olabilir ve üstelik onu kötü gösterecek bir tablo çok daha rahat, çok daha geniş olarak ortaya çıkarılabilir. Ama bizim eleştirimiz, H.K.'nun neden sürekli zigzag çizdiği değildir. Halkın Yolu'nun esas yönü Marksistken, Halkın Kurtuluşu'nun Marksizm ile Revizyonizm arasında bocalıyor olduğu gazeteler karşılıklı taranırsa kolayca görülebilir. Bizim eleştirimiz neden H.K.'nun, çizgileri ayrıştırmak, olumlu ve olumsuzlukları ayrıştırmak istemediği, hatalarını devrimci tarzda aşma yolunu tutmadığıdır. Parti Bayrağı'nın birbirine karıştırdığı diğer bir mesele, sınıf mücadelesinde proletaryanın tutumu ile burjuvazinin farklı tutumlarıdır.

PARTİ BAYRAĞI DERGİSİ PROLETARYANIN TUTUMUNUN ÇİZGİLERİ AYRIŞTIMAK OLDUĞUNU ANLAMAK İSTEMİYOR

Toplumdaki sınıf çelişmelerinin ve süregelen sınıf mücadelesinin bir yansıması olarak, işçi sınıfının partisinde, kişinin kendi içinde, bir harekette, sınıf mücadelesi sürer. Sınıflı toplumlarda objektif dünya insan bilincine iki

çizgi şeklinde yansır. Proletaryanın burjuvaziye, Marksizm-Leninizmin her türlü sapmalara karşı mücadelesiyle, proletaryanın ve Marksizm-Leninizmin zaferi garantiye alınır. Bu bakımdan proletaryanın örgütü, proleter devrimciler daima uyanık olmalı, doğru ile yanlış, çöken ile yükselen, Marksizm ile revizyonizm arasındaki sınırların ortadan kalkmasına veya zayıflamasına engel olmalıdır. Devrimci proletaryanın her zaman sınıf mücadelesini başarıyla sürdürerek, çizgileri ayrıştırarak gücünü, yönetme rolünü korur.

Burjuvazi tarihi olarak çöken bir sınıftır. Onun dünya görüşü, Marksizm-Leninizm karşısında yenilgiye uğramaya mahkûmdur. Ancak proletarya, sınıf mücadelesini doğru elealmazsa, proletarya partilerini parçalayabilmekte, etkisizleştirmekte, kitleleri pasifize edebilmektedir. Bu nedenle sınıf mücadelesinde ve tayin edici çizgi mücadelesinde revizyonizm oportünizmin tutumu ile çizgi ayrımlarını gizlemek, çizgilerin açığa çıkmasını önlemektir. Revizyonizm mümkün olduğunca Marksizm ile farklılığını gizlemeye, çizgilerin ayrıştırılmasını önlemeye çalışır, o kişilerin uzaklaştırılması veya uyarılmasıyla her şeyin çözümlenebileceğini veya çözümlendiğini kabul ettirmeye uğraşır. Cereyan etmekte olan tayin edici mücadelenin, iki sınıf, iki yol arasında olduğunu gizler, salt kişilere yöneltilen bir haksızlık gibi gösterir. Çeşitli ülkelerin sınıf mücadeleleri tarihinde bunun örnekleri birçok kez görülmüştür.

Şimdi 74 sonrası H.Y.'nda ve diğer gazetelerde neden sağ ve «sol» hatalar olduğu ve sınıf mücadelesinde, çizgi mücadelesinde proletaryanın nasıl tutum alması gerektiği daha da netleştirilebilir. Revizyonizmi ve maceracılığı aşma görevinin tamamlanamadığı, Marksist hareketin yeni birçok eksiği olduğu, reformcu eğilimlerin hâlâ yaşadığı; daha sonra sağ bir cereyanın Marksizm maskesi altında sadece Türkiye'de değil, bütün dünyada Marksist hareketleri etkilediği bilinirse bu anlaşılır bir şeydir. O dönemde farklı çizgiler ortaya çıkmasının yani Marksizmin yanı sıra sağ oportünizmin de açığa çıkmasının objektif zemini vardı. O zamanki Marksist gelişme bunu farkedebilecek olgunlukta olmadığı gibi henüz onu yenecek gücü de yoktu. Dolayısıyla, nisbeten daha kolay bir şekilde, hatalı, oportünist görüşler Marksist gelişmenin içinde yeralabildi ve hatta Marksist çizgiye karşı oportünist bir çizgi oluşturabildi. Bunu açığa çıkarmak, tesbit etmek gerekir. Yaşadığımız dört yıllık dönemdeki farklı çizgileri açığa çıkarmak neden zayıflık olsun? Aksine bu, el titremeden yapılması gereken bir görevdir. Bunun açıkça kavranması gerekiyor. Fakat H.K. 74-78 döneminde ortaya çıkan farklı çizgileri ayrıştırma, Marksizmin zaferini perçinleme ve bundan sonrası için yanlışların, oportünist yanların gelişmesi ve hatta çizgileşmesini önleme yolunu, çizgileri ayrıştırma yolunu tutmuyor. Üç dünya teorisini reddettikten sonra geçmiş çizgisini elealışı bunun örneğidir. Kendisi geçmişte bu teoriyi H.Y.'nun yumuşatıcı tutumundan daha ileri, daha olduğu gibi savunmuş ve üstelik bunu o zamanki reformcu görüşleriyle birleştirmiş olmasına rağmen meseleyi bazı yazılar içinden alıntılar alıp «bunlar yanlıştır» diye geçiştirmek şeklinde elealmıştır. H.K. gazetesi hataları, kökleri ve çerçevesi ile ortaya çıkarma ve bundan ders çıkarma tutumu yerine bunları

örtbas etme, deşmeme tutumu takınıyor.

Bir kişinin, bir akımın, hareketin hatalarından bahsetmesini o kadar zor, veya kaçınılması gereken bir şey haline getirmiştir ki H.K. gazetesi, yanlış oportünist çizgisini örtüp, çok küçük ve basit gibi görmekle kalmamıştır. Kendisini olumlu göstermenin yollarını aramaya koyulmuştur. Ve o hale gelmiştir ki kendini 76 sonlarında uluslararası sağ oportünist çizgiye karşı Marksist çizginin mihrakı olarak sunmaktadır.

Parti Bayrağı dergisi, Halkın Yolu platformunun uluslararası alanda süren iki çizgi mücadelesini gizleme ve subjektif dünyasından çıkardığı «ayrılık yoktur» «ayrılık aramak sorumsuzluktur» yanlışına değindikten sonra, «Halkın Yolu uluslararası planda sürmekte olan iki çizgi arasındaki mücadeleye gözlerini tamamen kapamakta ve ülkemizde, bu mücadelenin kutuplarını teşkil eden siyasi akımları bir avuç «sorumsuz» aydın olarak görmektedir.» (P.B., S. 1, Sa. 60) diyor.

Ülkemizde bu mücadelenin kutuplarından birisi Aydınlık oportünizmidir, bu açık. Çünkü baştan beri üç dünya teorisini hayata geçirmektedir. Peki H.K. gazetesi ne zamandan beri üç dünya teorisini reddetmektedir ki, Aydınlık oportünizminin karşısına, 1976 sonlarında 3 dünya teorisini reddeden bir kutup olarak çıkıyor da H.Y. ona sorumsuz suçlamasını yöneltiyor. H.K. gazetesi kendini 76 sonlarından beri üç dünya teorisine karşı savaş açan akım haline getirmiştir. İnsaf! Yoksa Halkın Kurtuluşu üç dünya teorisini savunmuyor muydu?

Parti Bayrağı dürüst hareket etmelidir. Zaten, H.Y. Platformunun eleştirisini yazan arkadaşlar platform yayınlandığı zaman da dahil olmak üzere P.B.'nın üç dünya teorisini de reddeden kusursuz bir Marksist-Leninist çizgi izlediği izlenemini yaratmak için elinden geleni yapmıştır. Burada yapılan, bu ard niyetin açığa vurulmasından başka bir şey değildir. H.Y. platformunda Üç Dünya Teorisinden etkilenmiştir. Bu tartışılmaz bir gerçektir. Ama tartışılmayacak bir başka gerçek, H.K.'nun bunu yayın hayatında fazlayısıyla yaptığıdır. Üstelik bu utanç içinde gizlenecek bir şey değildir. Sınıf mücadelesinin gelişimi ile yakından bağlantılı olan Marksist-Leninist çizginin gelişmesi ve netleşmesi ülkemizde böyle bir gelişim seyri izlemiştir. Örneğin bazı kardeş Marksist-Leninist partiler üç dünya teorisini daha başından, bu «teori»nin temellerinin yeni atıldığı 1974'lerde tavır almıştır. Ülkemizde ise o sırada daha Sovyetler Birliği'nin sosyal-emperyalist olup olmadığı tartışılıyordu. Şimdi bu durumu örtbas etmeye çalışmak, bunu itiraf etmekten korkmak küçük-burjuvazinin tutumundan başka bir şey değildir. Parti Bayrağı'nı yazan arkadaşlara, eğer unuttularsa (!) «Halkın Kurtuluşu çıkarken» başlıklı broşürü ve H.K. gazetelerinin eski sayılarını yeniden okumalarını tavsiye ederiz. Gerçekler devrimcidir. Hayalimizde yarattığımız şeyler gerçekler karşısında iflas eder, nasıl ki H.Y. platformunda yarattığımız uzlaşmaz sınıf mücadelesinin gerçekleri karşısında iflas ettiyse. H.Y. hatalara karşı uzlaşmaz olma ilkesini savunmaktadır. Biz geçmişimizi acımasızca eleştireceğiz. (Bu, inkârcı bir şekilde eleştireceğiz anlamına gelmez). Oportünizme karşı mücadeleyi her alanda ortaya çıkan yanlışlarımıza karşı da sürdüreceğiz. Böyle yapmakla biz hiç bir şey kaybetmeyiz.

Aksine ancak böyle proletaryayı Marksizm-Leninizme kazanabiliriz.

H.K. gazetesi adeta gücünü çizgilerin karmakarışık hale getirilmesinde, hataları bile meziyete dönüştürmede aramaktadır. Bu vahim bir hatadır. Böyle bir tutumda çeşitli sağ ve «sol» eğilimler, çizgiler kazançlı çıkar. Marksizm ve Marksist yön ağır bir darbe yer. Böyle bir anlayışla bugün Halkın Kurtuluşu gazetesi taraftarları arasında maceracı akımiara geçiş arasında doğrudan bir bağ vardır. Çünkü bu anlayış her türlü yanlış eğilimin yaşatılmasının yolunu açar ve nihayet şartları olgunlaştığında onlar da kendini kopma şeklinde açığa vurur. Gerek teorik olarak, gerekse çeşitli ülke Komünist Partilerinin tecrübelerinin de doğruladığı gibi, doğru ve yanlışları, farklı çizgileri uzlaştırmadan daima Marksizm zarar görür ve böyle bir tutumun bir Marksistin tutumu olamayacağı asla unutulmamalıdır.

H.K. gazetesinin diğer bir hatası ise çizgilerle kişiler ilişkisidir. Çizgiler her şeyden önce objektiftir. İkinci olarak «iyi» ve «kötü» insanlar tarafından yaratılmazlar. Farklı çizgilerin temeli maddi dünyadadır; toplumsal gelişmelerdir. Hatta insanlar bazen doğru çizgiyi bazen yanlış çizgiyi güçlendirebilirler. Bu nedenle Marksistler her zaman çizgi mücadelelerinde «çizgileri ayrıştıralım, kişileri değil» der ve hata yapan insanlara hatalarını düzeltme imkânı tanırlar. Bu bakımdan, «şu kişiler çok kötüdür, her zaman kötü oldular. Kötü insanlar nasıl iyi şey yapar?» veya hayatı «iyi» insanlarla «kötü» insanların mücadelesi olarak ele alma anlayışı idealizmdir. Nesnel hayatı değil, öznelciliği temel almak, insanların temsil ettikleri çıkarlara ve sınıflara bağlı olduğunu kavramamaktır. Parti Bayrağı dergisi önce o dönemin çizgilerine bakmak, çizgileri ayrıştırmak ve sonra bu çizgiler karşısında kişilerin durumunu incelemek yerine, önce kişileri elealıyor. Ve iyi veya kötü insan olmalarına göre bir sonuç çıkarıyor.

Halkın Yolu'nda bir zamana kadar önde gelen bazı kişilerin hep kötü olduğunu göstererek, Halkın Yolu'nun inşasının da değersiz olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Bir zaman Halkın Yolu'nda önde gelen, daha sonra ise kendilerini Aydınlık isimli burjuva kulübüne zor atan insanlar ne idi? Bir döneme kadar onların Marksist yönü ağır basıyordu. Onlar Halkın Yolu'nun inşası içinde bazen doğruları, bazen yanlışları güçlendirdiler. Ama onlar bütünün içinde bir parça idiler, hem bütün tarafından etkilendiler, ve hem de bütünü etkilediler. Ceryanı göğüsleme ruhu olmadığı için Marksist çizgiyi güçlendirirken bile, hep ikircikli, arkaya bakan, adım atmada tereddüt eden insanlardı.

Onların içinde taşıdığı iki yön herhangi bir yönde daha tam olarak derinleşmeli, diğer yön öldürülmeliydi. İşte yeni bir yol ayrımı ortaya çıktığında oportünist eğilimlerinin öne geçmesi, oportünist önyargılarına boyun eğmeleri, çetin mücadele şartları içinde onları hızla dönüştürdü, esas olarak Marksist ve gelişenin içindeki yerlerinden koparıp, oportünizmin, burjuvazinin kucağına götürdü.

Parti Bayrağı dergisi, geçmiş çizgilerin ayrıştırılması, kendi doğru ve

yanlışlarının ayrıştırılmasını, revizyonist ve oportünist kişilerin dışarı atılması olarak elealıyor. Bunu çizgilerin ayrıştırılması görevinin yerine geçirdiği gibi, kendi içinde sınıf mücadelesini sürekli kılmadan kaçınmanın da gerekçesi haline getiriyor.

İnsanlar çizgilerin içinde yer alırlar. Ve her çizgide daha önder, daha yetkin olanlar vardır. Revizyonist çizginin elebaşılarının uzaklaştırılması ileriye doğru bir adımı ifade eder ve proleter çizginin üstünlük kurması için zorunludur da. Ancak bu bir sonuçtur. Çizgilerin ayrıştırılmasından sonra veya buna bağlı olarak ele alınır. Her şeyi kişilerin atılması olarak görmek, yanlış yapan, revizyonist, oportünist görüş taşıyan kişiler dışarı çıkınca her şeyi düzelmiş görmek dönemin çizgilerini ayrıştırmaktan kaçınmak, meseleye, Marksist çizginin zaferi, oportünist güçlerin çökertilmesi açısından bakmamaktır. Bu nedenle, revizyonist, oportünist kişilerin dışarı çıkması ile hatalardan arınılmış olunamayacağı gibi, hatalardan kaçınma yolu da garantiye alınmış olamaz. Bu sadece proleter çizgiye tecrübeler kazandırır, daha da uyanık olmasını sağlar. Ama bunun için de her zaman doğru ile yanlışı birbirinden ayırmak sınıf mücadelesini sürekli kılmak gerekir.

MARKSİST İNŞADA BAŞARIYLA İLERLEME, GEÇMİŞ TECRÜBELER TEMELİNDE YÜKSELMEKLE OLUR.

Dört yıllık bir dönemin sonucu yeni bir adım atma görevi ile karşı karşıyayız. Dünden bugüne zaman ilerledi, şimdi Türkiye bambaşka görev ve durumla karşı karşıyadır. Dört yıl öncesinin anlayışları çalışma tarzı ve seviyesi bugünün görevlerini karşılayacak durumda değildir. Devrimci mücadelenin talepleri ile proleter devrimci hareketin gericiliği arasındaki çelişki, sonuç olarak kitlelerin mücadelesini ilerletme, onlara önderlik etme görevlerinden alakoymaktadır. Proleter devrimci hareket yeni şartlara yeni görevlere kendini uyarlamalıdır. İçinde bulunduğumuz dönemde hareketi ileri çeken yön ile geri çeken yön arasındaki mücadele şiddetlenmektedir. Dört yılın sevapları ile eksiklikleri, hataları, yanlışları karşısında küçük-burjuvazinin tutumu ile proletaryanın tutumu billurlaşıyor. Küçük-burjuvazinin tutumu bir yandan ileriye adım atmaya duyulan isteksizlik, çizgileri ayrıştırmada, iç sınıf mücadelesinde isteksizlik şeklinde kendini karakterize ediyor. Otoritesizlik, disiplinsizlik, örgütlü mücadeleye duyulan inançsızlık, kollektif mücadeleyi hazmedememe ile var olan eksiklik ve hataları, küçük-burjuvazinin kendi başına buyruk eğilimini haklı çıkarmada bir araç haline getirme isteği ile kendini ortaya koyuyor. Sonuç olarak proleter devrimci harekette proletayaya ait olan şeyler ile atılması gereken şeyler ayrışıyor. Şimdi sorun ya da görev, bunları ayrıştırmayı isteyip istememek, becerip beceremektir. İradi çabalarla, sürecin içinde yer alıp dönüşümü tamamlayıp tamamlayamamaktır.

Küçük-burjuva aydınlarının toplumsal konumu ve üretimden kopukluğu kaçınılmaz olarak onun dünya görüşüne damgasını vurur. Küçük-burjuva aydını sınıf mücadelesinin bir kutbundaki büyük burjuvazi ve toprak ağalarını kendi dışında ve kendini ezen bir şey olarak algılarken, işçi sınıfı ve onun müttefiklerini de yine kendi dışında ve kendi geleceğini, kendi bağımsızlığını tehdit eden bir şey olarak algılar. Küçük-burjuva aydınına göre dünyanın merkezi kendisidir. Proletaryanın disiplini, örgütlülüğü, kollektif ruhu, çalışması ona yabancıdır. Bu yolda atılan her adımı geri çekmek veya yozlaştırmak için objektif olarak inatçı bir mücadele verir. Ortaya çıkan hataları, var olan birçok eksiklikleri görevlerin karmaşıklığını vb. kendisini haklı çıkarmada bir araç haline getirir. Özellikle eski alışılageleni terkedip daha ileri, daha farklı bir konuma sıçramanın gelip çattığı dönemlerde bu daha keskin, daha ciddi olarak açığa çıkar. İşte içinde yaşadığımız dönem böyle bir dönemdir. Türkiye'de küçük-burjuvazinin yaygınlığı vb. nedenlerin de etkisiyle, düne kadar sınıf mücadelesinin kenarında, kendi küçük dünyasını yaşayan birçok unsur, veya eğilimler herşeyi geriye çekmeye, proletaryanın gelişmesini engellemeye ve hiç olmazsa yozlaştırmaya çalışıyor. Hataları ve eksiklikleri kullanarak küçük dünyalarının ürünlerini yaymaya çalışıyorlar. İleriye karşı, var olana boyun eğmeyi, kollektivizme karşı bireyciliği, disipline karşı başıbozukluğu moda haline getirmeye çalışıyorlar.

Bugün, ileriye doğru adım atma görevi olan proletarya hareketi gelişmeyi önleyen ne varsa atmak, küçük-burjuva eğilimleri ve ruh halini yenmek, onlarla sınıf çizgilerini çizmek zorundadır. Bunun yolu da sınıf mücadelesini sürdürmeden, olumlu ve olumsuzlukları ayrıştırmadan geçiyor. Bu yapılmadıkça küçük-burjuvazinin gerici zehirlerine kapı ardına kadar açık olacaktır.

Proletarya hareketi günün görevlerine uygun olarak ileriye doğru nasıl sıçrayacaktır. Hatalar nasıl giderilecek, eksiklikler nasıl tamamlanacaktır. İlahi kurtarıcının uzatacağı sihirli formüller ile mi? Şu veya bu «üstün» kişinin keşfleriyle mi? Veya küçük-burjuva aydınlarının «akıl hocalığı» ile mi? Hayır, hiç birisi ile değil. Bu görevleri yerine getirecek,dayatan acil sorunlara cevap verecek gene proleter devrimci hareketin kendisidir. Çünkü proletaryayı, gelişeni, emekçi sınıfların en ileri kesimlerini o içinde taşımaktadır. Birçok tecrübeyi, ülke şartlarına göre en ileri en geniş tecrübeleri o taşımaktadır. İşte doğru fikirler bu tecrübelerden, hayattan çıkacak, hayatla yüzyüze olan proleter öğelerin fikirleriyle, tecrübeleriyle doğru bulunacaktır. Sınıf mücadelesinin ihtiyacına cevap verecek, doğruları bulacak, dün çözümlenmeyeni bugün çözümleyecek olan sadece ve sadece budur. Elbette proletarya hareketinin gelişmesinin ilk dönemlerinde birçok hatalar olacaktır. Ve hatta bazen vahim hatalar da olabilir. Bu normal ve hatta kaçınılmazdır. Başka türlü ilerleme olmazdı. Sürecin belli bir evresindeki hatalar, yanılgılar, proleter devrimciler gerekli dersleri çıkarırsa bunlar hep ileriye atılmış adımı temsil ederler. Mao Zedung, bazı Latin Amerika komünist partilerinin temsilcileriyle yaptığı görüşmede şöyle diyordu: «Komünistler hata yapmaktan korkmamalıdır. Hataların ikili karakteri partiye ve halka zarar verirler; diğer yanıyla da par-

tiye ve halka iyi bir eğitim vererek iyi bir öğretmen olurlar ve bu devrimin yararınadır. Başarısızlığın hiç iyi yanı olmasaydı, nasıl başarının anası olabilirdi? Fazla hata yapıldığında bir dönüşüm olması kaçınılmazdır. İşte Marksizm. Şeyler uç noktasına vardığında zıddına dönüşür'; hata üstüne hata yapılmışsa aydınlık yakın demektir» (Mao Zedung, C. 5, İng. baskı, s. 329)

O halde şimdi önümüzdeki görev; küçük-burjuva eğilimlere onun temsil ettiği gericiliğe savaş açmak, daha büyük bir enerji ile daha hızlı çalışmak, başarısızlığı başarıya, olumsuzluğu olumluluğa dönüştürmektir.

HALKIN YOLU PLATFORMU VE DEVRİMCİ PROLETARYANIN GÖREVLERİ

Halkın Yolu yayın hayatına girerken yayınladığı platformun ilk bölümünde devrimci proletaryanın nihai görevleri ile demokratik halk devrimindeki görevlerini ele almaktadır. Başlangıcından bu yana sınıf mücadelelerini, insanlığın ilkel komünal toplumdan feodalizme, feodalizmden kapitalizme geçişini ele almaktadır. Kapitalist toplumda üretim araçlarının özel niteliği ile üretimin sosyal niteliği arasındaki çelişkiyi değerlendirmekte, tekniğin gelişmesiyle sürekli büyük çaplı üretimin geliştiği küçük çaplı üretimin giderek zayıfladığı, giderek iflasa sürüklendiğini belirterek kapitalizmin doğal evriminin kutuplaşma yönünde olduğunu belirtmektedir. Çağdaş proletaryanın nihai hedefinin bir ütopya değil, kapitalist toplumun gelişme yönü tarafından belirlenen kaçınılmaz ve zorunlu bir sonuç olduğu anlatılmaktadır.

19. yy. sonları ile 20. yy. başlarında kapitalizmin emperyalizm aşamasına geçmesi ve bunun ekonomi ve siyasette meydana getirdiği değişiklikler ele alınarak, bu yeni gelişmenin, kapitalist ülkelerin proletaryası ile bağımlı ülkelerin ezilen halk yığınlarını emperyalizme karşı tek bir mücadele cephesinde birleştirdiği anlatılmaktadır. Emperyalizm çağının temel özellikleri kısaca belirtilerek, emperyalizm varoldukça emperyalist savaş tehlikesinin de her zaman olacağı belirtilmektedir.

Proletarya iktidarı ele aldıktan sonra, sınıf mücadelesinin sönmesi veya ortadan kalkması bir yana, keskinleşerek devam edeceği anlatılmakta; 1960'larda Kruşçev-Brejnev döneklerine karşı açılan mücadelenin, Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalizmin restorasyonundan çıkarılan tarihi derslerle birlikte bu meselenin Marksistlerce nasıl ele alındığı ortaya konmaktadır. Proletarya sınıfsız toplum hedefine doğru sınıf mücadelesi sürdürerek, partinin ve onun önder rolünü sürekli güçlendirerek her türlü burjuva eğilim ve güçlere karşı uyanıklığı elden bırakmayıp mücadele ederek ilerleyebileceğini söylemekte ve geri dönüşün asla kader olmadığı belirtilmektedir. Her ülkedeki komünist hareketin uluslararası komünist hareketin, bir parçası olduğu belirtilerek bunun başını ÇKP ve AEP'nin çektiği söylenmektedir.

Bugün uluslararası Marksist-Leninist harekette 1960'lardaki gibi yeni-

den büyük çizgi mücadelesi yaşanıyor olduğu ve, Kruşçev'in izinden giden yeni uluslararası sağ oportünizm ortaya çıktığı için bugün AEP'nin önderlik ettiği uluslararası komünist hareketten bahsedilmelidir. Bugün gerçekten Marksizm-Leninizmi, sağ oportünizm ve revizyonizme karşı mücadele bayraklarını yüksekte tutan AEP ve diğer Marksist-Leninist partiler temsil ediyor.

Bugün uluslararası alanda Marksist-Leninist mihrakla Kruşçevler'in izinden giden oportünist mihrak arasındaki ayrışma son derece açık ve herkesçe kavranılabilir haldedir.

H.Y. birinci sayısında yayınladığı platformun ikinci kısmında «ülkemizde devrimci proletaryanın demokratik devrimde görevleri»ni ele alıyordu. Bu kısımda ülkemizde üretici güçlerin özgürce gelişmesinin önündeki engelin yarı-sömürge yarı-feodal yapı olduğu ortaya konuyordu. Türkiye'nin emperyalizmin finans kapital ağlarının bir parçası haline, yarı-sömürge haline gelişi ele alınmakta, geçmişten bugüne, süreci incelenmektedir. Ülkedeki sınıflar ve devrim karşısındaki durumları ele alınmaktadır. «Türkiye'de uluslararası tekelci sermaye derinlemesine nüfuz ettikçe, ülkede emperyalizme bağımlı, emperyalizmin uzantısı bir tekelci kapitalizm gelişmiştir. Bu tekelci kapitalizm ülkemizdeki kapitalizmin gelişme düzeyinin bir ifadesi, üretici güçlerin gelişme düzeyinin bir sonucu değildir... Bu emperyalizme bağımlı tekelci kapitalizm, emperyalizmin (asıl anlamıyla tekelci yani can çekişen kapitalizm) geri ülkeleri sömürme ve talan etmesinin, finans kapital ağlarının dünyanın dört bir yanına uzanarak buralarda kendine bağımlı bir kapitalistleşmeye yol açmasının bir ifadesidir.» (Halkın Yolu, Sayı: 1)

Feodalizmin emperyalizm ve komprador kapitalizm ile birlikte devrimin önündeki hedef olduğu açıklanıyordu. «Demokratik halk devriminin temel güçleri proletarya, köylülük ve şehir küçük-burjuvazisidir. Milli burjuvazi yalpalayan bir sınıftır. Proletarya milli burjuvaziyi devrim saflarına kazanabilmek için mücadele eder ve feodalizmle uzlaşma ve devrimi baltalama eğilimlerini sürekli teşhir eder.» Halkın Yolu platformu şunları söylüyordu :

> «Ülkemizde üretici güçlerin özgürce gelişmesinin önündeki engel, gelişmiş kapitalist ülkelerden farklı olarak genelinde kapitalizm değil emperyalist sömürü ve tahakküm, emperyalizmin uzantısı tekelci kapitalizm ve yarı-feodal boyunduruktur. Meta üretiminin ve kapitalist üretimin şehirde ve kırda gelişmiş olması bu gerçeği değiştirmez. Tam tersine bu gelişme dünkü yarı-sömürge yarı-feodal yapının kırılması şartlarını daha da olgunlaştırmış, temel çelişmeyi daha da keskinleştirmiş, devrimci demokratik güçleri ve bu güçlerin mücadelesini çok genişletmiş, geniş köylü kitlelerine ve genel olarak bu mücadelelerinde daha da güçlü bir önder, milyonluk bir proletarya kazandırmıştır.» (Halkın Yolu, sayı: 1, sa: 8)

Platform devrimin özünün toprak devrimi olduğunu berrakça vurguluyordu. Devrimin yolunun uzun süreli halk savaşı olduğu; devrimci proletarya önderliğinde, işçi köylü kitlelerinin halk savaşını kırda ve şehirde bir dizi mücadele biçimi yaratarak ve uygulayarak yürüteceği belirtiliyordu. Devrimin değişik aşamalarında değişik mücadele biçimlerini, devrimin zaferine ve halkın kurtuluşuna hizmet edecek yönde uyumlu kullanılacağı belirtiliyordu. Platform demokratik halk devriminin yerine getireceği görevleri on maddede toplayarak bitiriyordu. H.Y. gazetesi yayınını bu platform doğrultusunda sürdürdü, geniş bir şekilde demokratik halk devriminin propogandasını yaptı. Bazı sayılarında on maddelik programı propoganda etmeye

ağırlık verdi. H.Y. taraftarları da siyasi çalışmalarında sık sık buna başvurdu, kitlelerin maruz kaldığı baskı ve acıların çözümünün proletarya önderliğindeki demokratik halk devrimiyle son bulacağı propoganda edildi. H.Y.'nun birinci sayıdaki platformu Marksist inşa konusunda tayin edici öneme sahip bir adımdı. Çünkü ülkemizde modern revizyonizmin emperyalizme ilericilik atfetmesinden, emperyalizmin karakterini değiştirmesinden ileri gelen tezleri oldukça yaygındır. Başta Boran revizyonizmi olmak üzere birçok revizyonist akım, Kruşçev revizyonizminin zehirlerini kusmaktadır. Türkiye'nin yarı-sömürge yarı-feodal olmadığını, feodalizmin yukardan aşağı tasfiye olduğunu devrimin özünün toprak devrimi olmaktan çıktığını propoganda etmekte ve köylülüğün devrimci rolünü inkar etmektedirler. H.Y. platformu bu tıp modern revizyonist gerici vaızlarla Marksizm arasına bir sınır çekiyor, onlara, devrimci saflarda yaygın olan modern revizyonist etkilenmelere ağır bir darbe vuruyordu. Okuyucuların bildiği gibi, doğru kavrayışı nedeniyle H.Y. köylülük meselesine, demokratik devrim meselesine, doğru bir yaklaşım getirmiş ve bu konuda Marksist kavrayış yoksunluğunun veya bu kavrayışı yeterince özümleyememenin yolaçtığı siyasi hatalara, örneğin H.K. ve H.B. seçim platformundaki reformculuğun nedenlerini doğru ele almış ve onları uyarmıştır.

H.Y. birinci sayısında ortaya koyduğu bu anlayışını, Devrimci Teori'nin birinci sayısında «Aydınlık ve Halkın Birliği'nin temel çelişme anlayışı Mao Zedung'un temel çelişme anlayışının inkarıdır» yazısıyla daha kapsamlı ve açık bir şekilde derinleştirmiş, önemli bir görevi yerine getirmiştir.

Elbette ki gerek platform gerekse onu daha sonra derinleştirmesi bir parti programı anlamını taşımıyor. Program tecrübelerin değerlendirilmesi, teorik kavrayışın daha birçok noktada derinleştirilmesi ile önümüzdeki süreçte ortaya çıkacaktır.

Sonuç olarak H.Y.'nun platformu doğrudur ve izlediği siyasete temel teşkil etmiştir. Bundan sonraki yayınları için de temel teşkil edecektir. Dolayısıyla platformu yeniden yazmayı gerek duymuyoruz. Bu konuda H.Y. birinci sayısındaki platform, özellikle Devrimci Teori'nin birinci sayısındaki temel çelişki yazısı, H.Y.'na bundan sonrası için de yol göstermektedir.

PARTİ BAYRAĞI DERGİSİ HALKIN YOLU PLATFORMUNU ELEŞTİRİRKEN MARKSİZMDEN UZAKLAŞIYOR

Parti Bayrağı dergisi H.Y.'nun birinci sayısında yayınlanan platformu eleştirirken önce birinci bölümü ele alıyor ve bunun kapitalizmin genel planda suçlamakla yetindiğini belirterek «oysa —diyor— söz konusu olan Türkiye'deki devrimci proletaryanın mücadelesine yol göstermeyi amaçlayan bir platform olduğuna göre, Türkiye'de gelişen kapitalizm somut olarak ele alınmalı, gelişmesi kısaca tahlil edilmeli, ve onun niçin ortadan kaldırılması gerektiği bu temel üzerinde açıklanmalıydı». (Parti Bayrağı, Sa-

yı: 1, sa: 32)

Daha sonra «Lenin, Plehanov'un program taslağını eleştirirken bu konu ile ilgili olarak şunları söylüyor» diyerek RSDİP programı oluşturulurken Lenin'in parti programına ilişkin Plehanov'a yönelttiği eleştiriden bir pasaj aktarıyor. Ve Halkın Yolu'na yöneltiyor.

Parti Bayrağı dergisi Halkın Yolu'nun platformunu eleştirirken iki önermeye dayanıyor:

a) Halkın Yolu platformunun sadece kapitalizmin genel suçlamasını ele aldığını, oysa Türkiye'deki gelişen kapitalizmin somut olarak ele alınması gerektiği ve onun niçin kaldırılması gerektiği anlatılmalıydı diyor.

b) 1900'lerde Rusya'daki program tartışmalarında da Lenin'in Plehanov'u aynı şekilde eleştirdiğini, dolayısıyla, Lenin'in Plekhanov'a yönelttiği eleştiri Halkın Yolu'na da yöneltilebilir, diyor.

Önce ikinci iddiayı ele alalım :

O dönemin Rusya'sı hakkında söz söylemeye kalkan herkes bilir ki Rus Marksistleri Narodniklere ezici darbeyi yeni vurmuşlardı. İkinci olarak o dönemde uluslararası alanda Bernstein revizyonizmi ortaya çıkmıştır.

Rus Marksizminin Narodnizme karşı yürüttüğü mücadelede; kapitalizmin gelişmesi ve kapitalizme son verecek, insanlığın acı ve sıkıntılarına son verecek güce, tarih sahnesine çıkan proletaryaya dayanıp dayanmama, ezilenlerin kurtuluşunun gene ezilenler tarafından gerçekleştirileceğini kabul edip etmeme meselesi önemli bir yer tutuyordu. Rus Marksistleri bakımından 1900'lerde Narodnizmin kalıntılarına karşı mücadelede, Marksizmin gösterdiği tarihi gelişmenin savunulması büyük bir önem taşıyordu. İkinci olarak o dönemde uluslararası alanda Bernstein revizyonizmi ortaya çıkmış, Marksizmi revize etmeye, devrimin gerekirliği ve kaçınılmazlığını ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Lenin ve bütün ülkelerin Marksistleri bu konuda Marksizmin, toplumsal gelişmenin ortaya çıkardığı görevlerin ne olduğunun karartılmasını önleme mücadelesi veriyorlardı. Kolayca anlaşılabilir ki o dönemde genel olarak kapitalizmin tahlili ve onun ortaya çıkardığı görevleri evrensel olarak vurgulamak büyük bir önem taşıyordu. Lenin program çalışması yaptığı yazısının birinde revizyonizme karşı Marksizmin savunulmasının tayin edici önemini belirtiyordu. «Marksizm, bize kök salmış geleneklerin, entrikaların, anlaşılması güç yasaların ve muğlak öğretilerin kara örtüsü altındaki şeyi —sınıf mücadelesini, her türden mülk sahibi sınıflar ile mülksüz yığınlar, mülksüzlerin başında bulunan proletarya arasındaki mücadeleyi— sezmeyi öğretmiştir. Devrimci bir sosyalist partinin gerçek görevini açıklığa kavuşturmuştur. Toplumu yeniden biçimlendirmek için planlar kurmak değil, işçilerin aldığı payı iyileştirmek konusunda kapitalistlere ve onların çanak yalayıcılarına öğüt vermek değil, komplo planları hazırlama değil, **ama proletaryanın sınıf mücadelesini örgütlemek ve nihai amaç proletaryanın siyasal gücü ele geçirmesi ve sosyalist bir toplumun örgütlenmesi olan bu mücadeleye önderlik etmek.»** (Lenin, Marks-Engels, Marksizm, Sol yay. s. 133)

Parti Bayrağı dergisinin, Lenin'in Plehanov'u adeta, genel olarak kapitalizmin gelişmesini, bunun ortaya çıkardığı gerekli ve kaçınılmaz görevleri ortaya koyduğu için eleştiriyormuş, sadece Rusya'daki kapitalizmin gelişmesi ve bunun ortaya çıkardığı görevlerle yetinmediği için eleştiriyormuş gibi göstermeye çalışması da yanlıştır.

Parti Bayrağı dergisinin niyetine göre göstermek istediği şey; gerek Rusya'da Marksist hareketin gelişmesi, gerekse program tartışmaları ve 1903 programı açısından yanlıştır. Lenin'in Plehanov'a esas eleştirisi, genel olarak sınıflı toplumların en son şekli olan kapitalizmin genel olarak incelenmesi ve bunun ortaya çıkardığı görevlerin ele alınışı noktasında değildi. Bunu Lenin de ele alıyordu. Lenin'in esas eleştirisi; Plehanov'un Marksizmi Rusya gerçeği ile başarılı tarzda birleştirememesi, programı Rusya gerçeği üzerine oturtmaması idi.

Bu konuda meselenin iyice anlaşılması açısından Rus Marksistleri arasında bir parti programına duyulan ihtiyaç ortaya çıktığında, program tartışmaları gündeme geldiğinde, Lenin'in **1885** yılında «Emeğin Kurtuluşu» grubunun yayınladığı programı değerlendiren makalesinden bir bölüm almayı uygun görüyoruz:

> «Erfurt programı ile ilgili tavrımız üzerine burada bir kaç söz söylemeden geçemiyeceğiz. Yukarıda söylenilenden herkes açıkça anlamış olmalıdır ki, biz Emeğin Kurtuluşu grubunun program taslağında, Rus Sosyal-Demokratlarının programını Almanlar'ınkine yaklaştıracak değişikliklerin yapılmasında yarar görüyoruz. Biz, Erfurt programını taklit etmek istediğimizi söylemekten hiç çekinmiyoruz; iyi olan bir şeyi taklit etmekte hiç bir kötülük yoktur. Ve özellikle bugünlerde o programın oportünistçe hem nalına, hem mıhına eleştirilerini bu kadar sık işittiğimiz bir sırada onu savunmayı bir ödev sayıyoruz. Bununla birlikte, taklit ederken hiç bir surette salt kopyacılık anlaşılmamalıdır. Kapitalizmin aynı **temel gelişme** süreçlerini, sosyalistlere ve işçi sınıfına düşen aynı **temel** görevleri Rusya'da da gözlediğimiz ölçüde, taklit ve ödünç alma yolu açık ve meşrudur. Fakat bunlar hiç bir surette bize, programımızın özgül özelliklerinde **tam ifadesini** bulması gereken Rusya'nın **özgül özelliklerini** unutturmamalıdır. Tartışmanın biraz ilersine giderek burada şunu ifade edelimki, bu özgül özellikler arasında, ilkin siyasi görevlerimiz ve mücadele araçlarımız, ikinci olarak da ataerkil kapitalizm öncesi düzenin tüm kalıntılarına karşı mücadeleden çıkan **köylü** sorunun özgül ortaya konuşu gelmektedir.» (Lenin, Toplu Eserler, C. 4, S. 235, İngilizce baskı.)

Ve gene RSDİP'nin 1903 programının girişi; programın üçte birlik kısmı, genel olarak kapitalizmin irdelenmesini, kapitalizmin eğilimlerini, toplumsal gelişmenin özellikleri, proletaryanın kurtuluş mücadelesinin büyük uluslararası nitelik kazandığını vb. anlatmaktadır. Daha sonra ise Rusya'nın somut şartlarının tahliline geçilmektedir.

Parti Bayrağı dergisinin ikinci iddiasına gelelim. Halkın Yolu platformu «... Türkiye'de gelişen kapitalizmin somut olarak ele alınması, gelişmesi kısaca tahlil edilmeli ve onun niçin ortadan kaldırılması gerektiği bu temel üzerinde açıklanmalıydı.»yı yerine getirmiyor mu? Aksine günün şartlarında olabildiğince açık bir şekilde yerine getiriyor. Peki Parti Bayrağı dergisi bir gazete platformunda sınıf mücadelesi, bunun en son geldiği yer, ve ortaya çıkardığı tecrübelerin ele alınmasına karşı mıdır?

Eğer Halkın Yolu kendisini sadece kapitalizmin, genel ele alınışı ile sınırlasa Türkiye'deki toplumsal sistemin özellikleri ve bunun ortaya koyduğu görevlerden kaçınsa idi; dahası sonraki sayılarında veya yayınlarında bu meseleyi ele almamış olsa idi doğru olabilirdi.

Halkın Yolu'nun birinci sayısında platform değil de, bir parti programı

yayınlıyor olsa idi, genel hükümlerin, proletaryanın günümüzde eriştiği sınıf mücadelesinin ve onun tecrübelerinin daha özlü, daha tam nasıl ele alınacağı, bunların, Türkiye'de proletaryanın asgari ve azami görevleriyle bağı nasıl kurulacağı tartışılabilirdi. Ama gerçekler ve Parti Bayrağı dergisinin meseleyi ele alışı bambaşkadır. Eleştirisini, platformun Türkiye'ye ilişkin kısmını görmezlikten gelerek sanki Halkın Yolu Türkiye ilişkin anlayışını doğru olarak ortaya koymamış ve bunu daha sonra derinleştirmemiş gibi göstererek çağın ve sınıf mücadelelerinin genel özelliklerinden bahsetmeyi gereksiz gibi göstererek Lenin'i Plehanov'a aynı noktadan eleştiri yönetiyormuş gibi göstererek yöneltebiliyor.

Parti Bayrağı dergisi, Türkiye'de modern revizyonizmi özellikle devrimin özü, yolu, niteliği vb, gibi meselelerde yıkıcı etkilerinin yaygın olduğu Türkiye'de Prusya tipi geçişle feodalizmin tasfiye oduğu önümüzdeki devrimin, sosyalist devrim veya anti-oligarşik, anti-tekel devrim vs. olduğu gibi gerici vaazların olduğu şartlarda önemini inkar edemez. Parti Bayrağı dergisi nasıl oluyor da yukarıdaki iddialarını kolayca söyleyebiliyor.

Parti Bayrağı dergisi, «mutlaka Halkın Yolu yanlış ve kötü olmalıdır» anlayışına saplanınca devrimci proletaryanın demokratik halk devrimindeki görevlerinin ele alındığı bölümde, yani platformun Türkiye'ye ilişkin kısmında da «yanlış» bulmaya çalışıyor. Yanlış bulduğu zannıyla da şunları söylüyor :

> «Orta yolcu Halkın Yolu yazarları eklektivizmleri sonucu bir yandan, Halkın Birliği'ni ülkede feodalizmin evrimci yoldan tasfiye edilebileceğini savundu diye eleştirmekte, diğer yanda 'uluslararası tekelci kapitalizmin çıkarları yarı-sömürge ülkelerde feodalizmin devrimci bir tarzda tasfiyesi ve köylülüğün toprak ve özgürlüğe kavuşmasıyla taban tabana zıttır' diyebilmektedir. Peki, evrimci yoldan tasfiyesiyle zıt değil midir? Orta yolculuğun bir diğer kuralıda her zaman sıkıştığında 'mevziyi çaktırmadan (!) terketmek için açık bir kapı bırakmaktır'.» (Parti Bayrağı, s. 1, sa. 43)

İşte mekanik mantık diye buna derler. Parti Bayrağı dergisine göre; uluslararası tekelci kapitalizmin çıkarlarının yarı-sömürge ülkelerde feodalizmin devrimci bir tarzda tasfiyesi ile taban tabana zıttır, dediğin zaman, öyleyse evrimci yoldan tasfiyesi ile zıt değildir diyorsun demektir. Burjuva politikacıları günümüzde böylesi yöntemlere başvurmuyor.

Parti Bayrağı bu meselede «eklektivizm», «orta yolculuk», «sıkışmak» gibi bir sürü sözü neye dayanarak söylüyor? Garip bir mekanik mantığa ve bütünlüğünden koparılmış alıntıya. Bu konuda diğer bir neden de; Halkın Yolu'nun bu meselelerde benden öğrendin demesinden çekinerek, Halkın Yolu'nun tezini karalamaya çalışıyor. Böylesi küçük-burjuva eğilimlerin bizden uzak olduğu ve daima uzak olacağı bilinmelidir. Bizim için önemli olan Marksizm yolunda adım atılmasıdır. Eğer Halkın Yolu'nun platformu daha sonraki inşası bir bütün olarak bu konudaki revizyonist safsataları çürütmüyor olsa idi, bizzat platformun kendisi, yarı-sömürge yarı-feodal yapı içinde hakim hale gelen kapitalist ilişkileri, feodalizmi tasfiye etmek şöyle dursun aksine temel çelişkinin gittikçe keskinleşmesine, yarı-sömürge ve yarı-feodal yapının yıkılmasının gereği ve kaçınılmazlığını daha da gerekli hale yol

açacağı sarih bir şekilde belirtmiyor olsa idi haklı olabilirdi, karışıklık yaratıyor denebilirdi. Ama o kadar açık ve anlaşılır olan, üstelik Halkın Yolu' nun her zaman titizlikle durduğu meselede bütünselliğinden koparılarak niyete göre yorumlanan alıntılarla, garip mekanik kelime oyunlarıyla sözüm ona Halkın Yolu'nu karalamaya, kötü göstermeye çalışmak nereden kaynaklanıyor? Eğer Halkın Kurtuluşu görmek isteseydi, bırakınız yazının bütünlüğünden çıkarmayı, takibeden satırlardan bile her şeyi kolayca anlayabilirdi, kolayca meseleyi niyetine göre değiştirmede sorumsuzluk derecesinde kendini özgür hissedemezdi.

«Geri ülkelerin emperyalizmin sömürü ve hakimiyetine girmesiyle buralarda meta dolaşımı kırsal bölgelerde de yaygınlaşır, feodal yapı bir ölçüde de çözülerek yarı-feodal yapıya dönüşür. Ama bu dönüşüm feodal büyük toprak sahipleri ve tefecilerin geniş köylü kitleleri üzerindeki sömürü ve baskısını hafifletmek bir yana, emperyalist-kapitalist sömürü ve tahakkümle birleşerek daha da ağırlaştırır.» (Halkın Yolu, sayı 1 sayfa 7)

«Emperyalizme bağımlılığın sonucu olan kapitalistleşme ise, geniş köylü kitlelerinin üzerindeki feodal boyunduruğu muhafaza ederken, bu boyunduruğun emperyalist boyunduruk ve emperyalizme bağımlı tekelci kapitalizmin boyunduruğuyla birleşerek, daha da ağırlaşması demektir. Emperyalizm bütün yarı-sömürgelerde olduğu gibi, Türkiye'de de sömürü ve tahakkümünü yarı-feodal yapıya dayanarak sürdürmekte, kapitalizmin özgürce gelişmesini önlemektedir.» (Halkın Yolu Sayı 1, Sa. 8)

Halkın Kurtuluşu gazetesi Halkın Yolu'nun ne dediğini gene, Halkın Birliği ve Halkın Kurtuluşu'nun ortaklaşa yayınladığı seçim platformunun eleştirisinde açık bir şekilde bir kez daha görmüş olması gerekirdi.

«Halkın Birliği ve Halkın Kurtuluşu'nun seçim platformunun hatalarının kaynağında, esas olarak Halkın Birliği'nin reformcu görüşleri yatmaktadır. Türkiye gibi demokratik devrimini tamamlamamış bir ülkede, komprodor burjuvazi ile toprak ağaları arasındaki çelişmenin zamanla çözülebileceğini, böylece feodal kalıntıların Prusya usulü, «yukardan aşağı» tasfiye edilebileceğini hayal etmek, doğal olarak siyasî demokrasinin taleplerinin bu düzenin sınırları içinde reformlar yoluyla gerçekleşeceği hayalini de beraberinde getirir.» (Halkın Yolu, sayı 13.)

Halkın Yolu'nun yayınında hiç bir şekilde hatalı görüş olmadığı, doğru anlayışını çeşitli vesilelerle ortaya koyduğunu inkâr edemez. Örneğin; Halkın Yolu'nun 18. sayısındaki köylülüğe ilişkin bir yerde şöyle deniyordu:

«Şurası iyice kavranmalıdır ki şu veya bu etiketli yukardan aşağı reform ile veya mevcut yarı-bağımlı, yarı-feodal yapı içinde kapitalist ilişkilerin gelişmesiyle köylülük üzerindeki yarı-bağımlı, yarı-feodal boyunduruk ortadan kalkmayacaktır. Yarı-bağımlı, yarı-feodal yapıyı yıkma görevi ortadan kalkmayacağı gibi, köylülüğün demokratik özlemleri, toprak ve özgürlük istekleri sönmeyecektir. Aksine köylülüğün demokratik özlemleri daha da alevlenecek, mevcut yapıyı yıkma, daha ertelenmez, daha gerekli ve daha mümkün hale gelecektir »

Ve nihayet Devrimci Teori'nin birinci sayısındaki yazıyı da yok farzedemez.

Bütün bunlar Halkın Yolu'nun ne dediğini görmek isteyen herkesçe yeterince açık ve anlaşılırdı.

Parti Bayrağı dergisi Halkın Yolu'na haksızca saldırmaya çalışırken, istediğini söylemekte kendini özgür hissederken bu konuda da kendisini incelemekten ısrarla kaçınıyor.

Bütün bunlardan sonra Halkın Kurtuluşu gazetesi Halkın Yolu'na; grupçuluğu körükleme, hele Halkın Kurtuluşu'na düşmanlık körükleme iddiası akla geliyor. Herhalde böyle bir şey Halkın Yolu'nu olumsuz göstermeyi kolaylaştıracağı düşüncesiyle söyleniyor. Halkın Yolu bu konudaki anlayışını H.K. bilir ki liberalizm noktasına vardırmıştı. Ama herşeyden önce başkasından öğrenmek meselesinin altını çiziyor. Başkasından öğrendiklerimizi açıkça söylüyor. Kendisinin geliştirdiği önemli tezleri ise ben yaptım diye asla ortaya çıkmıyordu. Hatta H.K.'nun yanlışlarını eleştirirken onlar anlar diye isim vermeden «bazı arkadaşlar» diye belirtiyordu. Bütün bunları H.K. bilmiyor olamaz. Şimdi bütün bunları açıkça söyleyen Halkın Yolu nasıl grupçuluğu körüklemiş oluyorda, Halkın Yolu'nu farklı göstermeye çalışan, herşeyi tersine çevirmeye çalışan Halkın Kurtuluşu doğru tutum takınıyor oluyor.

Uluslararası Durum Ve Devrimci Proletaryanın Görevleri

KAPİTALİST SİSTEM SON DERECE DERİN BİR BUHRAN İÇİNDEDİR

Bugün kapitalist sistem çok derin bir buhran dönemi yaşıyor. Bu buhran, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan buhranların hepsinden daha derin. Bu derin bunalımı değerlendirilmesi ve yapılacak tahliller ışığında devrimci proletaryanın mücadelesinin siyaset ve taktiklerinin çizilmesi Marksist-Leninistlerin mutlaka yerine getirmeleri gereken bir görevdir. Bu görev çok önemlidir, çünkü buhran dönemlerinde geniş halk kitleleri siyasete açılır, buhran öncesinin «istikrar» döneminde söylenen yaldızlı sözler, demogojik vaadler katı gerçekler karşısında iflâs eder, çeşitli sınıfların toplum içindeki yeri berrak bir şekilde ortaya çıkar. Buhran dönemleri sınıf mücadelesinin keskinleştiği dönemler olduğu için kitleleri devrim yolunda seferber etmeye ve kitlelerle birlikte devrim için savaşmaya kararlı olan **proleter devrimcilerle** günün zor görevlerini göğüsleyemeyerek hakim sınıflara teslim olan **oportünistlerin yollarının ayrıldığı** dönemlerdir. İçinde bulunduğumuz dönemde hakim sınıflara teslimiyet üç dünya teorisinin savunuculuğu şeklinde ortaya çıkmıştır.

Üç dünya teorisi Marksizm-Leninizmin inkârı olduğu için, üç dünya teoricilerine göre, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki sosyal sistem farkı, çöken

sınıf ile yükselen sınıf; insanlığın kurtuluşunu ilerieten düzen ile ezen, köleleştiren düzen arasındaki farklardan bahsedilemez. Üç dünya teorisinde kapitalist sistemin doğası ve bunun Marksist-Leninistlere ne görev yüklediğinin tahlili yoktur. Dolayısıyla onların önünde duran, buhran tahlili ve bunun meydana getirdiği görevler yoktur. Onlara göre A.B.D. ve diğer emperyalistler de, emperyalizmin uşağı işbirlikçi sınıflarda «sosyal emperyalizm tehlikesine karşı artan uyanıklık ve dayanışma ruhu vardır. Elbette bazı kötü şeyler de vardır ama şimdi onları hatırlatmanın sırası değildir. Önemli olan «3. dünya 2. dünya hattâ 1. dünya A.B.D.'nin birliği» dir. Üç dünya teoricileri kapitalist-revizyonist bir sistemi zamanı dolmuş, tarihi olarak yıkılması gündeme gelmiş sistem olarak ele almıyor. İlerici millî özellikler taşıyan üretici güçlerin gelişmesinin dayanağı olan sistemler olarak ele alıyor. Bütün bu nedenler gereği kapitalist ülkelerin proletaryasını burjuvaziyi devirmek için mücadeleye seferber etmeye çalışmak «akıl almaz» bir şeydir. Üç dünya teorisine göre, bunlar şimdilik bir tarafa bırakılmalıdır.

Kapitalist sistemin (kapitalist sistem derken emperyalistlerin sosyal - emperyalistlerin ve malî sermaye ağlarının ulaştığı tüm ülkelerin oluşturduğu sistemi kastediyoruz) buhranı önce üretimin gelişme hızının düşmesi ve enflasyonun kontrolsüzce artması biçiminde ortaya çıkmıştı. Giderek yarı-sömürge, sömürge ülkeleri de saran bugünkü buhran sadece iktisadî alanda kalmamış, aynı zamanda askerî, siyasî, ideolojik ve kültürel alanlara da sıçrayarak kapitalist sistemi kökünden sarsan genel bir bunalıma dönüşmüştür.

OPEC ülkelerinin petrol fiyatlarını büyük ölçüde artırması sonucu ortaya çıkan enerji sorunu kapitalist sistemin buhranının daha da derinleşmesine yolaçtı. 1976 yılı eylülünde tüketim maddesi fiyatlarındaki artış bir önceki yıla göre ABD'de yüzde 7,5; B. Almanya'da yüzde 3,8; Fransa'da yüzde 9,5; İngiltere'de yüzde 14; İtalya'da yüzde 19; Kanada'da yüzde 7; Japonya'da yüzde 10'a ulaşmıştı. İşsizlik oranı 1976 sonunda İngiltere'de yüzde 5,5; B. Almanya'da 4,1; Kanada'da yüzde 7-8 civarındaydı. (Kaynak: Time 29 Kasım 1976 s. 60) Derin buhranın revizyonist ülkeleri de sardığı gözle görülür bir gerçek. Başta Polonya'da olmak üzere fiyat artışları revizyonist sansürün sınırlarını çoktan aştı, ama elimizde güvenilir rakkamlar olmadığı için veremiyoruz. 1977 yılı şubat ayında ABD'de 7 milyon 185 bin, İngiltere'de 1 milyon 422 bin, Fransa'da 972 bin, B. Almanya'da 1 milyon 214 bin işsiz vardı. (Halkın Yolu, sayı: 28, sa: 8)

Bugün emperyalizmin ve gericiliğin dünyasını saran bu buhranın önemli bir özelliği, gerek iki süper devlet arasındaki dünya hakimiyeti çekişmesinin, gerekse yeni pazar ve nüfuz alanları üzerindeki rekabetten kaynaklanan emperyalistlerarası çelişmelerin (A.B.D. ile A.E.T. ve Japonya arasındaki, A.E.T. ile Sovyet Rusya arasındaki çelişmeler) son derece keskinleştiği şartlarda gelişiyor olmasıdır. Emperyalist ve revizyonist ülkelerde savaş harcamalarındaki eşi görülmemiş derecedeki artış hem iki süper devletin hem de müttefiklerinin ekonomileri için büyük bir yük oluşturmakta, buna bir de, halkın gelişen mücadelesi karşısında devlet aygıtının korunup güç-

lendirilmesi için yapılan harcamalar eklenince bu ülkelerin durumu çok daha ciddî ve vahim bir görünüm almaktadır.

Dünya kapitalist sisteminin buhranı çağımızın emperyalizm ve proleter devrimleri çağının dört başlıca çelişmesini keskinleştirmektedir.

Kapitalist ve revizyonist ülkelerde proletarya ile burjuvazi arasındaki temel çelişme giderek keskinleşmektedir. Bu ülkelerde işçi sınıfının diğer emekçi halk kitlelerinin mücadelesinde gerek nicelik, gerekse nitelik açısından gözle görülür bir gelişme var. Sayısı giderek artan grevlere, gösterilere daha çok sayıda işçi katılıyor. Örneğin A.B.D.'de 1976 yılında 5600 grev oldu. 1977 yılının ilk dört ayında grev sayısı A.B.D.'de 1223, İngiltere'de ise 673 idi. İtalya'da 1976 yılında her biri 1 milyondan fazla işçiyi kapsayan 13 büyük grev oldu. Üstelik bu kitle eylemlerinde dile getirilen taleplerin kapsamı gelişiyor, iktisadî taleplerin sınırları gitgide aşılıyor. Hattâ yer yer polisle gösteri yapan halk arasında kanlı çatışmalar çıkıyor. Keskinleşen sınıf mücadelesi şartlarında Polonya, Sovyet Rusya gibi revizyonist ülkelerdeki sosyal-faşist diktatörlükler halk üzerindeki baskı tedbirlerini arttırırken, Almanya, İtalya gibi batılı emperyalist ülkelerin tekelci burjuvazisi için de «kurtuluşu» faşizmde arama eğilimleri giderek yaygınlaşıyor.

Genç Marksist-Leninist partiler keskinleşen çelişkiyi çözmeyi görevlerinin merkezine koyuyorlar. İşçi sınıfı ve diğer emekçi yığınları sosyalist devrim için kendi emperyalist burjuvazisine ve süper devletlere karşı mücadeleye yöneltiyorlar. Baskı ve acıdan kurtulmanın biricik yolunun kapitalizmin yıkılması ile sağlanacağını ve bugünlerin gelip çatmakta olduğunu kitlelere anlatıyorlar.

Gerek kapitalist, gerekse revizyonist ülkelerde işçi sınıfı ve halk büyük ölçüde revizyonizmin ve sosyal-demokrasinin etkisi altındadır. Ama gelişme, burjuvazinin hizmetindeki bu akımların etki ve denetiminin kırılması, yani Marksist-Leninist partilerin kitlelerle bağlarının artması yönündedir.

Emperyalizm ve sosyal-emperyalizmle ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişmenin keskinleşmesiyle Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yeni yeni üyeleri devrim ateşi sarıyor. Latin Amerika'da; Brezilya, Şili, Arjantin, Kolombiya gibi yarı-sömürge ülkelerin Marksist-Leninist partileri halk kitlelerinin Amerikan uşağı faşist cuntalara karşı öfkesini bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadele yönünde seferber etmek için güç şartlar altında yılmadan çalışıyorlar. Guetemala, Nikaragua, gibi ülkelerde toprak ve özgürlük için kendiliğinden harekete geçen köylüler ordu kuvvetleriyle çatışmaya girmekten çekinmiyorlar. Öte yandan yiğit Filistin halkının, özgür Filistin için vermekte olduğu savaş, Tayland, Endonezya, Malezya ve İran halklarının özgürlük ve bağımsızlık mücadeleleri emperyalistlerin, sosyal-emperyalistlerin ve tüm gericilerin yüreğine korku salıyor. Afrika'da; Zimbabve, Eritre, Namibya, Anzanya ve Sahra halkları bağımsızlık için, kendi geleceklerini tayin etmek için, her türlü uzlaşma ve aldatmacayı reddederek savaşa devam ediyorlar. Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin ezilen halklarının iki süper devlete, emperyalizme, sosyal-emperyalizme ve gericiliğe indirdiği güçlü darbeler kapitalist sistemi kökünden sarsıyor. Asya, Afrika ve

Latin Amerika; dünya emperyalist sisteminin en zayıf halkaları, dünya devriminin fırtına merkezleridir.

Kapitalist sistem; işsizlik, enflasyon, pahalılık gibi binbir dert içinde yüzerken yeniyi, güçlüyü ve yenilmez olanı, ergeç bütün dünyada zafer kazanacak olan sosyalist sistemi temsil eden sosyalist ülkeler, en başta Arnavutluk Halk Cumhuriyeti olmak üzere, emperyalist ve sosyal-emperyalist burjuvazinin, süper devletlerin kuşatma ve şantajlarına karşı koymakta, bir yandan kapitalist sistemin yaşadığı buhrandan hiç etkilenmeden proletarya diktatörlüğü devletini ve sosyalist ekonomiyi sağlamlaştırırken diğer yandan da bağımsızlık ve demokrasi için, sosyalizm için mücadele eden halklara etkin bir destek sağlamaktadır.

Sosyalist ülkelerin, dünya proletaryasının, ezilen halklar ve ulusların emperyalizme, sosyal-emperyalizme her türden gericiliğe karşı mücadeleleri, bir kene gibi dünya halklarının kanını emerek yaşamaya çalışan kapitalist sistemin buhranını daha da derinleştirmekte, bunun sonucunda da şartlar proletarya devrimleri ve demokratik halk devrimleri için daha ileri, daha elverişli hale gelmektedir.

Halkın Yolu platformu karşı-devrimci üç dünya teorisinin iyice belirginleşmeye başladığı, fakat ülkemizdeki genel olarak proleter devrimci gelişmenin bundan habersiz olduğu gibi, uyanık da olmadığı bir dönemde yayınlandı. Gerek Halkın Yolu'nun baştan beri bu gerici teorinin kaba yanlarını törpüleyerek savunması, gerekse Marksist Hat'ının getirdiği bir özellik olarak, platform farklı siyasal sistemler arasındaki sınır çizgilerini çekiyor, altını çiziyordu. İkinci olarak kapitalist revizyonist sisteme Marksist bir gözle bakıyor, onun çöken, çağını tamamlamış bir sistem olduğunu belirtiyor, buhranın derinleşmekte olduğuna dikkati çekiyor proletaryaya devrimci görevler çıkarıyordu. Bu, platformun o zamanki bakış açısının en sıhhatli ve bugün de sürdürülen noktalarından biridir.

ULUSLARARASI ALANDA SINIFLARIN TEMEL MEVZİLENİŞİ

Lenin 1921 yılında şöyle demişti:

«Günümüz dünyasında iki dünya var: kargaşa içinde bulunan ve ama hiç bir zaman **kendi rızasıyla** teslim olmayacak olan kapitalizmin eski dünyası ile hâlâ çok zayıf olan, ama yenilmez olduğu için büyüyecek olan, yükselen yeni dünya.» (Lenin'den aktaran Devrimin Teori ve Pratiği, İng. baskı, s. 7-8 [Broşürün Türkçe çevirisinde bu bölüm hatalı çevrildiği için İngilizcesinden aktardık.]) Lenin bu sözleriyle çağımıza damgasını vuran, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki **temel çelişmeyi** berrak bir şekilde dile getirmektedir. Marksist-Leninistler; çağımızda cereyan eden bütün sosyal olayları, çelişme ve çatışmaları bu temel çelişme açısından değerlendirir, her mesele karşısında, tutumları belirlerken sınıfsız komünist topluma ve sos-

yalizme ulaşmak için mücadele etme perspektifini hiç bir zaman gözden kaçırmazlar. İşte H.Y. dünya ölçüsünde sınıfların mevzilenişi meselesini karartmış, üç dünya Teorisini Marksizm-Leninizme uygun hale getirme çabası içinde oportünizmin yeşermesi için elverişli bir uzlaşma perspektifi yaratmıştır. Platformda kapitalist sistemin yaşadığı buhranın tahlilinden sonra, «dünya proletaryasının, sosyalist ülkelerin, ezilen halklar ve ulusların emperyalizme sosyal-emperyaizme ve her türlü gericiliğe karşı mücadelesinin yeni ve büyük boyutlara ulaştığı» söylenmekte ama hemen ardından bu Marksist-Leninist tahlili karartacak olan, «bu mücadelenin süper devler hegemonyacılığına karşı 3. dünya ülkelerinin mücadelesinde yeni bir müttefik kazandığı» (Halkın Yolu 2, s. 6) daha ilerde yine aynı görüş savunularak, «ülkemizde kimi sorumsuz aydınlar, (...) bir kalem darbesiyle 3. dünya ülkelerinin devrimci proletarya ve ezilen halkların esas müttefiği, iki süper devlete karşı dünya birleşik cephesinin temel güçlerinden biri olmaktan çıkarmaktalar.» (aynı yerde, s. 7) denmektedir.

Yukarda aktardığımız görüşler Üç Dünya Teorisine ters düşen görüşlerdir. Bilindiği gibi Üç Dünya Teorisine göre «Üçüncü Dünya Ülkeleri» iki süper devlete karşı dünya birleşik cephesinin temel güçlerinden biri» **değil,** «emperyalizme, hegemonyacılığa ve sömürgeciliğe karşı mücadelenin temel gücü»dür. Ne var ki platform, sosyalist ülkeler, dünya proletaryası ve ezilen halkların yanısıra «3 dünya ülkeleri»ni de ekliyordu. Dolayısıyla platform Marksist sınıf mevzilenmesinde oportünizme karşı çıkarken, karışık bir formülasyona düşmekten de kurtulamıyor.

Peki devrimci proletaryaya göre uluslararası alanda sınıf ilişki ve çelişkileri nasıldır? Proleter devrimciler bu sorunu nasıl çözümlerler?

Marksist-Leninistler dünya ölçüsünde sınıfların mevzilenişini çağımıza damgasını vuran temel çelişmeden, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişmeden çıkarırlar. Emperyalizm çağının doğru kavranmasından çıkarırlar. Emperyalizm, kapitalizmin çürüyen can çekişen aşaması ve proleter sosyalist devrimlerinin arifesidir. Çağın merkezinde proletarya vardır. Bu doğru bakış açısı ile dünyada süren sınıf mücadeleleri tahlil edildiğinde görülecektir ki proletarya dünya proleter sosyalist devrimini sonuna kadar götürme yeteneğine, kendisi dahil bütün sınıfların ortadan kalkmasını ve sınıfsız komünist topluma ulaşılmasını sağlama gücüne sahip yegane sınıftır. Dolayısıyla her türlü sömürüyü, baskıyı, sınıf ayrılıklarını ortadan kaldıracak olan bu devrimin **temel gücü uluslararası proletaryadır.** Büyük Ekim devriminden sonra, bu tarihi olayı doğrudan etkisiyle bağımsızlık ve özgürlük için ayağa kalkan ve emperyalizme ezici darbeler indiren **ezilen halklar ve uluslar** dünya proleter sosyalist devriminin bir parçası ve **stratejik yedek gücüdür.**

Peki dünya devriminin temel gücünün tek başına proletarya olduğunu söylemek ezilen halkların millî kurtuluş savaşlarının önemini küçümsemek, bunların dünya devrimi için temsil ettiği muazzam önemi görememek anlamına mı gelir? Hayır! Bir devrimin temel gücü, birtakım kişilerin subjektif niyetlerine göre değil, nesnel (objektif) gerçeklere, toplumsal gelişmenin tahliline göre belirlenir. Kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişmeyi çözme gücü sadece proletaryadadır, bu görevi proletaryadan başka hiç bir sınıf yerine getiremez.

Bu nesnel bir gerçektir, bu yüzden, dünya proleter-sosyalist devriminin çözmek zorunda olduğu bu çelişmeyi çözme yeteneğine sahip olan proletarya bu devrimin temel gücüdür. Bu, gayet açık bir meseledir. Karşı-devrimci üç dünya teoricilerinin savunucuları, örneğin H.Y. taraftarları arasından atılan oportünist şebeke, ezilen halkların mücadelelerine büyük önem veriyormuş, Marksizm-Leninizmi savunanlar ise bunu küçümsüyormuş pozu takınarak demogoji yapmaya çalıştılar. Onların maksadı ezilen halkların mücadelesine önem veriyormuş pozu takınarak gerçekte savundukları teorinin, ezilen halkların kurtuluşunun gerekli ve kaçınılmazlığını inkâr ettiğini, onların emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin sessiz kölesi olmaya çağırdığını gizlemeye çalışmaktı. Karşı-devrimci vaazlar ezilen halklara önem verme maskesiyle yutturulmaya çalışılıyordu. Gerçekte ezilen halklara kurtuluş yolunu sadece Marksizm-Leninizm gösterebilir. Sadece o, onların mücadelesini; insanlığın kurtuluş davasına, proleter sosyalist devrime bağlayabilir. Dünya proleter sosyalist devrimin temel gücü proletaryadır demek, bağımlı sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin ezilen halkların rolünü küçümsemektir diyenlerin iki yüzlüce sarılmaya çalıştığı Mao Zedung, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin proletaryasının görevlerini aydınlığa kavuşturan YENİ DEMOKRASİ ÜZERİNE adlı ünlü eserinde şöyle diyor:

«...birinci emperyalist dünya savaşı ve ilk muzaffer sosyalist devrim, Ekim devrimi dünya tarihinin bütün gidişini değiştirmiş ve yeni bir çoğ başlatmıştır.»

«... bu çağda bir sömürge ya da yarı-sömürgede emperyalizme yani uluslararası burjuvaziye ya da uluslararası kapitalizme yöneltilmiş her devrim (...) artık eski burjuva ve kapitalist dünya devriminin bir parçası değil, yeni dünya devriminin, bir parçasıdır. Böyle devrimci sömürge ve yarı sömürgelere **artık dünya kapitalizminin karşı devrimci cephesinin müttefikleri gözüyle bakılamaz; bunlar dünya sosyalizminin** devrimci cephesinin müttefikleri olmuşlardır.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, 2. cilt Sayfa: 345 a.b.ç.)

Yine aynı eserinde Mao Zedung, Stalin'in Yugoslav milliyetçisi Semiç'e yönelttiği eleştirilerden bir bölüm aktardıktan sonra şöyle diyor:

«Buradan da iki türden dünya devrimi olduğu ve birincisinin burjuva ya da kapitalist sınıflamaya girdiği görülür. Bu türden dünya devrimi çağı çoktan tarihe karışmıştır; daha 1914'de birinci emperyalist dünya savaşı patlak verdiği ve özellikle 1917'de Ekim Devrimi meydana geldiği zaman son bulmuştur. İkinci tür, yani **proleter sosyalist dünya devrimi bundan sonra başlamıştır. Bu devrimin temel gücü kapitalist ülkelerin proletaryası, müttefikleri de sömürge ve yarı-sömürgelerin ezilen halklarıdır...»** (a.b.ç., aynı eser s. 348)

Görüldüğü gibi Üç Dünya Teoricilerinin, dünya devriminin temel gücüne ilişkin olarak bugün **(üstelik de Mao Zedung'un ağzından)** ortaya attıkları oportünist tezin cevabını Mao Zedung bundan kırk yıl önce vermiştir.

Üçüncü Dünya Ülkelerinin «dünya proletaryasının ve ezilen halkların esas müttefiği» olması meselesine gelince: Yine herkesçe bilindiği gibi Üç Dünya Teorisine göre emperyalist ve revizyonist ülkelerin dışında kalan bütün ülkeler, Pinoşe'nin Şili'sinden Huari Bumedyen'in Cezayir'ine, Videla'nın Arjantin'inden Enver Hoca'nın Arnavutluk'una kadar bütün bu ülkeler «Üçüncü Dünya Ülkeleri» kapsamına giriyor ve hepsi de devrimci (!). Tabiî, bu Üç Dünya Teorisinin mantığı. Peki dünya halklarının «Emperyalizme sosyal-em-

peryalizme ve **her türlü gericiliğe»** karşı mücadelesinden söz eden, **«milli devrimin sosyal devrimle** birleştirilmesi»nin zorunlu olduğunu doğru olarak vurgulayan H.Y.'nun platformunda «iki süper devlete karşı kurulan birleşik cephe» içinde emperyalizmin, özellikle süper devletlerin uşağı faşist ve sosyal-faşist rejimlerin, işbirlikçi sınıfların ne işi var.

Platformun yayınlandığı dönemde üçüncü dünya ülkelerinin çıkarlarının objektif olarak süper devletlerle çeliştiğini, ama bazılarının «Üç Dünya Tavrı» almadıklarını Şah Rıza Pehlevi'nin İran'ının, Pinoşe'nin Şili'sinin v.b. «üç dünya tavrı almayan (Halkın Yolu 2, s. 7) ülkeler» kapsamına girdiğini belirterek bu garip çelişkiyi açıklamaya, Üç Dünya Teorisini kurtarmaya çalışıyorduk. Yine o dönemde, üstelik de AEP 7. Kongre Raporunun «Üçüncü Dünya Ülkeleri», «bloksuz ülkeler», v.b. terimlerle, gerçekten ilerici, anti-emperyalist devletlerle, emperyalizme göbekten bağımlı devletlerin aynı kefeye konmasını açıkça eleştirdiği bir sırada biz, «Üçüncü Dünya Ülkelerinin mücadelesinin dünya proletaryasının ve ezilen halkların yüzyılımız boyunca yürüttükleri mücadelenin bir ürünü olduğunu göremeyen bu sorumsuz 'aydınlar', bu oportünist görüşlerini AEP'ye maletmeye çalışıyorlar. Bunlar asla AEP'nin görüşleri değildir,» diyebiliyorduk.

Her zaman doğruları gerici amaçlar için kullanmak isteyen insanlar çıkabilir, ama böyle bir tehlike var diye gerçeklere dayanmaktan vaz mı geçeceğiz. Diyelim ki bazı sorumsuz aydınların ortaya çıkıp üç dünya teorisi üzerine süren mücadeleyi kullanma tehlikesi var. Bundan çıkarılacak sonuç tayin edici çizgi mücadelesini subjektif niyetine dayanarak inkâr etmek midir? Yoksa sorumlu proleter tavır takınarak ne olup bittiğini araştırmak, incelemek proletaryayı ve halkı uyanık tutmak mıdır? Halkın Yolu platformu yayınladığı zaman bu konudaki iki çizgi mücadelesine gözlerini kapıyordu. Ancak AEP uluslararası alanda Marksizm-Leninizmi en kararlı savunan tek parti olduğundan, Halkın Yolu 7. sayıdan itibaren platformu uygulamamış; görüşleri AEP ve Üç Dünya Teorisini reddeden partileri destekleme doğrultusunda değişmiştir.

Üç Dünya Teoricilerinin «Üçüncü Dünya Ülkeleri» adı altında topladıkları toplumların kimi sınıfsız toplum yolunda ilerleyen proletarya diktatörlüğü devletleridir. Yine «Üçüncü Dünya Ülkeleri» adı verilen ülkeler arasında **millî** burjuvazinin iktidarda olduğu ve millî bağımsızlığını pekiştirmek ve millî ekonomilerini geliştirmek için çaba harcayan ilerici demokratik devletler de vardır. **Bütün bu devletleri birleştiren bir ortak program yoktur, olamaz da.** Proletarya diktatörlüğü devletleri dünya proletaryasının önderi durumundadırlar. Onlar bütün olumlu etmenleri harekete geçirme ve emperyalizme karşı seferber etme ilkesine uygun olarak ilerici demokratik devletlerin emperyalizme karşı mücadelesini destekler, güçlendirmeye çalışır. Ne var ki, devrimci proletarya önderliği ele almadıkça bu ülkelerin yeniden empeyalizmin boyunduruğu altına gireceği, millî burjuvazi önderliğinde bağımsız kapitalistleşme olamayacağı gerçeğini de karartmazlar.

İşte Üç Dünya Teoricileri bu Marksist-Leninist doğruları hiçe saymak suretiyle «Üçüncü Dünya Ülkeleri»ni emperyalizme, sömürgeciliğe ve hegemonyacılığa karşı temel güç almaktadırlar. Onlar üçüncü dünya ülkesi dediği ülkelerdeki sınıf ve sistem farkını sildikleri; hepsini anti-emperyalist, devrimci ilan ettikleri için; çok kolayca emperyalizme ve savaşa karşı mücadele eden ülkeler yaratabilmektedirler.

Onlar, anti-Marksist, gericiliğe ve emperyalizme hizmet eden teorilerini haklı gösterebilmek için, birçok ülkenin silahlı mücadeleyle bağımsızlığına kavuştuğunu söylemektedirler. Onlar, emperyalizmin sınırları içinde siyasi bağımsızlığın elde edilmesiyle temel meselenin çözümlendiğini; geriye, devlet bağımsızlığında sebat ederek adım adım tamamlanacak görevler kaldığını ispat etmeye çalışıyorlar. Gerçekte ise emperyalizmin mevcut boyunduruğunu savunuyorlar; yeni-sömürgeciliğin reklamını yapıyorlar.

Özellikle ikinci dünya savaşı sonrası ortaya çıkan milli burjuva önderliğinde bağımsızlığını kazanmış ülkelerin durumunun ne olduğu net bir şekilde ortaya konmuştur. Ve bu ülkelere karşı biricik doğru tutumu o zamanki gerçek sosyalist ülkeler almıştır.

İkinci emperyalist savaştan sonra birçok sömürge ülkenin halkları milli kurtuluş savaşları vererek emperyalistleri ülkelerinden kovdu. Ancak bu savaşların birçoğunun önderi devrimci proletarya değil, milli burjuvaziydi. Bu yüzden kurulan bağımsız devletler de proletarya diktatörlüğünün bir biçimi olan devrimci demokratik halk iktidarı değildi. Buna rağmen söz konusu yeni devletlerin milli bağımsızlıklarını pekiştirme, milli ekonomilerini geliştirme çabaları objektif olarak emperyalizmi zayıflattığı için, dünya proleter sosyalist devriminin bir parçası, bir müttefiği haline gelen bu mücadeleler sosyalist ülkelerin desteğini kazandı. (Enver Hoca yoldaşın 25 Mayıs 1956'da AEP 3. kongresine sunduğu raporda, 13 şubat 1957'de AEP Merkez Komitesi üçüncü genel toplantısında okuduğu raporda ve AEP'nin diğer birçok belgesinde; aynı şekilde Çin Komünist Partisi'nin SBKP'ye yazdığı açık mektuplarda ve diğer birçok parti belgelerinde bu destek açıkça görülebilir. (Enver Hoca, Seçme Eserler, cilt 2, İng. baskı, s. 491, 92, 658-665) Ne var ki zamanla siyasi bağımsızlığını yeni kazanan ülkelere karşı iki tutum billurlaştı.

Enver Hoca yoldaş, 3. kongre raporunda şöyle diyor:

> «...En başta Amerika Birleşik Devletleri'nin egemen çevreleri ile İngiltere ve Fransa'nın egemen çevreleri silahlarını satmakta güçlük çekiyorlar, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki eski pazarları daralmaktadır. Çünkü bu ülkelerin halkları uyanmıştır ve sömürgeciliğe karşı kararlı bir mücadele yürütmekte, kendi milli sanayilerini kurmakta ve tarımsal üretimlerini geliştirmektedirler. (...) Sömürgeci kölelikten kurtulmuş olan ülkelerle insanlığın bir yüz karası olan bu nefret verici boyunduruğu kırmaya çalışan özgürlük ve egemenliklerini sağlamlaştırmalarına yardım eden, kendi ekonomilerini kurmalarına yardım eden ve halkların yaşama standartlarını iyileştirmelerine yardımcı olan dostlar bulunmaktadır...» (Seçme Eserler, cilt 2, İng. baskı, s. 491)

Kurulan bu genç devletler, eğer sosyalist kampla dayanışmayı sürdürürlerse adım adım «kapitalist olmayan yol»dan sosyalizme geçebilecekler-

dir. Kruvçev'ci revizyonistler, sömürgeciliğin Angola ve Mozambik dışında her yerde tasfiye edildiğini, artık geriye Sovyetler Birliği'nin yardımıyla milli ekonomilerini geliştirerek «sosyalizm»e geçme işinin kaldığını iddia ediyorlardı. Marksist-Leninistler bu revizyonist tezlere savaş açtılar. Örneğin o zaman Çinli komünistler şöyle diyordu: «Bağımsızlığını yeni kazanmış ülkelerin bağımsız ekonomilerini geliştirmeleri önemlidir. Ama bu görev hiç bir zaman emperyalizme, eski ve yeni sömürgeciliğe ve bunların uşaklarına karşı sürdürülen mücadeleden ayrılmamalıdır.» «Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği emperyalistler, askerî bloklar örgütleyip askerî üsler kurmak, 'Federasyon' veya 'topluluklar' meydana getirerek ve kukla rejimler yaratarak, sömürge ülkelerle şimdiden bağımsızlıklarını ilân etmiş ülkeleri sömürgeleştirmekte ve denetim altına almaktadır. (...) 'Barışçı' yollarla bu ülkelerde yönetimlerini sürdüremeyince de askerî darbe düzenliyor, hükümetleri deviriyor, hatta doğrudan silahlı müdahale ve saldırıya bile başvuruyorlar,» (Kızıl Bayrak ve Halkın Günlüğü yazı kurulları, Tarihi Dersler, Eylem Yayınları) diyerek, yeni sömürgeciliğe dikkati çektiler. Hatta milli burjuvazinin iktidarda oldugu bu genç devletler de emperyalistlere karşı uyanıklığın korunması, mücadelenin sürdürülmesi gerektiğini doğru bir şekilde, eğer proletarya insiyatifi ele alıp bir dizi devrimle emperyalizmin sınırları dışına çıkmayı tamamlamazsa emperyalizmin boyunduruğuna mahkûm olduğunu önemle vurgulayan Marksist-Leninistleri haklı çıkarttı. Modern revizyonistlerin, «kapitalist olmayan yol» teorilerinin, hegemonyacı emellerinin dayanağı olduğu ortaya çıktı. Sonuç olarak bir zamanlar sömürgeciliğe karşı verilen milli kurtuluş savaşlarının ürünü olarak doğan bağımsız devletlerin birçoğu ya «barışçı» yollarla, ya da darbeler, müdahaleler yoluyla emperyalizmin (ya da sosyal-emperyalizmin) uşağı büyük burjuvazi ve toprak ağalarının devletleri haline geldi.

Dün emperyalizme karşı mücadele eden ve sosyalist ülkelerin desteğini alan Suriye, Endonezya, Mısır, Zaire ve daha birçok devlet bugün emperyalizme bağımlı gericiliğin devletleri halindedir ve uluslararası alanda kapitalizmin karşı devrimci cephesinin yanında saf tutmaktadırlar. Milli burjuva önderliğinde siyasi bağımsızlığını kazanmamış diğer devletler ise zaten emperyalizmin sınırları içinde siyasi bağımsızlığı olan yarı-sömürge devletlerdi.

Çağımızda, her şeyden önce temel mevzilenmeyi görmek gerekir: «Bir yanda yüce devrim ve sosyalizm davasının başlıca toplumsal gücü olarak sosyalist ülkeler ve dünya proletaryası ve onlarla omuz omuza, ezilen halklar veya ezilme tehdidi ile karşı karşıya olan tüm devrimci, ilerici ve özgürlüğe susamış güçler yer alır.

Öte yandan halkların ve sosyalizmin baş düşmanları olarak Amerikan emperyalizmi, Sovyet sosyal-emperyalizmi ve bunların yanısıra diğer emperyalist ve revizyonist güçler, tekelci burjuvazi, faşist güçler, uluslararası gericilik ve revizyonizm yer alır.» (Necmiye Hoca, Devrimci Siyasetin Bazı Temel Sorunları sa: 44)

Her zaman, her şart altında taktiğin temeline bu güçleri yani, sosyalist ülkeler dünya proletaryası ve ezilen halkları koymak gerekir, ilerici ülkelerin emperyalizme karşı tutumları ve diğer ülkelerden de gelebilecek emperyalizme darbe vuran her tutum bu güçlerin müttefiği olur. Ve gene bu güçleri taktiğin temeline koyarak düşman kamptaki çatlaklardan yararlanılabilir, bütün olumlu etmenler devrim yararına kullanılabilir.

Marksizm-Leninizme sadık kalınırsa her olumlu etmenden yararlanılabilir ve bu yararlanma devrim ve sosyalizm davasının yararına olur.

Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti gibi, proletarya diktatörlüğü devletleri emperyalizme, sosyal-emperyalizme, süper devletlere ve savaşa karşı-ilerici, demokratik devletlerle dayanışma içindedir. İlerici olan, emperyalizme karşı olan her tutumun ve devletlerin desteklenmesi sadece Marksizm-Leninizme bağlı kalınarak mümkün olabilir.

Enver Hoca Yoldaş şöyle diyor:

> **«Partimiz halklara durumun açıkça anlatılması gerektiği görüşündedir, çünkü onların gerçek birliği, gerçekten anti-emperyalist ve ilerici olan devletlerin ve hükümetlerin birliği, ancak bu şekilde desteklenmiş olur...»** (Enver Hoca, AEP 7. Kongre raporu, s. 155, Koral yay.)

Halkın Yolu platformu hiç bir ayrım yapmaksızın «Üçüncü Dünya Ülkeleri»ni proletarya ve ezilen halkların «esas müttefiği» ilân etmekle Marksist-Leninist formülasyondan uzaklaşıyor, meseleyi karmakarışık hale getiriyordu. Ancak Halkın Yolu'nun yayın hayatı boyunca platformdaki «Üçüncü Dünya Ülkeleri» anlayışı doğrultusunda bir yayın hattı izlememiştir. Halkın Yolu'nun yayınını sürdürdüğü dönemde Üç Dünya Teoricilerinin **en çok destekledikleri,** Şahın İran'ıyla, Rus sosyal-emperyalistlerinin kışkırttığı Katangalı'ların birinci saldırısına karşı ABD ve Batılı emperyalistlerin desteğinde savaşan Mobutu'nun Zaire'si idi.

Halkın Yolu, yayın hayatı boyunca estirilen oportünist ceryanlara göğüs germiş, bu örneklerde bile meseleyi doğru bir bakış açısıyla ele almıştır. Platformdaki bakış açısı hiç kullanılmamıştır.

Halkın Yolu platformu iki süper devlete karşı cepheden bahsederken, «önder gücü sosyalist ülkeler ve dünya proletaryasıdır. Başlıca gücü ezilen halklardır» derken bir de bunlara esas müttefik olarak «üçüncü dünya» ülkelerini eklerken gerçekte çağımızda, dünya proleter-sosyalist devrimi açısından temel gücün hangi sınıf, çağın merkezinde hangi sınıf olduğunu; devrim cephesinin güçleri ile karşı-devrim cephesinin güçlerini berrak şekilde kavrayamadığını göstermektedir.

Devrimci proletarya karşı-devrim kampı içindeki baş düşman dışındaki güçlerle şarta bağlı olarak ittifaklar da yapar. Ancak bunun için her şeyden önce taktiğin temeline devrimci güçleri oturtmak ve baş düşman dışındaki güçlerle ittifakın, onların belli tutumlarıyla veya siyasetleriyle olacağını görmek gerekir.

«Üçüncü dünya ülkeleri»nin silahlanması ve silahsızlanması meselesine gelince, Halkın Yolu'nun bu konuda yazdıklarına geçmeden önce, dünyada meselenin ele alınışına bakmamız gerekiyor: Bilindiği gibi üç dünya teorisi ile birlikte Marksizm-Leninizmin en temel meseleleri karartılmaya başlanmıştır. Üç dünya teoricileri bağımlı ülkelerdeki yerli gericiliği emperyalizmden bağımsızlaştırdıkları ve bu ülkelerdeki sınıflar arasındaki farkı silip, salt bir fikir farkına indirgeyip hepsini anti-emperyalist ilân ettikten sonra silahlanma ve silahsızlanma meselesini de Marksist tutumdan uzaklaştırmışlardır.

Üç dünya teoricilerine göre «3. dünya ülkeleri» yani bu ülkelerin işbirlikçi yönetici sınıfı devrimci güçler olduğu için, gelecek dış tehlikelere karşı uyanık olmak için silahlanmaktadırlar. Bağımsız bir milli savunma yaratmak için silahlanmaktadırlar. Eğer silahsızlanmadan bahsetmek gerekirse önce süper devletler silahsızlansın sonra 3. dünya ülkeleri silahsızlanır. Üç dünya teoricileri tarafından ortaya atılan bu oportünist teraneler, çeşitli ülkelerdeki oportünistler tarafından da bayraklaştırıldı. Aydınlık oportünizmi yerli gericiliğin silahlanmasının, ABD emperyalizmi ve Nato ile emperyalist ittifakın teşvikçisi haline geldi.

İşte bütün dünya ve ülkemizde oportünist vaazların yüksek perdeden söylendiği ve bu konuda Marksist tutumun bilinmediği bir zamanda Halkın Yolu cesaretle Marksist tutumu ortaya koydu ve savundu. 3. dünya denilen ülkelerdeki yerli gericiliğin emperyalizmden bağımsız olmadığını ve olamayacağını net bir şekilde ortaya koydu. Yerli gericiliğin kendi çıkarları ve emperyalizmin çıkarları için silahlandığını belirtti. Bu noktalar, Halkın Yolu'nun Marksist inşada öncelikle kavradığı, Leninist emperyalizm teorisi özümlemesinin getirdiği doğru çözümlemelerdi.

Halkın Yolu, bu konularda Aydınlık oportünizmini her zaman doğru olarak eleştirdi.

> «Gerek Amerikan emperyalizminin, gerekse Rus emperyalizminin ekonomik sömürü ve siyasi tahakkümlerini kırmanın, yeni çarların boyun eğdirme çabaları karşısında direnmenin yolu, **bir kalem darbesiyle emperyalizmden bağımsızlaştırılan yerli gericiliğin askeri gücünün artmasını savunmak değil,** emperyalizm ve yerli gericilik ittifakına karşı, iki süper devlet, faşist diktatörlük ve sosyal-faşizme karşı işçi sınıfı önderliğinde halkın bağımsız güçlerini seferber etmektir.» (Halkın Yolu, S. 2)

Halkın Yolu, Türkiye'deki yerli gericiliğin silahlanmasının, kendisinin ve emperyalistlerin çıkarı için olduğunu belirttikten sonra, yerli gericilik bugün üç amaçla silahlanıyor, diyerek şunları söylüyordu:

> «1) Yerli gericilik emperyalizmin, özellikle iki süper devletin ve kendisinin sınıfsal çıkarlarını korumak için, halka karşı ve Kürt ulusuna karşı silahlanıyor.
>
> 2) Yerli gericilik sosyal-emperyalizmin kışkırttığı Türkiye-Yunanistan çatışmasında esas olarak, sosyal-emperyalizmin çıkarlarını koruma doğrultusunda Yunanistan'a karşı silahlanıyor.
>
> 3) Yerli gericilik Amerikan emperyalizminin, sosyal-emperyalizmle hegemonya mücadelesinde ve halkların devrimini ezmek için bir saldırı gücü olan NATO'nun bir parçası olarak silahlanıyor.» (Halkın Yolu, S. 2, Sa: 10)

Burada belirtilenlerden ikinci nokta ile diğerleri arasında bir çelişki var gibi görülse de anlayışta ve meseleyi ele alışta bir çelişki ve hata yoktur. O gün bu tespit, Türkiye-Yunanistan anlaşmazlığında, sosyal-emperyalistlerin Türkiye'nin arkasına geçmesiyle meydana gelecek bir saldırıda Türkiye hakim sınıflarının silahlanması siyasi sonuçları bakımından sosyal-emperyalizmin çıkarlarını koruma doğrultusunda, Yunanistan'a karşı bir silahlanma olacağı açısından ele alınıyordu.

Ancak bunun, sadece ihtimaller üzerinde doğruların ne olacağının ortaya konulması bakımından bir anlamı vardır. Fakat bu ihtimalin **«bu gün»** (o zaman) açıklamasıyla sunulması silahlanma konusundaki anlayış hata-

sından değil de, Ege broşüründeki hatalı anlayışın etkisinden ileri gelmekteydi.

Faşist diktatörlüğün, esas özelliğinin Amerikancı olduğu karartılarak, hızla sosyal-emperyalizmin işbirlikçisi haline gelmekte olduğu gibi subjektif bir değerlendirme yapılınca, işbirlikçi sınıfların silahlanmasının bir yönünün de sosyal-emperyalizmin çıkarları doğrultusunda Yunanistan'a karşı silahlanma olduğu o gün ortaya atılabiliyordu.

Ege broşüründeki hatalı görüşler aşılınca Halkın Yolu, işbirlikçi hakim sınıfların silahlanmasının **bugün için** esas yönünün ne olduğunu ortaya koymuş, siyasi tespitlerini derinleştirmiş. oportünizmin, gerici anlayışının hem kökünü ve hem de siyasi sonuçlarını ortaya koymuştur.

Özellikle, Halkın Yolu 7. ve 8. sayılarındaki Aydınlık eleştirileri doğru anlayışı derinleştirdiği gibi muğlak noktaları da aydınlatmıştır. Aydınlık oportünizminin devlet bağımsızlığı meselesinde hangi sınıfın devletidir ve emperyalizmin sınırları için de mi, yoksa sınırları dışında mı siyasi bağımsızlığa sahip temel sorusunu ortadan kaldırdığını, işbirlikçi hakim sınıflara, NATO'cu generallere güvendiğini, bir süper devletin saldırı tehlikesine uyanık olmaadına diğer süper devlete dayanıldığını ortaya koydu. Aydınlık oportünizminin silahlara siyasetin kumanda ettiğini kesinlikle kavramadığını belirterek, süper devletlerin biriyle ittifakı, ülkenin emperyalist siyasetin bir aleti haline getirilmesini, NATO'ya bağımlı silahlanmayı yurt savunması göstermesini açığa çıkarıp eleştirerek, bu konularda revizyonist ve oportünist görüşlere ağır bir darbe vurdu.

Adı geçen yazılar bugün tekrar incelenmelidir.

Halkın Yolu yerli gericiliğin silahlanmasının niteliğini teşhir ederken ve devrimci proletaryanın asla **onun silahlanmasını savunamayacağını ve ona dayanamayacağını açık bir şekilde belirtirken, fakat aynı zamanda «silahsızlanma» sloganını da benimsemeyeceğini, ortaya atamayacağını da belirtiyordu.** Ancak Halkın Yolu platformu silahlanmanın emperyalizmin ve gericiliğin tabiatından geldiğini belirtmekte birlikte, devrimci proletaryanın «silahsızlanma» sloganını neden benimsemeyeceğini doğru bir şekilde koyamıyordu.

Halkın Yolu şöyle diyordu:

> **«Biz yerli gericiliğin silahsızlanmasını savunmayı reddediyoruz. Silahsızlanması gerekenler 3. dünya ülkeleri değil, iki süper devlettir.** Türkiye'nin silahsızlanmasını savunan revizyonistlerin hedefi sosyal-emperyalizmin yayılmacı amaçlarını kolaylaştırmaktır. Bu ve benzeri konularda revizyonistlerin tezlerini ödünç alanlar ve dergilerinde bunları savunanlar da, gözlerini açmalılar, her konu gibi yerli-gericiliğin silahlanması konusunu da emperyalizm tahlillerinden kopartmanın, sonuç olarak bir hareketi emperyalizmin yedeğine takacağını bilmeliler.»

Bugün iki süper devlet «detant», «silahsızlanma» masalları altında azgınca silahlanıyorlar ve yeni bir dünya savaşına hazırlanıyorlar. Revizyonistlerin «silahsızlanma», «barış» yaygaraları kopardığı bir dönemde bunu ortaya koymak gerekir. «Silahsızlanma», «sürekli barış» teraneleri ortaya atan süper devletlerin demogojisini açığa çıkarmak gerekir.

Eğer ortada silahlanmadan doğan bir gerginlik ve yeni bir dünya savaşı

tehlikesi varsa, bunun esas olarak süper devletlerden geldiği ve bunun için silahlanmayı durdurması gerekenler varsa esas olarak ve öncelikle süper devletlerin bunu yapması, gerektiğini ortaya koymak gerekir.

Halkın Yolu platformu, Halkın Kurtuluşu'nu ima ederek yerli gericiliğin silahlanması konusunu da emperyalizm tahlillerinden kopartmanın sosyal-emperyalizmin yayılmasını kolaylaştırmak için «silahsızlanma»yı savunan revizyonistlerin görüşlerini savunmanın veya onlardan etkilenmenin yol açacağı siyasi sonuçları belirtiyordu.

Ancak revizyonizmin bu konudaki tutumu, bu konuda revizyonizmle, Marksizmi birbirinden ayıran sınır net bir şekilde belirtilmiyordu.

Revizyonizm silahlanmayabilen bir emperyalizm, silahlanmayabilen bir yerli gericilik safsatasına sarılır. Emperyalizm şartları altında halkların kabul edebileceği sürekli bir barışın mümkün olduğunu vaaz eder. Kitleleri kandırmaya, burjuvazinin çıkarları doğrultusunda uyutmaya çalışır. Bugün revizyonistler proletarya ve halkların düşmanı olarak sadece ABD ve batılı emperyalistleri ve onlara bağlı yerli gericilikleri gördüklerinden, sadece bunlar için bir silahsızlanma isterler, sosyal emperyalistlerin ve onlara bağlı yerli gericiliklerin silahlanmasını gizlerler, niteliğini değiştirirler, proletarya ve halkların yararına gibiymiş gösterirler. Dolayısıyle onlar silahlanmayabilen bir emperyalizm, silahlanmayabilen bir yerli gericiliğin mümkün olduğu havasını yaratırken, bu yolla kitleleri uyutmaya, emperyalizme karşı duyarsızlaştırmaya çalışırlar. Sosyal-emperyalistleri gözlerden kaçırmaya çalışıyorlar. İnsanlığın en tehlikeli düşmanlarından birini, yeni bir dünya savaşının esas hazırlayıcılarından birini gizlemeye çalışmaktadırlar. Sosyal-emperyalizme karşı uyanıklığı öldürmeye, dahası onu dost gibi tanıtmaya çalışmaktadırlar. Dolayısiyle onların «silahsızlanma» sloganı sosyal-emperyalistlerin yayılmasını kolaylaştıran, ona kapıları daha çok açmaya çalışan bir propaganda niteliği kazanmıştır.

Devrimci proletarya, **süper devletlerin de,** diğer kapitalist ve revizyonist ülkelerin de, yerli gericiliğin iktidarda olduğu «Üçüncü Dünya Ülkeleri»nin de silahsızlanmasını **savunmaz;** çünkü bu, kitleleri uyutmaya hizmet eden boş bir hayaldir. Sömürü ve yağma sürdükçe hakim sınıflar halkı ezmek için silahlanacaklardır. Sanki **silahlanmayabileceklermiş** gibi bir hava yaratmak bu **sömürücü ve zalimlerin sömürü ve zulümden vazgeçebilecekleri** hayalini yaratmaktan başka bir şey değildir. Bu açıdan silahsızlanma sloganı revizyonistlere ve oportünistlere tamamen uygundur.

Devrimci proletaryanın sloganı ise:

> «Burjuvaziyi altetmek, mülksüzleştirmek ve silahsızlandırmak için proletaryayı silahlandırmak»tır. (Lenin, Toplu Eserler, c. 23, s. 96, İng. baskı)

Parti Bayrağı dergisi «orta yolculuk», «çelişki» var gibi sözlerle Halkın Yolu'nun bu alanda attığı önemli ve Marksist adımları, kendisinin o dönemde revizyonizmden etkileniyor olduğunu ve halen de doğru bir anlayışa sahip olmadığını gizlemeye çalışıyor.

İKİ SÜPER DEVLETİN DÜNYA EMPERYALİST SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ

Bilindiği gibi Üç Dünya Teorisi'ne göre dünya halklarının en tehlikeli düşmanı (bir başka deyişle baş düşmanı) Sovyet sosyal-emperyalizmidir. Bu süper devlet, hegemonya alanlarını genişletmeye çalışırken ABD mevcut durumunu korumaya çabalamakta, hatta gönüllü olarak belli nüfuz alanlarından çekilmektedir. Bu yüzden artık saldırgan ve hegemonyacı olmaktan (yani emperyalist olmaktan) çıkmış, dünya barış ve demokrasi cephesine katılmıştır. Artık yeni bir dünya savaşı tehlikesi Rus sosyal-emperyalizminden gelmektedir ve dünya halkları nerede olursa olsun Rusya'ya karşı, Rusya dışında kalan bütün güçlerle birleşmelidirler. Üç Dünya Teoricilerinin böyle ele aldığı meselelere Halkın Yolu platformunda nasıl bakılıyordu? Bu görüşler platformumuz üzerinde ne ölçüde etkili olmuştu? Bu soruların cevabını ayrıntılı bir şekilde ele alarak iki süper devletin karşılıklı ilişkisinin ve dünya halkları karşısındaki konumunun nasıl değerlendirmesi gerektiğini açalım.

Platformda dünya halklarının düşmanlarını ve baş düşmanlarını şöyle tesbit etmiştik:

«Birkaç yıl öncesine kadar emperyalizme ve her türlü gericiliğe karşı mücadele eden dünya halklarının millî ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin önündeki esas engel Amerikan emperyalizmi idi. Bugün bu durum değişmiştir. Günümüzde dünya halklarının baş düşmanları (...) Amerikan emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmidir. **Emperyalizme, sosyal-emperyalizme ve her türlü gericiliğe karşı mücadele eden dünya halklarının devrim** mücadelesinin önündeki esas engel artık tek başına Amerikan emperyalizmi değil, bu iki emperyalist süper devlettir.» (a.b.ç. Halkın Yolu s. 2, sa: 7)

Bu tespitler tamamen doğrudur. Dünya halklarının düşmanları ve baş düşmanlarını doğru bir şekilde ortaya koymakta, baş düşmanlara karşı mücadeleyi temel düşmanlara karşı mücadeleden koparan oportünist anlayış reddedilmektedir. Bu ifade, uluslararası komünist hareketin ve Halkın Yolu'nun bugün savunmakta olduğu, emperyalizme, sosyal-emperyalizme ve gericiliğe karşı dünya birleşik cephesinin, esas darbeyi iki süper devlete indirmesi gerektiği görüşü ile uyum içindedir.

Halkın Yolu iki süper devletin karşılıklı ilişkisi meselesine girdiğinde platformun uzlaştırıcı karakteri yine karşımıza çıkmaktadır. İşte bu konuda bir arada savunulan iki zıt görüş:

«...Dişlerinden tırnaklarına kadar silahlanan, birbirlerinin pazarlarına ve nüfuz bölgelerine el koymak, birbirleri aleyhine hegemonya alanlarını genişletmek için mücadele eden iki emperyalist süper devlet insanlığı tehdit eden üçüncü emperyalist talan savaşının kaynağıdırlar...» (Halkın Yolu 2, s. 6)

«Emperyalistler arası rekabet ve çelişki artmakta, yükselen bir güç olarak yeni pazarlar arayan Sovyet sosyal-emperyalizmi ile varolan pazarlarını korumak isteyen ABD emperyalizmi arasında amansız bir hegemonya mücadelesi sürmektedir...» (Halkın Yolu 1, s. 1, «Şimdiki Durum ve Görevlerimiz» başlıklı sunuş yazısı)

Görüldüğü gibi, iki süper devletin hegemonya alanlarını birbirleri aley-

hine genişletmek için mücadele ettikleri doğru görüşü savunulurken özellikle iki süper devletin tek tek tahlil edildiği bölümde bir yandan Marksist görüşler sıralanırken, üç dünya teorisinin getirdiği, oportünist görüşler de yamanmaya çalışılmaktadır.

«Dünya halklarından; Kore, Hindiçini ve Ortadoğu halklarından birbiri ardısıra yediği darbelerle, dünya halklarının ve Amerikan halkının anti-emperyalist mücadelesi ile Amerikan emperyalizminin içine düştüğü buhran derinleşmiş, ikinci emperyalist savaş sonrasının bu «dünya jandarması» gerilemeye başlamıştır. Bugün artık ABD emperyalizmi için her şey ikinci savaş sonrasında olduğu gibi iyi gitmiyor...»

«...**esas olarak dünya üzerinde durumunu korumaya çalışmasına** ve genel olarak gerilemesine rağmen, **ABD bir yandan da ilerlemekte ve zaman zaman saldırganlığını daha da arttırmaktadır.** Halen dünya halklarının iki baş düşmanından biri olmaya ve yeni-sömürgeciliğin en güçlü iki kalesinden birisini teşkil etmeye devam ediyor. ABD emperyalizmi **saldırgan olmaktan çıkmamıştır.»**

«Öteki süper devlet, Sovyet sosyal-emperyalizmi yükselen ve genç emperyalizmdir. Sosyal-emperyalizmin gücü ile pazar ve uydularının genişliği kıyaslandığında gücüne göre genişleyemediğini, yeniden paylaşım talebini esas olarak onun getirdiğini, esas saldırganın o olduğunu ve o, Lenin ve Stalin'in şanlı Sovyetlerinin sosyalist prestijini bugünkü sosyal-emperyalist emelleri için kullandığından son derece merkezileşmiş bir ekonomiye sahip olduğundan ve tüm kurtuluş mücadelelerinin «doğal müttefiği» perdesi ardına gizlendiğinden daha tehlikeli süper devlettir.» (Halkın Yolu 2, s. 7)

Yukarıda aktardığımız bölümde Marksist-Leninist tahlillerle üç dünyacı tahliller son derece birbirine karıştırılmıştır.

Amerikan emperyalizminin ikinci dünya savaşı sonrasında bir gerileme içine girdiği doğrudur. Başta büyük Çin halkı olmak üzere Kore, Hindiçini ve diğer dünya halklarının mücadelesine kapitalizmin kaçınılmaz yol arkadaşları olan buhranların etkileri de eklenince başını ABD'nin çektiği emperyalizm birçok mevzisini kaybetmiştir. Üç dünya teoricileri de dahil olmak üzere emperyalizmin bütün savunucularının çırpınmalarına rağmen emperyalizm daha da gerilemeye devam edecektir. Ama emperyalistlerin gerileme kaydediyor olmaları kaderlerine sessizce razı olup emperyalistlikten, yayılma ve nüfuz alanlarını genişletme çabalarından vazgeçtikleri ve daha az tehlikeli hale geldikleri anlamına gelmez. Üç Dünyacı oportünistlerin yaymaya çalıştıkları bu düşünceler Amerikan emperyalistlerinin dünya hakimiyeti mücadelesini gizleyen sahtekârca yalanlardır. Hayat bu yalanları her gün açığa çıkarmaktadır.

Amerikan emperyalizmi bir yandan yeni «borçlar», «yardımlar» ikili iktisadî ve askerî «işbirliği» anlaşmaları ve daha olmazsa askerî darbeler ya da silahlı müdahaleler yoluyla mevzilerini sağlamlaştırırken öte yandan da Mısır ve Somali'de olduğu gibi, Sovyet sosyal-emperyalizminin nüfuz alanlarına da el atmakta, yeni mevziler ele geçirmek için çabalamaktadır. Olgular Amerikan emperyalizminin Çin'de, Kore'de, Hindiçini'nde izlediği iğrenç ve canice siyasetten vazgeçmediğini, emperyalist olmaktan çıkmadıkça da vazgeçmeyeceğini açıkça gözler önüne sermektedir. Bugün ABD emperyalizminin saldırgan ve hegemonyacı karakteri konusunda en küçük bir tered-

düde kapılmak, onu dünya gericiliğinin en büyük iki kalesinden biri ve dünya halklarının baş düşmanlarından biri olduğunu en küçük ölçüde karartmak dünya proletaryasının ve ezilen halkların mücadelesine büyük zararlar verecektir. Bu yüzden başında ABD'nin bulunduğu emperyalistlere karşı mücadeleyi sürdürmek dünya komünistlerinin vazgeçilmez bir görevi olmaya devam etmektedir.

Oysa Halkın Yolu platformu «Rusya daha tehlikedir.», «esas saldırgandır» gibi önermelerle ABD'nin tehlikesiz barışçı bir devlet olduğunu, saldırgan olmaktan çıktığını ileri süren üç dünya teorisine taviz vermektedir.

Platform Rusya'nın daha tehlikeli olduğu tezini kanıtlamak için hangi gerekçeleri öne sürüyor? Bu süper devletin genç ve yükselen emperyalist olmasını, Lenin ve Stalin zamanında Sovyetler Birliği'nin kazandığı prestijden yararlanarak tüm kurtuluş mücadelelerinin «doğal müttefiki» pozuna girmesi ve bütün bunlar gerçekten sosyal-emperyalistlerin ABD emperyalizmine göre sahip olduğu avantajlar. Bunu kimse inkâr etmiyor.

Özellikle ülkemizde sosyal-emperyalistlerinin «sosyalizm» maskesinin açığa çıkarılması önemli bir görevdir. Çünkü ilerici yurtsever halktan birçok kişi bu süper devletin gerçek yüzünü görememektedir. Bu yüzden bu görevi hiç bir zaman küçümsemeden Sovyet sosyal-emperyalistlerinin tanka ve rubleye dayanan sömürgeci ve yeni-sömürgeci bir siyaset izlediklerini ortaya koymalı, Kübalı ve Katangalı kuklaları aracılığıyla Angola'da, Zaire'de, Etyopya'da giriştiği müdahaleleri, Afganistan'daki işbirlikçilerinin gerçekleştirdiği darbeyi sözümona «yardımlar», «dostluk ve işbirliği» anlaşmaları gibi daha birçok yola başvurarak Doğu Avrupa'daki uydularıyla, Angola, Etyopya, Hindistan gibi ülkelerle ve ülkemizde kurduğu köleleştirici ilişkileri sabırla teşhir etmeliyiz. Sosyal-emperyalizmi görüp ABD'nin durumunu göremezsek bugünkü dünya durumu asla doğru olarak tahlil edilemez. Dünyanın mevcut durumunun, mevcut paylaşılmışlığın ABD ve sosyal-emperyalistlerin hegemonya ve yayılma siyasetinin savunucuları olunur.

ABD emperyalizmi iktisadi alanda, müttefikler ve nükleer silahlar alanında en güçlü olandır. Halihazırda dünyanın en geniş nüfuz ve hegemonya alanına sahiptir. Bunları elinde tutmak ve yeni yeni alanlara girmek için amansız bir hegemonya savaşı veriyor. Afrika da Ortadoğu'da etki alanlarını genişletiyor, sosyal-emperyalizmin eski mevzilerini ele geçiriyor. Onların müttefiklerinin iktisadi zayıflığından yararlanmaya çalışıyor. Bu siyasetin bir devamı olarak yeni bir dünya savaşına hızla hazırlanıyor.

Uluslararası alanda cereyan eden iki çizgi mücadelesine gözler kapandığı için, Marksist görüşlere yamanan oportünist görüşler, bu defa karşıya alınıp mahkûm ediliyordu.

> «...dünya halkları için (iki süper devletin) biri diğerinden daha mı zararsızdır? Hayır! iki süper devletin ikisi de (...) dünya halklarının tüm kurtuluş mücadelelerini ezmede ve halkların ve ülkelerin baskı altına alınmalarında **birbirinden beterdirler.** Halkların kurtuluşları uğruna verilen mücadelede hedefi daraltırken **iki süper devletten birine** (objektif olarak, niyet itibarıyla yaslanılmak istenilmese bile) **yaslanmak ihanettir.** Proleter devrimci tutum iki süper devletin ikisini birden dünya halklarının baş düşmanı olarak tespit eden doğru tutumdur. **İki**

süper devletten birine karşı mücadeleyi esas alıp, diğerine karşı mücadele unutulmamalı ve tatil edilmemelidir.» (a.b.ç. Halkın Yolu 2, s. 7)

İki süper devlet «birbirinden beterdir», «birine karşı mücadele esas alınamaz,» sözleri «Rusya daha tehlikelidir.» görüşüyle çelişmiyor mu? Çeliştiği açıktır. Doğru olan ikincisidir. İki süper devlet aynı derecede tehlikeli emperyalistlerdir. Zaten **bu yüzden** dünya halklarının baş düşmanları (ya da en tehlikeli düşmanları) iki devlettir. Bunun aksi bir görüş, Leninist emperyalizm teorisini kavramamak, proletaryanın emperyalizme hangi açıdan karşı çıktığını anlayamamaktır. Dünyanın mevcut durumunun, mevcut emperyalist zincirlerin kabul edilebilir olduğunu, sadece bunu değiştirmeye, statükoyu bozmaya çalışan emperyaliste, dünyanın mevcut durumunu koruma temelinde karşı olmaktır. Kaldı ki bu bile olamıyor. Çünkü ABD emperyalistleri de mevcut durumu değiştiriyor, yeni alanlar ele geçiriyor. Ve ele geçirmek için azgınca mücadele veriyor. Dolayısıyla böyle bir teori siyasette, mevcut emperyalist zinciri, statükoyu savunmanın yanısıra ABD emperyalizminin hegemonya savaşının destekçisi durumuna düşmesi kaçınılmazdı.

Üç dünya teoricilerinin vaazettiği anlayış siyasi formülasyonlarında Rusya'ya karşı mücadele esas alınmalıdır, esas darbe Rusya'ya indirilmelidir, ya da dünya halklarının baş düşmanı Rusya'dır demekten başka bir şey değildir. Halkın yolu platformu bu gerçeği kavrayamadığı için Marksist tespitlerle oportünist görüşleri yamayabiliyordu.

Platformda iki süper devletin karşılıklı ilişkisi konusunda şöyle deniyor:

«Günümüzde dünya halklarının baş düşmanları **ezilen halkların ve dünya proletaryasının devrimci mücadelesini ezmek için aralarında birleşen, pazarları ve nüfuz bölgelerini paylaşma konusunda ise kıyasıya birbirleriyle rekabet eden** iki süper devlet, Amerikan emperyalizmi ve ve Sovyet sosyal-emperyalizmidir...» (a.b.ç. Halkın Yolu 2, s. 7)

Üç dünya Teorisi, süper devletlerin dünya halklarına karşı birleşebileceğini reddederek sadece süper devletler arası rekabeti görürken Halkın Yolu'nun işbirliğini de, rekabeti de vurgulaması Enver Hoca yoldaşın «iki süper devlet arasındaki işbirliği ve rekabet, bir tek çelişmeli gerçeğin iki yüzüdür.» şeklindeki formülasyonun benimsenmesinin bir ürünüdür. Ama burada bir gerçeği gözden kaçırmamalıyız. İki süper devlet sosyalizme, dünya proletaryası ve ezilen halklarına karşı birleşebilirler, ama bu her zaman ve her şart altında birleşirler şeklinde yorumlanmamalıdır. Aksine iki süper devlet arasında ve genel olarak emperyalistler arasında derin çelişkiler vardır ve bu çelişkiler, dünya halklarına karşı her zaman birlikte hareket etmelerini önler. Dünya halklarının mücadeleleri de emperyalistler arası çelişkileri derinleştirir, onların sosyalist ülkelere ve devrime karşı birleşmelerini zorlaştırır. Enver Hoca yoldaş, «düşmanların aralarında anlaşabilmeleri, güçlerini yeniden toparlamaları ve devrime, sosyalizme ve halklara karşı daha da güçlü bir şekilde savaşmak için örgütlenmelerine imkân verecek bir anlık bir soluklanma bile onlara tanınmamalıdır.» (Enver Hoca, AEP 7. Kongre Raporu, s. 161, Koral Yay.) diyerek proleter devrimcilerin bu konudaki görevlerini ortaya koymaktadır.

İki süper devletin dünya emperyalist sistemi içindeki yeri konusunda değineceğimiz son nokta savaşın kaynağı ve esas kaynağı meselesidir. Plat-

form yamadığı üç dünyacı görüşlerin doğruluğunu kanıtlama çabasına girince de birinci ve ikinci emperyalist paylaşım savaşlarına ilişkin gerçekleri değiştirmek zorunda kalmıştır.

Günümüzde yeni bir dünya savaşının kaynağına ilişkin olarak yaratılan bulanıklıklar yine üç dünya teoricilerinden kaynaklanmaktadır. Üç Dünya Teorisine göre bugün emperyalizmi iki süper devlet temsil etmektedir. Emperyalist dünya savaşlarının kaynağı emperyalizm olduğuna ve emperyalizm bugün iki süper devletten ibaret olduğuna göre, yeni bir dünya savaşının kaynağı iki süper devlettir. Yine bu «teori»ye göre bunlardan daha tehlikelisi sovyet sosyal-emperyalizmi olduğuna göre üçüncü dünya savaşının esas kaynağı da odur. İşte Halkın Yolu platformu bu «teori»nin etki alanına girince söz konusu savaş kaynağı anlayışını onun hangi mantık silsilesinin ürünü olduğunu araştırmadan, veri kabul ediyordu. Bunun sonucunda da ABD'nin savaş kaynağı olmaktan çıkmadığını sık sık tekrarlıyor, daha sonra da Rus sosyal-emperyalizmini esas savaş kaynağı olarak kabul edince ABD'ye karşı mücadelenin niçin hâlâ gerekli olduğunu gösterebilmek için geçmiş dünya savaşlarının tecrübelerine başvuruyor, bu savaşlarda «esas olmayan» savaş kaynağına karşı mücadelenin tatil edilmemiş olduğunu kanıtlama çabası içine giriyor. Ama kavrayış yanlış olduğu için meseleleri daha da karma karışık hale getirmekten öteye gidilemiyor. İki süper devlet savaş kaynağı. Peki ya diğerleri? Bu soru da cevapsız kalıyor. Meseleye üç dünya teorisinin gözü ile bakıldığında ise böyle bir soru anlamsızdır. Üç Dünya Teoricilerine göre emperyalizm dendiği zaman salt bir siyasi gericilik, salt bir siyasi ilhak eğilimi anlaşılması gerektiğine göre, bugün bu eğilimi taşıyan sadece iki, daha doğrusu bir süper devlet, vardır. Dolayısıyla emperyalist dendiği zaman sosyal-emperyalizm en fazlası iki süper devlet anlaşılmalıdır. Diğer emperyalistler burjuvazinin milli ilerici dönemini yaşadığı çağda bulunuyorlar, onlar emperyalist olmaktan çıkmıştır. Dolayısıyla Üç dünya teorisine göre savaşların kaynağının genel olarak emperyalizm olduğu, fakat bugünkü muhtemel bir emperyalist savaşın esas hazırlayıcısı, esas kaynağı iki süper devlet olduğunun hiç bir anlamı yoktur.

Şimdi üç dünya teorisini ve safsatalarını bir kenara bırakalım ve Marksizme dönerek savaş ve emperyalizm meselesinin gerçeklerini inceleyelim.

Çağımızda dünya savaşlarının kaynağı emperyalizmdir. Bu, Leninist emperyalizm teorisinin en açık ve en temel gerçeklerinden biridir. Bu gerçek şu ya da bu dönemde değişen olmadığı gibi «genel» «soyut» bir «dogma» da değildir. Savaş ve barış meselelerinin tartışıldığı her yerde bu Leninist önerme akılda tutulmalıdır. Aksi halde hataya düşülür. Savaşın kaynağının emperyalizm olması mutlaka bütün emperyalistlerin o savaşa katılmalarını gerektirmez. Örneğin I. Dünya savaşının «tarafsız» ülkeleri (ABD, İsviçre, vb. savaşa doğrudan katılmayan emperyalistler) savaştan yanaydılar. Savaş sırasında büyük vurgunlar vurdular, servetlerine servet kattılar. Savaşa taraftardılar çünkü bu savaşın kendilerine zenginlik getireceğini biliyorlardı. Savaşa katılmayan ülkeler savaşın kaynağı olmaktan çıkmamışlar-

dı. Halkın Yolu platformunun tespit ettiği savaş kaynakları arasında «tarafsız» emperyalistlerin yeri yok. Şöyle deniyor platformda :

> «I. emperyalist savaşta yükselen emperyalizm, yeniden paylaşım talep eden emperyalizm esas **savaş kaynağı Alman emperyalizmiydi.** Ama bu Anglo-Fransız emperyalizmini öteki emperyalist savaş kaynağı olmaktan çıkarmadı. Devrimci proletarya baş düşman olarak sadece yükselen emperyalizmi, Alman emperyalizmini görmedi. Yaklaşan savaş iki haydut çetesi arasındaki talan savaşıdır dedi.» (a.b.ç. Halkın Yolu 2, sa: 7)

Üç dünya teorisine karşı onun zemininde mücadele edilemez. Burada yapılmaya çalışılan odur. Üç dünyacıların ortaya attığı, «genç ve yükselen emperyalizm daima esas savaş kaynağıdır, yaşlı emperyalizm 'tali' savaş kaynağıdır» görüşü doğal olarak «savaşa girmeyen de savaşın kaynağı değildir» görüşünü beraberinde getirecektir. I. dünya savaşında «tarafsız» ülkelerin sosyal-şövenleri «bizim ülkemiz savaşa karşıdır», «savaş kaynağı değildir» gibi sahte gerekçelerle «tarafsızlığımızı savunmak için devletimiz silahlanmalıdır» diye «kendi» burjuvazilerine arka çıkıyor, ülkelerinin emperyalist karakterini gizlemeye çalışıyorlardı. (Bakınız Devrimci Teori 2, Lenin'in «Tarafsızlığın Savunulması» başlıklı makalesi) Lenin bu sosyal-şövenlere karşı da mücadele etti. «Tarafsız» ülkelerin emperyalist karakterini açığa çıkardı. Lenin I. dünya savaşı sırasında savaşan her iki tarafın da aynı ölçüde tehlikeli olduğunu belirtirken savaşın esas kaynağı Alman emperyalizmidir, gibi bir değerlendirme yapmadı. Çünkü, Almanya ve İngiltere'nin başını çektiği kamplar nüfuz ve sömürü alanlarını genişletmek için savaşa hazırlanıyordu. Gerek savaştan önce, gerek savaş sırasında, gerekse savaştan sonra savaşın kaynağının emperyalizm olduğu görüşünde hiç bir değişiklik olmadı.

II. dünya savaşı öncesi olaylar daha farklı bir gelişim seyri izledi. Bu kez I. dünya savaşı öncesinden farklı olarak genç ve yükselen emperyalizm olan faşist devletler, (Almanya, İtalya ve Japonya) aynı zamanda dünya halklarının baş düşmanı ve yeni bir dünya savaşının esas kaynağıydı. Yükselen genç emperyalistler yeni nüfuz alanları için savaşa yönelirken, diğerleri emperyalist rekabeti sürdürmek, savaşa yöneltmek yerine, onlara tavizler veriyorlar, elindekileri terkediyorlar. Stalin'in önderliğindeki sosyalist Sovyetler Birliği'ne yöneltiriz hesabıyla teşvik ediyorlardı. Ama bu onların savaş kaynağı olmaktan çıktığı anlamına gelmiyordu. II. dünya savaşının nedeni dünyanın emperyalist büyük devletler arasında paylaşılmış olması ve faşist devletlerin güçlerine göre yeniden paylaşım talep etmeleriydi. Stalin'in saldırgan olmayan devletler olarak nitelediği, faşist kampın dışında kalan emperyalistlerin hazırlanan savaşın sorumlularından, kaynaklarından biri olmaktan çıkmaları için dünyada bir çok ülkeyi yağmalayan, nüfuzları altında bulundurdukları ülkelerin halklarını azgınca sömüren emperyalistler olmaktan çıkmış olmaları gerekirdi. Çünkü dünya savaşlarının nedeni tam da burada, paylaşımın tamamlanmış sömürü, yağma ve nüfuz alanlarının yeniden paylaşılması meselesinde yatmaktadır. Savaşın kaynağının emperyalizm olduğunu görememek emperyalist yağma sofrasına erken gelen emperyalistlerin ellerinde nüfuz alanlarını ve pazarları korumalarını **meşru bir hak gibi**

görmek, savaşın işte bu alanların yeniden paylaşılması meselesinde düğümlendiğini kavramamakta.

Platform, «ikinci emperyalist savaşta (...) esas emperyalist savaş kaynağı faşist kamptı. Fakat bu, Anglo-Fransız emperyalizmi öteki emperyalist savaş kaynağı olmaktan çıkarmadı.», «1935'lerde (...) Komintern'in faşizme ve savaşa karşı dünya birleşik cephesi siyasetini Anglo-Fransız emperyalizmine karşı mücadeleyi tatil etmek olarak ele almak bu siyaseti hiç kavramamaktır...» derken tamamen haklıdır. Ama Komintern'in Anglo-Fransız emperyalizmine karşı mücadeleyi tatil etmemiş olmasının nedeni, platformda belirtilenin aksine, bu **İngiliz-Fransız emperyalizminin de baş düşmanlar arasında olması değildir.** Platform Komintern'in siyasetini böyle açıklamaya çalışmakla birinci olarak, «Baş düşmansa mücadele edilir, değilse mücadele edilmez» oportünist tezine kapı aralamaktadır. Platform ikinci dünya savaşının değişik aşamalarını, bu aşamaların özelliklerini ve proletaryaya yüklediği görevleri berrak bir şekilde belirtmemektedir. İkinci olarak, yeni bir dünya savaşı tehlikesinin arttığı günümüzde **Rusya ile ABD arasındaki ilişkiyi, ikinci dünya savaşı öncesinin saldırgan (faşist) devletler ve saldırgan olmayan devletler ilişkisine benzetmekle Üç Dünya teoricilerinin yanlış tarihi paralellikler kurarak gerçekleri değiştirme anlayışına prim vermektedir. Daha önce söyledikleriyle çelişen birşeyi söyleyebilmektedir.** Bilindiği gibi Üç Dünya Teoricileri bu benzetmeyi yaptıktan sonra, ABD'yi barışçı, Rusya'yı baş düşman ilan ediyor, onun ikinci dünya savaşı öncesinin «demokratik» emperyalistleri gibi saldırgana taviz vererek Rusya'nın iştahını arttırmakla suçluyorlar. Üstelik de bütün bunlara ek olarak sözümona Komintern'in tecrübelerinden yararlanarak, **dünya halklarının baş düşmanı bir süper devleti barışçı ilan ettikleri yetmiyormuş gibi bir de onun emperyalist çıkarlarını koruma ve genişletme çabalarını «taviz siyasetinden vazgeçilmesi ve barış ve özgürlük davası uğruna mücadele olarak sunuyorlar.** (Bilindiği gibi Komünist Enternasyonal **baş düşmanlar dışında kalan** emperyalistlerin faşist kampa taviz siyasetini eleştirirken hiç bir zaman, «Dünyanın dört bir yanındaki nüfuz alanlarını korumak için mücadelelere, savaşlara girişin» demedi. Bunun böyle olmadığının en açık kanıtı «demokratik» devletler «müdahaleye» karar verip de savaşa girdiğinde savaşan her iki taraf açısından da savaşın haksız, emperyalist bir yağma savaşı olduğunun belirtilmesidir. Komintern'in savaştan önce «taviz ve müdahale etmeme» siyasetine yönelttiği eleştiri bu siyasetin de emperyalist bir siyaset, Mao Zedung'un deyimiyle «tavşana kaç tazıya tut diyen», «dağın tepesinde oturup kaplanların döğüşünü seyretme» siyaseti olduğunu ve savaşa yol açtığını dünya halklarına kavratma amacına yöneliktir.)

İkinci dünya savaşı dönemi üç aşamadan geçti. Savaşın başlamasından önceki ilk aşamada (1935-1939 arası) dünya halklarının baş düşmanı faşist kamptı. Savaşın başlamasıyla birlikte komünistler savaşan iki taraf arasında ayrım yapmayı reddettiler. Çünkü o gün savaşın kaynağı olmayan ülkeler, faşist kampa karşı barış siyaseti izlemiyordu. Tutumu, günün şartlarında emperyalist çıkarlarını korumaya, faşist kamp yorulup yıprandığında piyasaya çıkıp aslan payını alma siyasetine dayanıyordu. İngiliz-Fransız emperyalistle-

rinin anti-faşist haklı savaş verdiği türünden sahtekarlıkları mahkum ederek her iki tarafın da haksız ve aynı ölçüde kötü olduğunu ilan ettiler. Üçüncü aşama ise faşist Almanya'nın Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ne saldırılarıyla başladı. Bu olay sonucu dünya çapında baş düşman olarak yeniden faşist kamp tespit edildi. Bu döneme ilişkin olarak platformun yaptığı değerlendirme doğrudur. Ancak savaşın üçüncü aşamasında sosyalist Sovyetler Birliği ile, ABD ve İngiltere arasındaki ittifakın, sosyalist bir ülkenin anti-faşist siyaseti ile bu ülkelerin burjuva anti-faşist siyaseti arasında bir ittifak olduğunu karartmaktadır. Gerçekten de «savaşın niteliği ancak Alman emperyalizmin sosyalist Sovyetler Birliği'ne saldırmasından sonra değişmişti. Ancak bundan sonra Anglo-Fransız emperyalistleri emperyalist talan amaçlarından vazgeçmemekle beraber Alman emperyalizmine karşı emperyalist çıkarları için devrimci güçlere yardım etmek, savaşa ve faşizme karşı dünya birleşik cephesine katılmak zorunda kalmıştır. Ve bu cephe içinde devrimin güçleri esas, Anglo-Fransız emperyalistleri tali olduğundan, savaşın esas yönü anti-emperyallst anti-faşist haklı savaş olmuştur.» (Halkın Yolu s. 2, sa: 7)

Emperyalistler arasında ikinci dünya savaşından en az zarar görerek çıkan ABD emperyalizmi diğer emperyalistleri hegemonyası altına aldığında dünya savaşlarının kaçınılmaz olup olmadığı meselesi yeniden tartışılmaya başlandı. Stalin 1952'de «savaşları ortadan kaldırmak için emperyalizmi ortadan kaldırmak gerekir» (Stalin'den aktaran : Tarihi Dersler, s. 55, Eylem Yay.) diyerek savaşın kaynağının emperyalizm olduğuna dikkati çekiyordu.

1960'lara gelindiğinde savaş ve barışa ilişkin Kruşçev'ci revizyonist tezler ortalığı kaplamıştı. Modern revizyonizme karşı mücadele açan gerçek komünistler bu konuda Marksizm-Leninizmin evrensel gerçeğini savundular. Çin Komünist Partisi «SAVAŞ VE BARIŞ KONUSUNDA İKİ AYRI ÇİZGİ» adıyla yayınladığı SBKP'ye açık mektubunda şöyle diyordu :

> «Dünya barışının baş düşmanını barış meleği gibi göstermekten daha korkunç bir aldatmaca olamaz.» (Tarihi Dersler, s. 46, Eylem Yay.)
>
> «Tartışılmıyacak bir şey varsa, o da, emperyalizmin çağımızdaki savaşların kaynağı olmakta devam ettiği ve Amerika'nın bugün baş saldırgan ve savaş kundakçısı olduğudur.» (Aynı eser s. 47)
>
> «Emperyalizm çağımızdaki savaşların kaynağıdır. Emperyalizm, savaş siyaseti izlerken de, barış siyaseti izlerken de, ikisi arasında fark gözetmez. Barışı daima saldırı suçlarını ve yeni savaş hazırlıklarını örtbas etmek için kullanır.» (Aynı eser, s. 40)

Yukarıda savunulan Marksist-Leninist tezler bugün de geçerliliğini korumaktadır. Çağımızdaki savaşların kaynağının emperyalizm olduğu bugün de tartışılmayacak bir gerçektir. Bugün yeni bir dünya savaşının en başta gelen kışkırtıcıları iki emperyalist süper devlettir, bu yüzden üçüncü dünya savaşının esas kaynağı da bu iki süper devlet ABD ve Sovyet Sosyal-emperyalizmidir. Üçüncü dünya savaşının kaynağının sadece iki süper devlet olduğunu söylemek hele hele esas savaş kaynağı da Sovyet sosyal-emperyalizmidir demek her iki süper devletin de sosyalizmin, dünya proletaryasının ve ezilen halkların baş düşmanları olduğu, iki süper devlet dışında kalan emperyalist devletlerin emperyalist ve gerici devletler olmaya devam ettiği gerçeğini kararttığı için tamamen yanlıştır. Biz platformumuzda, «Yükse-

len emperyalizm sosyal-emperyalizm olduğu gerçeğinden kalkınarak ABD emperyalizminin de emperyalist talan savaşı kaynağı olduğunu reddetmek, onun **saldırgan amaçlarla değil, savunma amacıyla silahlandığını ileri sürmek, dünya birleşik cephesinin tek başına sosyal-emperyalizmi hedef alması gerektiğini savunmak siyasi oportünizmdir.»** (a.b.ç. Halkın Yolu s. 2, sa. 7) diyerek üç dünya teorisinin görüşlerini eleştirmeye çalışıyor, ama bu görüşlerin üç dünya teoricilerinden kaynaklandığını onlar tarafından savunulduğunu Türkiye'de de Aydınlık oportünizmin bugünkü kadar rezilce olmasa da savunduğunu görmek veya kabul etmek istenilmiyordu.

Üç dünya teorisini reddetmenin bir sonucu olarak Parti Bayrağı dergisinin **bugün** ulaştığı noktada, savaşın esas kaynağı, baş düşman konusundaki eleştirilere katılıyoruz.

Son olarak savaşın ertelenmesi ve önlenmesi meselelerini ve Halkın Yolu'nun konuya yaklaşımını ele alacağız.

Bu konuda platformda şöyle deniyor :

> «... emperyalist savaş kaçınılmaz değildir. Ama savaş ne süper devletlerle uzlaşarak önlenir, ne de sınıf mücadelesini tatil edip barış nutukları atarak. Emperyalist savaşı ancak halkların devrim mücadelesi önler. Ve eğer emperyalist talan savaşı önlenemezse, savaş devrime yol açacaktır. Büyük öğretmen Mao Zedung'un belirttiği gibi 'ya devrim savaşı önler, ya savaş devrime yol açar'. Bir başka alternatif yoktur. Zafer dünya proletaryasının ve ezilen halklarındır.»
> (Halkın Yolu, s. 2, sa. 7)

Bilindiği gibi üç dünya teoricileri savaşın her an çıkabileceği, savaşı hiç bir kuvvetin önleyemeyeceği düşüncelerini yayarak savaşı bir kader gibi ısunmaya çalışıyorlar. Bu hem dünya halkları arasında süper devletlere teslimiyet eğiliminin güçlenmesine, hem de süper devletler arasındaki ilişkinin bir yönü olan işbirliğinin gizlenmesine hizmet ediyor. Aslında bizzat süper devletler de savaş korkusunu körükleyerek halkları kendi 'şemsiye'leri altına girmeye 'ikna' etmeye çalışıyorlar. Proleter devrimciler bu konuda süper devletlerin aleti olmazlar. Bir yandan dünya halklarına emperyalizm var oldukça savaşların kaçınılmaz olduğu, diğer yandan da dünya proletaryasının ve ezilen halklarının mücadelesiyle savaşı önleme olanağının bulunduğu gerçeğini kavratmalıdırlar. Bu bakımdan Halkın Yolu'nun konuya ilişkin değerlendirmesi doğru bir değerlendirmedir ve bugün için de geçerlidir.

İKİ SÜPER DEVLET DIŞINDAKİ EMPERYALİST VE REVİZYONİST ÜLKELERİN SÜPER DEVLETLERE KARŞI KONUMU VE DÜNYA EMPERYALİST SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ

Platformumuzun «ikinci dünya ülkeleri»ne ilişkin görüşleri büyük ölçüde üç dünya teorisinin etkisini taşımaktadır. H.Y. platformu, bu ülkeleri emperyalist ülkeler olarak tarihi zamanını doldurmuş toplumsal sisteme sahip ülkeler olarak değerlendiriyordu. Keskinleşmekte olan buhranı ve proletaryanın görüşlerini doğru olarak koyuyordu. Platform: «İki süper devlet dışında ka-

lan emperyalist devletler proletaryanın ve halkların düşmanı olmaktan çıkmamıştır ama bugün için baş düşman değillerdir.» (Halkın Yolu, sayı: 2, s. 10) diyerek Marksizmi savunuyor ve oportünist görüşleri reddediyordu. Ancak bütün bunlara rağmen şunlar da söylenebiliyordu :

«... iki süper devlet dışında kalan emperyalist ülkeler (ikinci dünya) iki süper devlete karşı ezilen halkları kendileri sömürmek için, emperyalist rekabet sınırları içinde karşı çıktıkları noktada dünya proletaryası ve ezilen halklar hem bu emperyalist devletlerle de mücadele etmeli, hem de bu emperyalist devletlerin iki süper devletle aralarındaki çelişmelerden yararlanmalıdır. İkinci dünya ülkelerinin, iki süper devlete kendileri de hegemonya altında oldukları için karşı çıktıkları noktada ise dünya proletaryası ve ezilen halklar onlarla birleşmelidir.»

Peki «ikinci dünya ülkeleri»nin niteliği emperyalist değil mi, süper devletlerle bunlar arasındaki çelişkinin niteliği, emperyalistler arası çelişki değil mi? Bunlar iki süper devletin hegemonyasına niçin karşı çıkarlar? Yeni nüfuz alanları yaratmak, pazarlarını genişletmek için değil mi? Platform orta güçteki emperyalistlerin iki süper devletin hegemonyasına karşı çıkmalarının nedeninin ezilen halkları daha fazla sömürme isteği olduğunu görmüyor. Bu iki olayı birbirinden bağımsız şeylermiş gibi ele alıyor. Sonuç olarak iki süper devletle diğer emperyalistler arasındaki çelişkinin emperyalistler arası çelişki olduğunu, ancak bunun kutuplarının faklı özellikleri olduğunu karartıyor. Üç dünya teoricilerinin ilk başlarda daha az kusurlu gibi görünen fakat daha sonra bu ülkeleri emperyalist olmaktan çıkarmada kullanılan formülasyonlarını olduğu gibi benimsiyor. İkinci dünya savaşının hemen sonrasında ABD emperyalizminin diğer emperyalistler üzerideki hakimiyeti çok daha fazlaydı. Stalin daha o zamanda bu zayıf emperyalistlerin ABD'ye karşı başkaldıracağını ve yeni bir dünya savaşının tohumlarının bu çelişkide yattığına dikkati çekiyordu. Ama Stalin hiç bir zaman bu güçsüz emperyalistlerin, güçlü emperyaliste karşı mücadelesini haklı bir mücadele olarak görmedi. Aralarındaki çelişkinin emperyalistler arasındaki çelişkiler olduğu gerçeğini hiç bir zaman karartmadı. Stalin'in 1950'deki tesbitleri o günden bugüne doğrulanmıştır. Kapitalizmin eşit olmayan gelişme yasasının işlemesi sonucu bu zayıf emperyalistler yeniden kuvvet toplamış, pazarları ve nüfus alanlarının paylaşımında süper devletlerle rekabete başlamışlardır. Aralarındaki çelişkinin kaynağı da budur, orta güçteki emperyalistlerin Amerikan hegemonyasına karşı çıkmalarının nedeni de budur. Bundan başka nedenler aramakla, «3. dünya ülkeleri» hakkında hayaller yayılmasına ne kadar teminat verilmeye çalışılırsa çalışılsın kapı aralanmış oluyordu. Gerçi platformda bir çok yerde ve bir çok kez (orta güçteki emperyalist ve revizyonist ülkeleri de içeren) «emperyalizme, sosyal-emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı» mücadele doğru bir şekilde vurgulanmıştır. Ama bu emperyalistler arası ilişki ve çelişkilerin, AET, COMECON, NATO ve VARŞOVA paktı gibi örgütlerin niteliği ayrıntılı bir şekilde sergilenmemiş olması, buna bir de yukarda aktardığımız bölümdeki «3. dünya ülkeleri»nin «hegemonya aleyhtarı» mücadelesiyle birleşmemiz görüşü de eklenince süper devletler dışında kalan bu kapitalist ve revizyonist ülkelerin sınıf niteliğinin

kararmasının zeminini doğurmuştur. Bu yüzden, bu sözüm ona «2. dünya» ülkelerinin de üyesi olduğu söz konusu örgütlerin konumunu kısaca ele almak gerekir.

NATO 2. dünya savaşından sonra ABD emperyalizminin dünyaya tek başına hakim olma siyasetinin ürünü olarak kurulmuştur. Bugün de aynı emperyalist siyasete hizmet etmektedir. NATO'ya ve emperyalist sisteme karşı sosyalist kamp ülkeleri tarafından bir kollektif savunma örgütü olarak kurulan VARŞOVA paktı, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restarasyonu ile bir süper devletin, uydularını denetim altında tutma ve dünyayı hakimiyet altına alma siyasetinin bir aleti haline gelmiştir. Emperyalistler ve üç dünya teoricileri NATO'nun «barış ve demokrasinin bekçisi» olduğu yalanlarını, sosyal-emperyalistler ve revizyonistler de Varşova paktının «barış ve sosyalizmin güvencesi» olduğu masallarını yaya dursunlar, her iki askeri paktın da süper devletlerin saldırgan ve savaş kışkırtıcısı siyasetlerinin bir aleti olduğu her gün daha da fazla açığa çıkmaktadır.

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve karşılıklı iktisadi yardımlaşma konseyi (COMECON)'da iki süper devletin hegemonya siyasetinin araçlarıdır. ABD kâğıt üzerinde AET'ye üye değildir. Ama bu örgütte önemli bir rol oynayabilmektedir. Bunun nedeni ABD'nin, AET üyesi ülkelerde yaptığı yatırımlar sayesinde bu ülkelerin ekonomisini büyük ölçüde denetim altında tutabilmesidir. Tiran radyosunun verdiği bilgilere göre Ortak Pazar (AET'nin diğer adı) ülkelerindeki ABD sermayesinin tutarı kırk milyar doları aşmıştır. Yine aynı bilgilere göre AET ülkelerindeki entegre devre üretiminin (elektronik sanayinde bunun önemi çok büyüktür.) yüzde doksan beşini, kompüter üretimin yüzde seksenini, kimyasal deterjan üretiminin yüzde seksen beşini denetim altında bulundurmaktadır. Amerikan sermayesinin bu tür yatırımları sayesinde ABD emperyalizmi resmen AET'ye üye olmadığı halde hegemonya mücadelesinde ondan yararlanabilmektedir. Bu madalyanın bir yüzüdür. Öte yandan AET büyük bir yeni-sömürgeci güçtür. Ve örgüte üye emperyalistlerin finans kapital ağları Afrika'dan Uzak Doğu'ya, Akdeniz ülkelerinden Karaip denizi ülkelerine kadar uzanmaktadır. Fransa'yla Belçika emperyalistlerinin Zaire'ye müdahalesi, yine Fransa'nın Büyük Sahra da Polisario gerillalarına karşı giriştiği harekat, İngiltere ve Almanya'nın Afrika'daki çabalarını artırmaları ve hızlandırmaları AET emperyalistlerinin «zavallı, emperyalistlerinin» «zavallı, emperyalistlikten çıkmış» ülkeler olduğunu ileri süren üç dünya teoricilerine verilmesi gereken ilk cevaplardı. Bir zamanlar sosyalist kamp ülkelerinin iktisadi alanda yardımlaşması amacıyla kurulmuş olan COMECON'a gelince Sovyetler Birliği'nin sosyal-emperyalist bir süper devlete dönüşmesiyle COMECON da onun yeni-sömürgeci emellerinin bir aleti haline gelmiştir. Sosyal-emperyalistler «tek dünya devleti»ne doğru adımlar atmak bahanesiyle COMECON üyesi ülkelere, ekonomileri Rusya'ya göre düzenlemeye zorlamıştır. Bunun sonucunda Doğu Almanya, Bulgaristan gibi revizyonist ülkelerde sosyalizm döneminde Sovyetler Birliği'nin büyük yatırımları ile kurulan bağımsız güçlü sanayi tesisleri Sovyet ekonomisine, yedek parça ve aksesuar sağlayan yan kuruluşlar haline getirilmişler-

dir. Örneğin 1971'de kabul edilen «geniş kapsamlı ekonomik bütünleşme programı»na göre COMECON'a üye tüm ülkeler üretim, bilim ve teknoloji, dış ticaret ve maliye meselelerinde Rusya ile daha iyi «bütünleşebilmek» için on beş ila yirmi yıllık planlar yapacaklardı. Sovyet sosyal-emperyalistleri gerek köleleştirici krediler yoluyla, gerekse tekelini elinde bulundurduğu petrol ve bazı hammaddeler yoluyla, COMECON ülkelerinin ekonomisini büyük ölçüde denetleyebilmektedir. Geçtiğimiz günlerde Romanya'da yapılan COMECON toplantısı Rusya'nın bu örgüt üzerindeki denetimini güçlendirmek için çaba harcadığı bir toplantı oldu. Ama kapitalist-revizyonist sistemin yaşadığı genel bunalım, revizyonist ülkelerde halkın tepkilerinin artması sonucu örgüt içindeki çelişkilerin keskinleşmekte olduğu bu toplantıda da görülmüştür.

Aslında bu çelişkiler sadece revizyonist bloka özgü değildir. Tüm emperyalist sistem aynı türden çelişkileri içinde barındırmaktadır. Zaten bu kaçınılmaz bir şeydir. Çeşitli kapitalist ve revizyonist ülkelerin burjuvazisi arasındaki çelişkiler ortadan kaldırılamaz. Batı bloku içindeki en derin çelişkiler ABD emperyalistleri ile AET emperyalistleri arasındaki çelişkilerdir. 2. dünya savaşından bu yana hızla gelişen ikinci dereceden emperyalistler artık ABD'nin pazarlarına da göz dikmektedir. Ama iktisadi, siyasi ve askeri bakımdan süper devletlere nazaran çok zayıf olduklarını gözden kaçırmamak gerekir. ABD emperyalizmi de AET'nin güçlenerek kendisine güçlü bir rakip haline gelmesini engellemek için AET ülkeleri arasındaki çelişkilerden yararlanmakta zaman zaman bazı yakınlaşmaları teşvik etmekte ya da önlemeye çalışmaktadır.

Öte yandan ABD emperyalizmi son aylarda NATO içindeki çatlakları onarma yönünde önemli adımlar atmıştır. Mayıs ayı içindeki NATO zirvesinde ABD tarafından hazırlanan uzun vadeli silahlanma ve savaşa hazırlık programı pek büyük bir itirazla karşılaşmadan kabul edilmiştir. 1965'de NATO'nun askeri kanadından çekilmiş olan Fransa'nın NATO'ya dönme eğilimleri (üç dünya teoricilerinin de büyük bir sevinçle vurguladığı gibi) güçlenmektedir. ABD gerek Türkiye, gerekse Yunanistan ile ilişkilerini düzelterek NATO'nun güneydoğu kanadını pekiştirmek için adımlar atmıştır. Zaman bunların nasıl bir sonuç vereceğini gösterecektir. Parti Bayrağı dergisinin **bugün** ulaşılan noktada, iki süper devletle diğer emperyalistler arası ilişkide Halkın Yolu platformuna yönelttiği eleştirilere katılıyoruz.

Devrimin ve sosyalizmin bu düşmanları arasındaki çelişkileri nasıl ele almalıyız? İki süper devletle orta güçteki kapitalist ve revizyonist ülkeler arasındaki çelişkilerden nasıl yararlanabiliriz?

Herşeyden önce şu açık gerçeği belirtmek gerekir: Karşı-devrim cephesindeki bu çelişkiler dünya emperyalist sistemini zayıflatır. Proletarya devrimleri ve demokratik halk devrimlerinin zaferi için daha elverişli şartlar yaratır. Ancak bu elverişli şartlardan yararlanabilmek için bu çelişkilerin **düşmanlar** arasındaki, **karşı-devrim cephesi** içindeki çelişkiler olduğu karartılmamalıdır. Bu gerçekler karartılır ve mücadele stratejisi düşman kampındaki çelişkilerden yararlanma temeline oturtulursa proletarya ve ezilen halk-

lar emperyalistler arası rekabete kurban edilmiş olurlar. Üç Dünya teorici-leri işte bunu yapmaya çabalamakta, emperyalistler arası çelişkilerden ya-rarlanma adı altında dünya halklarını ABD emperyalistlerinin hegemonya si-yasetinin aleti haline getirmeye çalışmaktadırlar.

Devrimci proletarya ise dünya halklarını emperyalizme özellikle iki sü-per devlete karşı mücadeleye seferber etmeye çalışır. Bilirki, «düşmanlar arasın-da varolan çelişme ve ayrılıkları derinleştirecek olan bu mücadeledir.» (Enver Hoca, AEP 7. Kongre Raporu, s. 161) Orta güçteki kapitalist ve revizyonist ülkelerin pro-letaryası devrim mücadelesine tabi olarak bu çelişkilerden yararlanarak bur-juvazisini, bağlı olduğu bloklardan koparmak için kendi ülkesindeki yaban-cı askerlerle üslerin tasfiyesi için mücadele eder. Bunların gerçekleşmesi ise burjuvazi ile yapılacak pazarlıklara değil, geniş halk kitlelerinin gerici burjuvaziye, savaşa ve baş savaş kışkırtıcısı iki süper devlete karşı müca-deleye seferber edilmesine bağlıdır. Tabii tüm bu mücadeleler proletarya-yı, burjuvaziyi içinde bulunduğu derin buhrandan yararlanarak zor yoluyla altetmek ve kendi sınıf diktatörlüğünü kurmak için devrimci iç savaşa ha-zırlama hedefiyle yürütülmelidir.

BAŞ ÇELİŞME ÜZERİNE

Ülkemizde siyasi akımlar arasında süren ideolojik-siyasi mücadelenin önemli konularından birisini de baş çelişki, baş düşman konusu oluşturmaktadır. Bu tartışmanın esası, Leninist emperyalizm teorisini doğru kavrayıp kavrayamama, doğru kavrayış temelinde her günkü siyasi mücadelede doğru tespit ve tahlilleri hayata geçirip geçirememede yatmaktadır.

Şubat 78'de Halkın Kurtuluşu, Halkın Yolu'nun baş çelişme anlayışını eleştiren bir broşür yayınlayarak bu meseleye ilişkin tartışmayı yeniden gündeme getirdi. Biz kendi saflarımızdaki yoğun iç sınıf mücadelesinden dolayı arkadaşların eleştirileri hakkındaki düşüncelerimizi söylemekte bugüne kadar geciktik.

H. Kurtuluşu'nun baş çelişme konusundaki düşüncelerini derleyerek yayınlaması, bizlere bu yanlış ve Marksizme yabancı görüşlerini ve bu görüşlerini savunmak için uyguladıkları anti-Marksist yöntemi eleştirme imkânı yaratmış, 3-4 yıl önce tartışılan meseleyi yeniden gündeme getirmiştir.

H. Kurtuluşu'nun (aynı zamanda H. Birliği'nin de) iddiası iç çelişmelerin keskinleştiği dönemlerde, çelişmelerin bir kutbunda emperyalizmin yer almayacağı noktasında yoğunlaşmaktadır. H. Kurtuluşu buradan hareket ederek dış çelişmelerin ağır basmadığı dönemlerde emperyalizmin baş düşman olamayacağı sonucuna varmaktadır. Buradan kalkınarak «bilindiği gibi» içinde bulunduğumuz dönemde «baş çelişmenin işbirlikçi yerli gericilikle halk arasında olduğunu savunmaktadır.» (H. Yolu'nun Baş Çelişme Anlayışının Eleştirisi s. 11)

Bizim bu konudaki tezimizi kısaca ifade edecek olursak, yarı-sömürge ülkelerde iç gericilik (yerli gericilik) emperyalizmden ayrı ele alınamaz, yerli gericilik tek başına baş düşman olmaz, tek başına baş çelişmenin bir kutbunu oluşturmaz. Bu neden böyledir? Bunun cevabı, Leninist emperyalizm tahlilinde ve bir ülkenin yarı-sömürge olmasının sınıf mücadelesinde neyi ifade ettiği meselesinde yatmaktadır.

H. Kurtuluşu, H. Yolu'nun baş çelişme anlayışının «köklü bir eleştiriye tabi tutulmasını gerekli» görüyor, (a.g. broşür s. 11) ama bu iddia, onu sadece Marksizmden «köklü» bir şekilde uzaklaştırmaktan başka bir sonuca götürmüyor ve bizi «belli eleştirileri bir kere daha» tekrarlamak zorunda bırakıyor.

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında yaşıyoruz. Emperyalizm, belirleyici özelliği olan sermaye ihracı ile tek tek ulusal ekonomileri dünya ekonomisi denilen tek bir zincirin halkaları haline getirdi. Milletlerarası finans kapital geri bölgelere girerek buralarda kendi uzantısı komprador kapitalizmini, varlığı ve gelişimi kendisine bağlı olan komprador burjuvaziyi yarattı. Buralarda feodal ekonominin çözülmesini etkiledi. Meta üretimi, kapitalizmin gelişmesini sağladı. Ama bu meselenin bir yönüdür. Meselenin

diğer ve esas yönü ise bu ülkelerde emperyalizmin feodal toprak ağaları ile birleşerek kapitalizmin (milli nitelikteki) gelişmesini engellemesidir. Emperyalistlerin amacı bu ülkeleri kapitalist ülkeler haline getirmek değil, kendi sömürgeleri ve yarı-sömürgeleri haline getirmektir. İşte bunun içindir ki, emperyalizm kendi yarattığı komprador burjuvazi kadar, feodal toprak ağalarını da bağımlı ülkelerde hakimiyetini sürdürmenin temel direği haline getirir. Artık bu ülkelerin bağımsız kapitalistleşme yolu kapanmıştır.

Emperyalizm, emperyalizmin uzantısı komprador kapitalizm ve feodalizm bu ülkelerde üretici güçlerin gelişmesinin önündeki engelleri oluşturmaktadırlar. Gelişen üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki temel çelişme ancak bir burjuva demokratik devrimle çözülebilir. Ama bu eski tipte değil, Ekim devriminden sonra, proletarya önderliğinde, halkın demokratik diktatörlüğünü gerçekleştirecek olan Yeni Demokratik Devrim'dir. Bu devrim, toplumsal niteliği temelde burjuva demokratik devrim olmasına, genel olarak kapitalizmi hedef almamasına rağmen, artık eski burjuva demokratik dünya devriminin bir parçası değil, proletarya devrimlerinin bir parçasıdır. Böyle bir devrim emperyalizmin temellerini hedef aldığından dolayı, emperyalizm bu devrime karşıdır.

Yeni demokratik devrim, emperyalistlerin, komprador bujuvazinin ve toprak ağalarının hakimiyetine son vererek yarı-sömürge yarı-feodal yapıyı parçalayacak, ülkeyi bağımsızlığa ve demokrasiye kavuşturacaktır. Bu devrimin anti-emperyalist (milli) ve demokratik olmak üzere iki yönü vardır. Bu iki yön, toplumun yarı-sömürge yarı-feodal hakim yönünden ileri gelir; devrimin milli ve sosyal karakterini gösterir. Çağımızda milli ve sosyal kurtuluş mücadelesi iç içe geçmiştir. Bunları birbirinden koparmak, ayrı aşama olarak ele almak, mücadelenin başarısızlığa uğraması, devrimin zafere ulaşmaması sonuncunu verir. Milli ve sosyal kurtuluş için verilen mücadele kendi kendine iç içe geçmez. Proletarya bu iki mücadeleyi birleştirmeli, yeni demokratik devrimin zaferini teminat altına almalıdır. Sosyal kurtuluşla birleştirilmeyen bir milli bağımsızlık mücadelesi kısmi başarıya ulaşabilir, emperyalizmin denetimini zayıflatabilir, hatta emperyalizmin sınırları dışına dahi (geçici olarak) çıkabilir, ama zafer kalıcı değildir, gerçek bağımsızlığı kazanmak için yeterli değildir. Sosyal kurtuluşla birleşmeyen milli kurtuluş mücadeleleri kısmi başarılar kazanabildiği halde, milli kurtuluştan kopuk olarak, tek başına sürdürülen bir «sosyal kurtuluş» mücadelesi ise hiç bir başarıya ulaşamaz, tam tersine, eninde sonunda emperyalizme hizmet eder hale gelir. Kişi ve siyasi akımları kaçınılmaz olarak Troçkizme götürür. Çin, Vietnam, Arnavutluk devrimleri bu türden bir dizi tecrübe yaşamışlardır. Bir örnek vermek gerekirse, Arnavutluk devrim tarihinde Zef Mala, Niko Çoçi, Aristid Kendro gibi anti-Marksist ve Troçkistler «milli devrimden değil, doğrudan doğruya sosyal devrimden yana» olduklarını ileri sürerek Komintern'in talimatları doğrultusunda tespit edilen Marksist-Leninist çizgiye karşı çıkıyorlardı. (AEP Tarihi, C. I, S. 57)

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, bir hareketin devrimci olup olmadığının en önemli kıstaslarından biri emperyalizme karşı tavrında

ve mücadelesinde aranmalıdır. Emperyalizmin sınırları içinde kalan, ona yönelmeyen hareketler reformculaşır, giderek emperyalizme hizmet eder hale gelir. Nitekim bu meselenin önemini belirten Lenin, 3. Enternasyonal'-de «burjuva demokratik» terimi yerine «milli devrimci» teriminin kullanılmasını, emperyalizme hizmet eden reformcu burjuva demokratik hareketlerle, gerçekten emperyalizme karşı mücadele eden milli devrimci hareketlerin birbirinden ayrılmasını kararlaştırmıştır. Emperyalizme bağımlı ülkelerde emperyalizme karşı mücadele en önemli ve tayin edici meseledir ve hiç bir zaman emperyalizm tali bir düşman, ona karşı mücadele tali bir mücadele haline gelmez. «Arnavutluk gibi yarı-sömürge bir ülkede yalnız sosyal değil, aynı zamanda milli bir mesele de vardır, ve ikincisi öncelik taşımaktadır.» (AEP tarihi, s. 60)

H. Kurtuluşu'nun anlamadığı mesele budur. O, milli kelimesini gördüğü her yerde sınıf işbirliği, oportünizm aramaktadır. Oysa emperyalizme karşı mücadele, (milli kurtuluş ve milli bağımsızlık da diyebilirsiniz) yarı-sömürgelerde her zaman en önemli meseledir. Emperyalizme karşı mücadelede her zaman başlıca görevi oluşturur. Çünkü bu ülkelerin bağımsız gelişimini, feodalizmi tasfiye etmesini engelleyen, yarı-sömürge yarı-feodal yapıyı muhafaza etmeye çalışan esas olarak emperyalizmdir. Mao Zedung Çin toplumunun özelliklerini inceleyerek onun yarı-sömürge yarı-feodal olduğunu belirtir ve sonunda şunu der: «Bu durum esas olarak, Japon emperyalistleri ve diğer emperyalist güçler tarafından tayin edilmiştir; yabancı emperyalizm ile yerli feodalizmin işbirliği sonucudur.» (Seçme Eserler C. II, s. 313)

Ve bunun içindir ki, «Bu ikisi Çin halkını ezmek için birbirleriyle suç ortaklığı yaparlar ve emperyalizm Çin halkının en başta gelen ve en azgın düşmanıdır; çünkü emperyalizm tarafından uygulanan milli baskı en ağır olanıdır.» (a.g.e., s. 314)

Emperyalistlerle yerli gericiler arasındaki bu işbirliği, suç ortaklığı geçici ve tali değildir, ve yeni demokratik devrim sürecinde bu ikisine karşı mücadeleyi birbirinden ayırmak mümkün değildir. Veya Marksizmden uzaklaşarak, devrimi yenilgiye uğratarak mümkündür. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin yükseltilmesi, bu üç düşmanın hakimiyetine yöneltilmesi ile devrimi başarıya ulaştırmak imkânı doğacaktır. Bunların arasındaki bağlar suni ya da iradî bir şekilde kopartılamaz. H.K. da görünüşte bu anlayışı savunmaktadır, tabiki birbirine bağlıdır, koparılmaz demektedir. Ama bunu söylemek yeterli değildir. Bu bağ siyasi akımların, hareketlerin her günkü siyasi mücadelesinde nasıl ifadesini bulmaktadır, bu tahlil süs olmadığına göre sınıf mücadelesindeki yeri nedir? Önemli olan bunu tespit edebilmektir.

H.K. ise emperyalizmle halk, feodalizmle halk arasındaki çelişmelerden hangisi keskinleşirse o ön plana geçer, «iki temel çelişmeden biri» baş çelişme olur demektedir. (a.g. broşür s. 22) İşte bu anlayış aşamalı devrim anlayışından başka bir şey değildir. Bir dönem emperyalizme karşı mücadele, bir dönem yerli gericiliğe karşı mücadele (!) Emperyalizm ülkeyi işgal etmediği sürece baş çelişmenin bir kutbunda yer almaz, baş düşman yerli gericilik olur (!) Peki arkadaşlar, bunların birbirine «sımsıkı bağlı» olması, iç içe geçmesi nerde kaldı, bu iki temel çelişmenin iç içe geçmesinin siyasi anlamı nedir?

YARI-SÖMÜRGELERDE BAŞ ÇELİŞME TEMEL ÇELİŞMELERDEN BİRİ MİDİR?

Halkın Kurtuluşu, baş çelişmenin «iki temel çelişmeden biri olarak tesbit» edileceğini iddia ediyor. (a.g. broşür sayfa: 22)

Bu iddia, temel çelişmelerin birbirine bağlılığını, iç içe geçmişliğini inkâr etmekten başka bir sonuca varmıyor. Yarı-sömürge ülkelerde «baş çelişme ile öteki çelişmeler arasındaki ilişki karmaşık bir durum gösterir.» gerçeğini basitleştirmekten, bu «karmaşık» duruma çözüm getirememeyi teorileştirmekten başka bir sonuca varmıyor.

Gerçek, Halkın Kurtuluşu'nun dediği gibi olsaydı, baş çelişme tartışmaları üzerine böylesi «büyük» fırtınalar kopmaz, bu meselede kolaylıkla ortak sonuçlara varılabilirdi. Bu anlayış sonucunda, ya yerli gericilik ile halk arasındaki çelişme ya da emperyalizmle halk arasındaki çelişme baş çelişme olur ve böylece karşımıza yeni demokratik devrimin özelliğini, sürecin bütünlüğünü kavrayamayan anti-Marksist iki aşamalı devrim anlayışı çıkardı.

Yarı-sömürgelerde üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki temel çelişmeden kaynaklanan ve emperyalizmle ulus, yerli gericilikle halk şeklinde ifade edilebilen iki temel çelişme neyi gösterir? Bu devrimin milli ve sosyal olmak üzere iki yönü olduğunu, bu temel çelişmelerden kaynaklanan iç ve dış çelişmelerin varlığını ve bu çelişmelere göre dostların ve düşmanların mevzilenişini ifade eder. Yeni demokratik devrim sürecinin tabiatında yatan temel görevleri gösterir. Bu iki yönün birbirine sımsıkı bağlı olması ve iç içe geçmesi ise; yarı-sömürge yarı-feodal yapının bir bütün oluşturduğunu, emperyalizmin gerek doğrudan (kendi yatırım ve işletmeleriyle olsun) gerekse dolaylı (kendi uzantısı komprador kapitalizmi ile olsun) feodal sömürü ile iç içe geçtiğini, bu iktisadi temel üzerinde emperyalizm ve komprador burjuvazi ve toprak ağalarının iktisadi ve siyasi hakimiyetinin var olduğunu ifade eder. Yeni demokratik devrim gerçekleşene kadar sürece damgasını vuranın bu üç düşmanın ittifakı olduğu gerçeğini ortaya çıkarır. Yalnız bu süreç her zaman tamamen aynı özellikler göstermez, değişik aşamalardan geçer :

> «... bir şeyin uzun gelişme sürecindeki her aşamanın koşulları, bir başka aşamada farklı olur. Bunun nedeni bir şeyin ya da bir niteliğin gelişmesindeki temel çelişkinin mahiyeti değişmemekle birlikte, uzun gelişme sürecinin çeşitli aşamalarında bu temel çelişki, artan bir yoğunluk kazanır.» (Teori ve Pratik, s. 42)

İşte temel çelişmedeki bu yoğunlaşma, emperyalizmle ulus ve yerli gericilikle halk arasındaki çelişmelerin şekillenişi ve biçimlenişi varlığı ve gelişmesi ile öteki çelişmelerin varlığı ve gelişmesini belirleyen ya da üzerinde etki yapan baş çelişmeyi ortaya çıkarır. Baş çelişme, her aşamada devrimin siyasi baş hedeflerini belirler, sınıfların mevzilenişinde geçici de olsa belli değişiklikler yapar, vb. Bütün bu değişiklikler temel çelişmeyi parçalara bölüp, her bir parçanın çözümünü bir aşamaya paylaştırmak için ya-

pılmaz. Tam tersine baş çelişmeye göre devrimin baş düşmanlarının, devrimin güçlerinin mevzilenişinin, vb. amacı «o aşamada» temel çelişmeyi çözmektir.

Temel çelişmelerden biri baş çelişme olur diye bir kural yoktur. Baş çelişme, baş düşman tespitini böyle bir kurala bağlamak Marksizmi bayağılaştırmaktan başka bir sonuç vermez.

Baş çelişme tespitindeki amaç, yeni demokratik devrimi zafere ulaştırabilmek için bu devrimin hedefi olan emperyalistler ve işbirlikçilerinden (büyük burjuvazi ve toprak ağaları) hangisine o aşamada esas darbenin indirileceği, hangisinin (veya hangilerinin) esas hedefi teşkil ettiğini saptamaktır.

Bu, iki temel çelişmeden birini tercih etme sorunu değildir. Temel çelişmelerin iç içe geçmesi, tek bir çelişmeli bütün oluşturmasının siyasi arenadaki ifadesine uygun olarak, hangi emperyalistler ve hangi işbirlikçilerin esas hedefi olduğunu somut durumu tahlil ederek ortaya çıkarmaktır. Bu da yaşanan dönemin uluslararası ve ulusal plandaki somut tahlilini yapmak ve süreci belirleyen çelişme veya çelişmelerin sürecin yaşanılan dönemindeki objektif somut durumunu incelemekten geçer.

Oysa Halkın Kurtuluşu'nun anlayışıyla mesele ele alındığında böyle tahlil ve incelemelere gerek yoktur. Kaba bir gözlem bize baş düşmanların kim olduğunu ve baş çelişmenin ne olduğunu gösterebilir. Emperyalistlerin silahlı saldırı ve işgali mi var; baş düşman emperyalizmdir. Emperyalist işgal yok mu; o halde baş düşman yerli gericiliktir. İşte, mesele bu kadar basittir Halkın Kurtuluşu'nun anlayışıyla.

Ama bu anlayış sakattır ve anti-Marksisttir. H.K., Mao Zedung yoldaşı kendisine dayanak bulmak için değil de Marksist anlayışı kavramak için inceleseydi, bu meseleyi çözmesi sorun değildi.

Mao Zedung Çin'i uzun zamandır pençesi altında tutan «iki derin ve temel çelişme»den birisi olan «Çin ile genel olarak emperyalizm arasındaki çelişme, yerini, belirgin ve keskin olan Çin ile Japon emperyalizmi arasındaki çelişmeye bıraktı, Japon emperyalizmi, Çin'i tamamen işgal etme siyasetini uygulamaktadır. Bu yüzden, Çin ile diğer bazı emperyalist ülkeler arasındaki çelişmeler ikincil bir duruma düşmüş, öte yandan bu ülkeler ile Japonya arasındaki ayrılık daha da artmış durumdadır.» (Seçme Eserler c. 1, s. 311-312) derken, yanılmakta mıdır?

Şüphesiz ki hayır. Mao Zedung somut durumu tahlil ederek sürecin yaşanılan aşamasında çelişmelerin durumunu incelemektedir. H.K.'nun anlayışıyla ele alınırsa bütün emperyalistleri baş düşman ilan etmek gerekirken, ÇKP, Japon emperyalizmini baş düşman ilan etmekte, iki temel çelişmeden biri baş çelişmedir (*) gibi gevezeliklerle devrimin o aşamadaki hedefini karartmamaktadır. Çünkü bu anlayış emperyalistler baş düşmandır sonucundan başkasını vermeyecektir ve sadece Japon emperyalizmini

(*) Marksist literatürde de bazen genel terimler kullanılabiliyor. Örneğin «emperyalizmle Çin milleti arasında çelişme baş çelişmedir» gibi. İtirazımız bu noktaya değil. H.K., bunu baş çelişme tespitinin bir kuralı haline getiriyor.

baş düşman almayı reddedecektir. Sınıf mücadelesinin tecrübeleri ve yaşanılan hayat böyle anlayışları iflas ettireceğinden, H.K. böylesi bir iflastan kurtulmak için milli (dış) gelişme baş çelişme oduğunda emperyalizm baş düşman olur demiyor, saldırgan emperyalistten bahsediyor, ama iç çelişme baş çelişme olduğunda yerli gericiliğin hepsi baş düşmandır. Çünkü bunlardan bir kesimini baş düşman almak «önce birini, sonra diğerini devirmek taktiğini uygulamaktır. Hem de bunların tümünün egemenliklerini, ortak sınıf diktatörlükleri olan faşist diktatörlükle sürdürdükleri, devrimin önünde duran görevin bu faşist diktatörlüğü parçalamak olduğu bir dönemde.» (a. g. broşür sayfa: 22)

Faşist ve gerici rejimleri yıkmak sadece şu veya bu dönemin sorunu değil her dönemin meselesidir. Mesele faşist veya gerici rejimleri yıkmak için esas darbenin kime indirilmesi gerektiğidir. Dış çelişme baş çelişme olduğu dönemlerde de devrimci proletarya mevcut durumu, rejimi koruma siyaseti izlemez. Mesele onu yıkmak için esas darbenin kime indirileceğidir. Japonya tarafından işgal edilen Çin'de ÇKP, Guomindang tek parti diktatörlüğüne son vermekten vazgeçmedi. «Yeni, müreffeh» Çin'i kurmak için esas darbenin Japon emperyalistleri ve milli hainlere indirilmesi gerektiğini tespit etti.

İç çelişmenin baş çelişme olduğu dönemlerde de mesele faşist veya gerici rejimlerin, diktatörlüklerin yıkılması için esas darbenin kimlere indirilmesi gerektiğini tespit etmektir. Yerli gericiliğin hepsi baş düşmandır. (emperyalizmden kopartma sakatlığının yanısıra) demek, bunu kavrayamamanın ifadesidir.

İki temel çelişmeden biri baş çelişmedir anlayışı; yeni demokratik devrimi iki aşamaya bölmek, yeni demokratik devrim sürecindeki temel çelişmeleri birbirinden ayırmak ve iki ayrı süreç olarak ele almak sonucunu kaçınılmaz olarak doğurmaktadır. Emperyalizme karşı mücadele süreci ve yerli gericiliğe karşı mücadele süreci.

H.K.'nun defalarca bunu savunmadığı, ikisinin «iç içe» geçtiği, birbirine «sımsıkı bağlı» olduğuna dair teminat vermesi ne yazık ki (tabii H.K. adına) hiç bir sonuç vermiyor. Emperyalizme karşı mücadele ile yerli gericiliğe karşı mücadele birbirine «sımsıkı» siyasi tahliller tespitlerle bağlanır, teminat vererek değil.

H.K.'nun, iki temel çelişmenin birlikteliği ve farklılığı nerededir sorusuna vereceği cevap yoktur. Çünkü iki temel çelişmeden biri baş çelişmedir. Peki bunların birlikteliği nerede, nasıl ifadesini buluyor, hangi siyasi sonuçlara yol açıyor? Bunların cevabı her iki paragrafta bir verilen teminattır.

ÇELİŞKİLERİN BİRLİKTELİĞİ VE FARKLILIĞI

H.K. bizi «iki temel çelişmenin birlikteliğini (özdeşliğini) görüyor, farklılığını (özelliğini) ise inkar ediyor» iddiasıyla eleştiriyor. (a. g. broşür s. 19)

Yazımızın girişinde ele aldığımız bazı meseleleri «bir kere daha» tekrarlamak pahasına da olsa bu iddiayı incelemekte, H.K.'nun anti-Marksist tezlerini açığa çıkarmak açısından yarar var.

Yeni demokratik devrimin hedefleri olan emperyalistler ile komprador burjuvazi ve toprak ağaları arasındaki ilişki ve çelişkilerin incelenmesi ve bundan çıkaracağımız sonuçlar bu meseleyi çözmemize hizmet edecektir.

Bizim gibi ülkelerde emperyalizm kendi uzantısı komprador kapitalizmi yaratır, feodalizmi kendi egemenliğinin dayanağı haline getirir. Emperyalizme bağımlı ülkelerdeki siyasi rejimlerin iktisadi temelini emperyalizmin finans kapital ihracı ve finans kapital ağlarıyla iç içe girmiş olan komprador kapitalizmi ve feodalizmi oluşturur.

Bağımlı ülkelerdeki siyasi rejimler, bu iktisadi temelden kaynaklanan güçlerin; emperyalistlerin, komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının savunucusu ve temsilcisidir. Emperyalizmin sömürdüğü ülkelerde mücadele «...bu üç düşmanın hakimiyetinin temsilcisi ve savunucusu olan gerici ve faşist rejimlere yöneltilmektedir ve başka türlü de olamaz.

Bu sebeble emperyalizmin müttefikleri ve işbirlikçileri olan ülkedeki düşmanlarla, bu mücadeleyi engelleyen bütün etkenlerle aynı zamanda mücadele etmeden ve onlara darbe indirmeden, sadece dıştaki emperyalist düşmanlara karşı mücadele etmek gerektiğini iddia etmek saçmadır» (Devrimin Teori ve Pratiği, S. 13-14, a.b.ç.)

Bu niye böyledir?

Birincisi, emperyalistlerle yerli gericilik, büyük burjuvazi ve toprak ağaları, arasındaki ittifak **geçici, süreç boyunca tali veya şarta bağlı olan bir mesele değil** sürecin belirleyici özelliğidir. Yeni demokratik devrimin zaferine kadar bu ittifak ortadan kalkmaz, varlık şartını korur.

İkincisi, emperyalizm serbest rekabetçi kapitalizm döneminden farklı olarak, salt bir dış etken olmaktan çıkmıştır. Emperyalizm çağında girdiği ülkelerde yarattığı finans kapital ağları ile, ülkelerin iktisadi hayatına yer etmiş, yalnız dışarıdan meta ticareti ve asker gücü ile tehdit eden ve boyunduruk altına alan bir güç olmaktan çıkmıştır. Stalin'in dediği gibi;

> «... muhalefet Çin'de emperyalizmin gücünün esas olarak gümrük kısıtlamalarında yatmadığını, milyonlarca işçi ve köylü nüfusun iliğine kadar sömürüldüğü fabrikalara, işletmelere ve maden ocaklarına demiryollarına, gemilere bankalara, ticarethanelere sahip olmasında yattığını unutmuştur.» (Milli Demokratik Devrim, s. 129)

Bu gerçekten dolayıdır ki emperyalizmin sömürdüğü ülkelerdeki gerici ve faşist rejimler sadece komprador burjuvazi ve toprak ağalarının temsilcisi ve savunucusu değil aynı zamanda bunlarla beraber emperyalizmin de temsilcisi ve savunucusudur. Bu siyasi rejimlerin **sadece** empeyalizme darbe vurularak yıkılacağını iddia etmek ne kadar abes ise **sadece** yerli gericiliğe karsı çıkılarak yıkılacağını iddia etmek de o kadar abestir.

Bu, emperyalizme bağımlı ülkelerin, yarı-sömürgelerin temel özelliğidir.

Yeni demokratik devrim sürecindeki temel çelişmelerin birlikteliği bu özellikle yatmaktadır ve sürecin tabiatını belirlemektedir.

Temel çelişmelerin farklılığı sorunu nasıl ele alınmalıdır?

Çelişmelerin birlikteliğini ve farklılığını belirleyen emperyalizmle ilişkilerdir.

Bağımlı ülkelerde egemenliği kim veya kimler sürdürüyor meselesidir.

Emperyalizmin baskısını doğrudan işgal veya askeri saldırı vb. biçimlerde değil de dolaylı olarak iktisadi, siyasi, kültürel vb. biçimlerde sürdürdüğü dönemlerde, iç sınıfsal çelişmeler keskinleşir. Kitlelerin mücadelesi emperyalizm ve yerli gericilik ittifakına yönelir. **Çünkü egemenlik bu ittifakın elindedir.** Emperyalizmin doğrudan müdahalesi, işgal ve askeri saldırı dönemlerinde ise dış (milli) çelişme keskinleşir. Sınıf mücadelesi ulusal mücadele biçimini alır. Çelişmelerin farklılığı burada ortaya çıkar. **Bunun nedeni ülkenin egemenliğine kimin sahip olduğu meselesidir. Böyle dönemlerde saldırı veya işgal eylemini gerçekleştiren emperyalizm doğrudan veya esas egemenliği elinde tutan güç haline gelir. Bunun için mücadele ulusal planda sürer.**

Çelişmelerin farklılığı sınıf mücadelesinde nasıl ifadesini bulur. Bu farklılık sınıf mücadelesinin sürdürülüş biçimlerine ilişkin olarak ortaya çıkar. Dış çelişmenin keskinleştiği dönemlerde sınıf mücadelesi ulusal direniş biçiminde sürer, diğer bütün mücadele biçimleri ulusal direnişe tabi olur.

İç çelişmelerin keskinleştiği ve baş çelişme olduğu dönemlerde ise mücadele ulusal biçimde değil, sınıfsal biçimde; devrimci halk cephesinin mücadelesi biçiminde sürdürülür. Köylülerin toprak mücadeleleri, fabrikaların kaleler haline getirilerek işçi sınıfının direnişini örgütlemek, kitleleri iç savaşa hazırlamak ve seferber etmek biçiminde sürdürülür. Bu mücadele de emperyalistleri ve işbirlikçileri alaşağı etmek için halk yığınları devrimci halk cephesinde, esas darbenin indirileceği baş düşmanlara karşı birleştirilir.

Yeni demokratik devrimde çelişmelerin birlikteliği ve farklılığı budur.

> «Bunların hepsi de karşı devrimcilere yöneltilmiş, esas olarak devrimci halk tarafından yürütülen devrimci savaşlardır. Bunlar birbirlerinden, sadece bir iç savaşın bir milli savaştan farklı olduğu ve Komünist Partisi tarafından yürütülen bir savaşın, Komünist Partisi'nin Guomindang ile ortaklaşa yürüttüğü bir savaştan farklı olduğu ölçüde ayrılırlar. (Seçme Eserler, Cilt : 2, s: 223-224)

H.K., yeni demokratik devrimin temel çelişmelerini birbirinden koparddığından bu gerçekleri kavrayamamaktadır. Emperyalizmin baskı ve sömürüsünün dolaylı «nispeten yumuşak» yollardan sürdürdüğü dönemlerde ülkedeki **siyasi egemenliği emperyalizm ve yerli gericilik ittifakının sürdürdüğünü kavrayamamakta; tam bir kendiliğindencilikle böyle dönemlerde emperyalizmin rolünü talileştirmekte ve baş düşman olmaktan çıkarmaktadır.**

H. Yolu'nu «farklılığı inkar ediyor» iddiasıyla suçlarken, temel çelişmelerin birlikteliğini (ki bu sürece damgasını vurmaktadır) inkar ettiğini gizlemeye çalışmaktadır.

Şili ihtilalci Komünist Partisi'nin dediği gibi «Bizim gibi ülkeler ya emperyalizmle birlikte yönetilir ya da emperyalizme karşı yönetilir» (Şili Halkının Faşizme ve Revizyonizme Karşı Mücadelesi. s: 37)

Bu gerçek şu veya bu döneme ilişkin geçici bir mesele değil, yeni de-

mokratik devrim sürecinde varlığını sürdüren bir meseledir.

Baş çelişme meselesi ancak bu temel üzerinde çözülebilir ve şunlar kıstas alınmalıdır.

İlkin ülke üzerinde emperyalizmin sömürüsü doğrudan mı yoksa dolaylı veya «nispeten yumuşak» yollarla mı sürmektedir? **Emperyalizmin doğrudan saldırı veya işgali mi vardır, yoksa emperyalizm ve yerli gericilik ittifakının egemenliği mi vardır.** Bunlara verilecek cevap dış veya iç çelişmelerden hangisinin keskinleştiğini tespit etmemize hizmet edecektir.

İkincisi buna bağlı olarak sürecin o aşamasında esas olarak ülkeyi kimler egemenlikleri altında tutmaktadırlar, buna cevap verilmelidir.

Bu soruların cevabı bize baş çelişme ve baş düşman tespitini verecektir.

Bir saldırı veya işgal döneminde ülkenin egemenliği esas olarak bir dış düşmanın, saldırgan emperyalistin eline geçer veya gelişme yönü bu olur. Milli çelişme keskinleşir ve bir devrimci ulusal cephe oluşturularak saldırganların egemenliğine son verme, bağımsızlığı ve özgürlüğü kazanma mücadelesi verilir.

Örneğin Japonya'nın Çin'e saldırmasıyla Çin'de önemli değişiklikler olur.

> «Çin ile Japonya arasındaki çelişme, Çin içindeki sınıf ilişkilerini değiştirdi ve burjuvaziyi ve hatta savaş ağalarını, varlıklarını sürdürüp sürdürememe meselesiyle karşı karşıya bıraktı.» (Seçme Eserler C. 1 s. 312)
>
> «Bir dış saldırı emperyalizmin doğrudan müdahalesi o ülkedeki bütün sınıfları tehdit ettiğinde (bir avuç milli hain dışında), milli çelişme esas çelişme haline gelir. Ülkeyi tam olarak egemenliği altına alan veya almaya çalışan güç baş düşman olur.
>
> Japon emperyalistleri Çin'i yarı-sömürge durumundan çıkararak, Japonya'nın tekelinde ki bir sömürge haline getirmek istiyorlar.» (Seçme Eserler C. 1 s. 179)
>
> «İşgal altındaki bölgelerde Japon emperyalizmi herşeyi elinde tutmaktadır.» (Seçme Eserler C. 2 s. 312)

İşte bunlardan dolayıdır ki, Japonya Çin'in tek egemeni olmaya başladığı içindir ki; ona hizmet eden milli hainlerle beraber Çin halkının baş düşmanı olmuştur.

AEP'sini incelediğimizde kendi ülkesinin tarihinde aynı tahlilleri yaptığını görürüz :

> «Arnavutluk'un mutlak hakimi **İtalyan faşistleri** idi. Dolayısıyla o sırada Arnavutluk halkının **baş düşmanı** da onlardı.» (AEP Tarihi C. 1 s. 95)

Peki bir diğer durum olan, emperyalizm saldırıda ve işgalde bulunmadığı, «sömürüye devam etmek için, savaş baskısını tam uygulamayıp, işine geldiği ölçüde nispeten yumuşak siyasi ekonomik ve kültürel tedbirleri benimserse» ne olur. Böylesi iç çelişmelerin keskinleştiği dönemlerde emperyalizm baş çelişmenin bir kutbundan, baş düşman olmaktan çıkar mı?

H.K.'nun esas kavramadığı mesele burada ortaya çıkmaktadır. **O iç çelişmenin keskinleşmesinden, yerli gericilerle halk arasındaki çelişmenin keskinleşmesini anlamaktadır.** Emperyalizmin siyasi mücadele alanında salt saldırdığında veya ülkeyi işgal ettiğinde ortaya çıkan bir güç olarak ele al-

maktadır. Oysa iç çelişmelerin keskinleşmesi, emperyalizmle yerli gericilik ittifakı ile halk kitleleri arasındaki çelişmenin keskinleşmesinden başka bir şey değildir.

Çünkü bu dönemde ülkenin üzerinde emperyalizm ve yerli gericilik ittifakı egemenliğini sürdürmektedir. Yoksa egemenlik tek başına yerli gericiliğin elinde değildir.

H.K. bu gerçeğin yerine anti-Marksist tezlerini geçirebilmek için Mao Zedung'u değiştirmekten medet ummaktadırlar.

MAO ZEDUNG'U DEĞİŞTİRMEK MARKSİZM-LENİNİZME HİZMET ETMEZ

Halkın Kurtuluşu kendi görüşlerinin «doğruluğunu» ispatlamak için Mao Zedung'u değiştirme yöntemine başvuruyor. Doğruları kabul edip Marksizme sarılmak yerine anti-Marksist görüşlerde direnmek kişi ve akımları kaçınılmaz olarak bu yola götürür. H.K., Mao Zedung'dan aşağıdaki alıntıyı yapıyor :

> «Çin gibi yarı-sömürge bir ülkede beş çelişme ile tali çelişmeler arasındaki ilişki karmaşık bir görünüm doğurur.
>
> Emperyalizm yarı-sömürge bir ülkeye karşı bir saldırı savaşı başlattığında, bazı hainler dışında ülkenin çeşitli sınıfları, emperyalizme karşı milli bir savaşta geçici olarak birleşebilirler. Böyle bir durumda emperyalizmle söz konusu ülke arasındaki çelişme baş çelişme haline gelir, buna karşılık o ülkedeki çeşitli sınıflar arasındaki bütün çelişmeler (**daha önce baş çelişme olan feodal sistem ile geniş halk yığınları arasındaki çelişme de dahil**) geçici olarak tali ve tabi duruma düşerler (a.H.K. ç.)... Bugünkü Çin-Japon savaşında da durum böyledir.» (Seçme Eserler C. 1. S. 388)

H.K.'nun bundan çıkarttığı sonuç; Mao Zedung'un, ülke silahlı müdahaleye uğramıyorsa baş çelişkinin bir kutbunda emperyalizm yoktur, tezini savunduğudur. Altını çizdikleri bölümde Mao Zedung «daha önce baş çelişme olan feodal sistem ile geniş halk yığınları arasındaki çelişme de dahil» demiyor mu? «Halkın Yolu'nu bu söylenenleri görmezden gelmeye iten sebep herhalde baş çelişkinin bir kutbundan emperyalizmi çıkaran, Çin'in yarı-sömürge bir ülke olduğunu gözden kaçıran... Mao Zedung'u çok kötü bir duruma düşmekten kurtarmak yolundaki iyiniyeti olsa gerek» (a.g. broşür s. 38)

Evet arkadaşlar gerçekten sizin elinizde Mao Zedung kötü duruma düşüyor ve bundan «kurtarmak gerek». Bunu da «iyi niyet»imizden değil, Marksizme ve Mao Zedung'un devrimci öğretilerine bağlılıktan dolayı yapmak gerek.

Yukarıda Mao Zedung'dan yaptığınız alıntıya kendinizi haklı çıkarmak için değil de kavramak için başvursaydınız böyle «kötü bir duruma» düşmezdiniz. Hatta bırakalım dikkatli bir şekilde incelemeyi, alıntı yaparken atladığınız örnekler üzerine düşünseydiniz yine de yeterliydi. Üç noktayla atladığınız kısımda Mao Zedung örnekler veriyordu.

«Çin'de 1840'daki Afyon savaşında, 1894'deki Çin-Japon savaşında ve 1900'deki Yi Ho Tuan savaşında böyle olmuştu; bugünkü Çin-Japon savaşında da durum böyledir.» (Seçme Eserler C. 1 S. 388, H.K.'nun atladığı bölümün altını çizdik)

1840, 1894 ve 1900 yılları emperyalizm öncesi döneme tekabül eder. Emperyalizm öncesi, kapitalizmin serbest rekabetçi döneminde tek tek ülkelerin ulusal ekonomilerinin dünya ekonomisi denilen tek bir zincirin halkaları olmadığı dönemdir. Serbest rekabetçi dönemde de sömürgecilik ve emperyalizm vardı ama bu finans kapital ağları ve sermaye ihracı yoluyla değil, meta ticareti ve askeri işgallerle geçrekleştiriliyordu ve emperyalizm, ülke içinde dayanağı (finans kapital ağları olmayan) bir dış düşmandan ibaretti. Ve bu ülkelerde dış düşmanın saldırısı olmadığı dönemlerde feodalizm ile geniş halk yığınları arasındaki çelişme, baş çelişmeyi oluşturuyordu. Mao Zedung'un örnekleri işte bu döneme ilişkindir. H.K. hemen itiraz edebilir: Mao Zedung «bugünkü Çin-Japon savaşında da durum böyledir» diyor.

Mao Zedung'un dediği açıktır. Yazının yazıldığı (Ağustos 1937'de) Japonya ile Çin arasındaki dış çelişme baş çelişmedir. Peki önceki dönemde Çin'de baş çelişme neydi? Halkın Kurtuluşu'nun anlatmak istediği gibi feodalizmle veya yerli gericilikle geniş halk yığınları arasındaki çelişme miydi?

Bunu bilmek için fazla araştırmaya gerek yok. Mao Zedung aynı makalede bunu da söylüyor. H.K. yeterki görmek ve öğrenmek istesin. Japonya ile Çin arasındaki çelişmenin baş çelişme olduğu 1931 yılından önce, Çin'de 1927'de başlayan toprak devrimi savaşı sürüyordu ve iç çelişmeler baş çelişmeydi. H. Yolu'nun defaiarca başvurduğu alıntı işte bu gerçeği ifade ediyor ve H.K. bunun üzerine düşüncelerini dahi söylemeden geçiştiriyor. Biz bu alıntıya (H.K. belki kızacak ama) «bir kere daha» başvuracağız.

> «Emperyalizm zulmünü savaş yoluyla değil de, daha yumuşak yollarla —siyasi, iktisadi ve kültürel— sürdürdüğünde, yarı-sömürge ülkelerdeki hakim sınıflar emperyalizme teslim olurlar ve emperyalizm ile hakim sınıflar halk kitlelerini ortaklaşa ezmek üzere bir ittifak kurarlar. Böyle bir durumda, kitleler genellikle emperyalizm ve feodal sınıfların ittifakına karşı iç savaşa başvururlar; emperyalizm ise genellikle yarı-sömürge ülkelerdeki gericilerin halkı ezmesine yardım etmek için doğrudan eylemde bulunmaktansa, dolaylı yöntemlere başvurur. Bunun sonucunda da iç çelişmeler özellikle şiddetlenir. Çin'de 1911'deki Devrimci savaşta, 1924-27'deki Devrimci savaşta ve 1927'den sonraki on yıllık Toprak Devrimi Savaşında böyle olmuştur.» (Seçme Eserler C. 1. S. 388)

Evet görüldüğü gibi Çin-Japon savaşından önce baş çelişme feodalizmle halk arasında değil, emperyalizm ve hakim sınıflar ittifakıyla halk arasındadır.

Mao Zedung'un aynı sayfada ifade ettiği bu gerçeği görmemek ve görmek istememek siyasi körlükten başka bir şey değildir.

H.K., Mao Zedung'un «baş çelişkinin bir kutbuna emperyalizmi de koymak için onun ülkeye silahlı müdahalesinin gerçekleşmesini beklediği» (a.g. broşür s. 40) iddiasındadır. Tabii bu iddia da «doğru» olduğuna göre Mao Zedung «Halkın Yolu'nun nazarında, yarı-sömürge bir ülkede devrim ve çelişmeler meselesini zerrece anlamamış, kötü bir Marksist olsa gerek» diye devam ediyor H.K.

H. Yolu'nun ve bütün Marksistlerin nazarında emperyalizmin baş çelişmenin bir kutbunda yer alması için silahlı müdahalenin gerçekleşmesini bekleyenler gerçekten de «kötü bir Marksist»tir. Ve bu anlayış baş çelişmenin bir kutbunda emperyalizmin yer alması için onun silahlı müdahalesinin gerçekleşmesini bekleyen anlayış, Mao Zedung'un değil, H.K. gibi «kötü bir Marksist»in anlayışıdır. H.K., Mao Zedung'u kendisine benzetmeye, «kötü bir Marksist» haline getirmeye çalışacağına ondan öğrense, bu devrimci hareketin ve Marksizmin yararına olacaktır. Mao Zedung 1927'de emperyalizm ve hakim sınıflar ittifakıyla halk arasındaki çelişmenin baş çelişme olduğunu belirtirken Çin'e emperyalistlerin silahlı müdahalesi yoktu. H.K. Çin devrimini kavrayamamıştır. Mao Zedung'un tahlillerini kendi tesbitlerine «Uygun» hale getirmek için gerçekleri değiştirmeye çalışmaktadır. H.K. sadece Çin devrimine ilişkin meselelerde değil, diğer bir dizi tecrübeyi bu yöntemle ele almaktadır.

H.K., 1945 (Japon işgalinin sona ermesinden sonraki) dönemi ele alırken Çin'de baş çelişmenin Çan Kay-şek gericileri ile halk kitleleri arasında olduğunu ve baş düşmanın da sadece Çan Kay-şek gericilerinin olduğunu kanıtlamaya, Mao Zedung'un da «böyle» değerlendirdiğini göstermeye çalışmaktadır. Aslında bunu ispatlamak için alıntı yaptığı makaleyi dahi okumak H.K.'nun oportünist yöntemini açığa çıkarmak için yeterlidir. Meselenin kavranması açısından bu ve diğer konuları ele alacağız.

> «Toprak reformu döneminde, bir kısım aydınlanmış eşrafın reformdan yana çıkması bütün ülkedeki toprak reformuna yardımcı olacaktır. Özellikle, (çoğu toprak ağası ve zengin köylülerden gelen) aydınların, (çoğunun toprakla bağları olan) milli burjuvazinin ve (sayısı birkaç yüz bini bulan) bütün ülkedeki aydınlanmış eşrafın kazanılmasına ve Çin devriminin baş düşmanı Çan Kay-şek gericilerinin tecrit edilmesine yarayacaktır.» (Seçme Eserler C. 4, S. 227)

H.K. bu alıntıya başvurarak Mao Zedung'un Çin devriminin «baş düşmanını yerli gericilik olarak tesbit etti»ğini söylemektedir. (a.g. broşür s. 39-40)

Mao Zedung'un bu makalesi «milli burjuvazi ve aydınlanmış eşraf meselesi üzerine»dir. Tartıştığı sorun bu kesimleri yeni demokratik devrime kazanmaktır. Bunun için Mao Zedung «ileri güçleri geliştirme, ara güçleri kazanma ve iflah olmazları tecrit etme» anlayışına uygun olarak Çin devriminin baş düşmanlarından biri olan iflah olmaz Çan Kay-şek gericilerini tecrit etme siysetini izlemektedir. Bu kesimleri kazanma, «Çin devriminin baş düşmanı Çan Kay-şek gericilerinin tecrit edilmesine yarayacaktır» demesi bunu ifade etmektedir.

Mao Zedung aynı makalede milli burjuvazi ve aydınlanmış eşraf «Birleşik Amerika ve Çan Kay-şek'e karşı mücadeleye katılabilecekleri ya da bu mücadelede tarafsız kalabilecekleri için, onlarla birleşmemiz hem mümkün hem de gereklidir.» (Seçme Eserler C. 4, S. 226) demektedir.

Mao Zedung 1945'ten sonraki dönemde Çin devriminin baş düşmanları olarak ABD emperyalistleri ve Çan Kay-şek gericilerini almış ve bunu birçok makalede belirtmiştir.

> «Bu durum, ABD emperyalizmi ile onun uşağı Çan Kay-şek'in Japon emperyalizmi ile uşa-

ğı, Vang Çing-vey'In **yerini aldığı** ve bir iç savaş çıkararak ve faşist diktatörlüğü güçlendirerek Çin'i bir ABD sömürgesi haline getirme siyasetini benimsediği şartlarda ortaya çıkmıştır.» (Seçme Eserler C. 4. S. 131)

Japon Emperyalizmi ve onun uşaklarının yerini ABD'nin ve uşaklarının alması ne anlama gelir? H.K. bunu bilemeyecek durumda değildir. Vang Çing-vey'i tek başına baş düşman ilan etmekle, Çan Kay-şek'i ABD'den ayrı tek başına baş düşman ilan etmek arasında hiç bir fark yoktur ve bu da Mao Zedung'un değil H.K.'nun oportünist anlayışıdır. Mao Zedung hem bu tahlili yaparken hem de Çin devriminin «baş düşmanı Çan Kay-şek gericileri» derken birbiri ile çelişen tesbitler mi yapmaktadır?

Mao Zedung bu tahlili değişik kereler tekrarlamaktadır;

«ABD emperyalizmi ve onun sadık uşağı Çan Kay-şek, Japon emperyalizmi ve onun sadık uşağı Vang Çing-vey'in yerini aldıktan ve Çin'i ABD sömürgesi haline getirme, bir iç savaş başlatma ve faşist diktatörlüğü güçlendirme siyaseti benimsediklerinden beri, kendilerini bütün Çin halkının düşmanı ilan etmişler ve bütün halk tabakalarını açlığa ve ölümün eşiğine sürüklemişlerdir.» (Seçme Eserler C. 4. S. 148)

«Halk Kurtuluş Ordusu ülkemizde karşı-devrimin (ABD emperyalizmi ve onun uşağı Çan Kay-şek haydut çetesinin tekerleğini geriye çevirip uçuruma yuvarlamış; devrim tekerleğini zafer yolunda ileriye itmiştir.» (Seçme Eserler C. 4. S. 172)

«Açlık, siyasi baskı ve Çan Kay-şek'in halka karşı giriştiği iç savaş şartlarında hayatları çekilmez hale gelen kitleler ABD emperyalizmine ve Çan Kay-şek'in gerici hükümetine karşı birbiri ardısıra mücadeleler vermektedirler.» (Seçme Eserler C. 4. S. 187)

Örnekler artırılabilir ama bunlar Mao Zedung'un meseleyi nasıl ele aldığını ve H.K.'nun nasıl sorumsuzca bu gerçekleri çarpıtmaya çalıştığını göstermesi açısından yeterlidir. Ve Mao Zedung yoldaş H.K.'nun başvurduğu aynı makalede milli burjuvazi ve aydınlanmış eşrafları;

«Bugünkü aşamada ise Birleşik Amerika ve Çan Kay-şek'e karşı mücadeleden yana çıkmasını, demokrasiden yana çıkmasını (anti-komünist olmamasını) ve toprak reformundan yana çıkmasını istiyoruz.» der. (Seçme Eserler C. 4 S. 227)

Mao Zedung karşısında Çan Kay-şek gericileri var, ÇKP'si önderliğindeki halk kitleleri fiilen Çan Kay-şek'in askerlerine karşı döğüşüyorlar diye ABD emperyalizmini görmezlikten gelmiyor, onu baş düşmanlardan çıkarmıyor. Çin devriminin baş düşmanı Çan Kay-şek gericilerinin yanı sıra ABD emperyalizmini de baş düşman ilan ediyor.

Bu gerçekler yeterince açık değil mi?

BAŞ ÇELİŞME ASKERİ DEĞİL SİYASİ BİR TESBİTTİR

Baş çelişme siyasi bir kavramdır. Emperyalizme bağımlı ülkelerin yeni demokratik devrim sürecinin o aşamasında esas darbenin kime indirileceğini belirlemek için baş çelişme tesbiti yapılır. H.K. ise bu meseleyi askeri bir soruna indirgiyor. Önünde kimin askeri bulunuyorsa o baş çeliş-

me olur mantığıyla bakıyor. Emperyalistler silahlı müdahalede mi bulunuyorlar o halde onlar baş çelişmenin bir kutbunda yer alırlar, böyle bir müdahale yoksa yer almazlar, çünkü o zaman karşısında komprador burjuvazi ve toprak ağalarının silahlı müdahalesi var. H.K.'nun mantığı budur. Yeni demokratik devrim böyle askeri bir bakış açısıyla ele alınınca kaçınılmaz olarak da onu iki ayrı aşamaya bölüyor. Milli kurtuluşla sosyal kurtuluş mücadelesini birbirinden koparıyor, H.K.'nun defalarca devrimin milli ve sosyal kurtuluş yönlerinin «iç içe» geçmesinden, birbirine sımsıkı bağlı olmasından bahsetmesi böylesine sakat bir bakış açısını terketmesine yetmiyor. Milli kurtuluş ile sosyal kurtuluşun birbiriyle iç içe geçmesi siyasetine yansımıyorsa, bunda bir rol oynamıyorsa aldatıcı bir söz olmaktan öteye gitmez.

Baş çelişmenin bir kutbunda her dönem emperyalizmin yer alması, emperyalizmin komprador burjuvazi ve toprak ağaları ile arasında var olan ittifaktan gelir. Bu ittifak tali, şarta bağlı, geçici veya nisbî değildir. Bu ittifak süreklidir. Aralarındaki çelişmelere rağmen yeni demokratik devrim süreci boyunca bu ittifak varlığını ve siyasi temel üzerinde hakimiyetini sürdürür. Yarı-sömürge ülkelerle emperyalizm arasındaki çelişme hiç bir zaman tali duruma düşmez, mesele budur. H.K. bunu söylediğimizde, bizler için «utangaç bir şekilde milli bağımsızlığın merkezi görev olduğunu savunuyor» diyor. (a.g. broşür s. 31). Hayır arkadaşlar, bunda utanılacak bir şey yok ki utangaç bir şekilde savunalım. Neyi savunduğumuz çok açık ve daha önceleri de defalarca savunduk ve halen savunuyoruz. Evet bağımsızlık merkezi görevlerimizden biridir, ama tek merkezi görevimiz değildir. Yeni demokratik devrim sürecinin içinde bulunduğumuz aşamasında baş düşmanlarımız olan iki süper devlet ve işbirlikçilerine karşı halk yığınlarının bağımsızlık ve demokrasi merkezi görevi etrafında seferber edilmesini savunuyoruz.

H.K. askeri bakış açısıyla meseleyi ele aldığından emperyalistlerin silahlı müdahalesi olmadığı sürece bağımsızlık diye bir merkezi görevin olmayacağı düşüncesindedir. Emperyalizmin silahlı müdahalesi olmadığı dönemlerde, bağımsızlık görevinden bahseden birine rastladı mı, hemen oportünizm ve sınıf işbirliği aramaktadır. Aydınlık oportünistlerinin teslimiyetçi ve sınıf işbirlikçi siyaseti karşısında paniğe kapılmaktadır. Aydınlık'ın oportünist siyasetini açığa çıkarıp mahkum edeceğine; onların yarı-sömürge yapıyı koruyan, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının «bağımsızlığını» savunan siyasetini açığa çıkaracağına, tam bir panik havasında bağımsızlık mücadelesinden bahsedilen her yerde sınıf işbirliği arıyor. Bağımsızlıktan bahsedilen yere Aydınlık'çığın bulaşacağı mantığı ile kendisi ile Aydınlık arasına sözümona sınır çekiyor. Çıkardığı broşürde de sayfalar dolusu yazarak kendi dışında herkesi Aydınlık'ın «izinde» giden, «çizdiği yolda yürüyen» olarak ilan ediyor. Aydınlık karşısında duyulan bu korku, onu Aydınlık'ın oportünist görüşleri ve anti-Marksist tezlerine teslimiyete götürüyor.

ARNAVUTLUK DEVRİMİNİN TECRÜBELERİ VE HALKIN KURTULUŞU'NUN ANLAYIŞSIZLIĞI

Baş çelişme, baş düşman konusunda Marksist anlayışın kavranmasına hizmet etmesi açısından kısaca Arnavutluk devrimini incelememiz yararlı olacaktır. Bu aynı zamanda H.K.'nun gerçekleri değiştirme ve çarpıtma yöntemiyle sürdürdüğü ideolojik «mücadele»nin bir kez daha açığa çıkartılmasına hizmet edecektir.

H.K. «Arnavutluk devrimcilerinin konuyu nasıl ele aldıklarını görelim» (a.g. broşür S. 40) demesine rağmen, Arnavutluk devrimcilerinin konuyu nasıl ele aldıklarını görememiştir ya da görmek istememiştir. O, anti-Marksist baş çelişme anlayışına bir «dayanak» daha bulduğu düşüncesiyle «konuyu ele» almıştır.

Arnavutluk devrimcilerinin meseleye nasıl baktıklarını inceleyelim :

«Balli veya Legaliteti ve diğer gerici gruplar, 29 Kasım 1944'den önce yıkılmamış olup da feodal burjuva siyasi rejimini geri getirmek için silahlı direnişlerini sürdürmeye devam etselerdi, faşist işgalcilerin kovulmasından sonra mücadele bir iç savaşa dönüşebilirdi. Fakat bu ihtimalle bile iç karşı-devrime karşı mücadele, dış düşmanlara karşı mücadele ile muhakkak çakışırdı. Bu defa dış düşmanlar, Arnavutluk milli kurtuluş cephesinin ve halk devriminin zaferini önlemek, feodal-burjuva rejimini geri getirmek amacıyla Arnavutluk sömürücü sınıflarının gerici güçlerinin verdikleri mücadeleyi her türlü yolla desteklemek için özel bir plan hazırlamış bulunan İngiliz-Amerikan emperyalistleri olurdu.

Mücadelenin, bu iki yönünün birleşmesine rağmen İngiliz-Amerikan birlikleri Arnavutluk'u istila etmedikleri sürece iç gericilik (karşı-devrim) baş düşman olmaya devam ederdi. (a.ç. H.K. / H.B. S: 4)

H.K. «iç gericilik baş düşman» diye bir ibareyi nerede görürse —hiç incelemeden «işte buldum» dercesine sayfalarına aktarmaktadır. Yukardaki alıntı da bunun örneklerinden biri. H.K. Nedret Plasari yoldaşın Arnavutluk devriminin tarihi tecrübelerini değerlendirdiği makaleyi anlayamamıştır ve anlamaktan da uzaktır.

Arnavutluk Komünist Partisi (şimdi Arnavutluk Emek Partisi) İtalyan ve Alman faşist işgalcilerine karşı verilen Milli Kurtuluş savaşında 24-28 Mayıs 1944'de Birinci Anti-Faşist Milli Kurtuluş Kongresini Permet şehrinde topladı.

«Halk iktidarının yüksek organlarını kuran Permet Kongresi şu kararı aldı. 'Yeni Demokratik Halk Arnavutluğu, halkın bugün resmen Anti-faşist Milli Kurtuluş Konseyi ile dile getirdiği iradesine uygun olarak inşa edilecektir.'» (AEP Tarihi, C. 1, S. 206)

«Arnavutluk Komünist Partisinin, Milli Kurtuluş Savaşının ateşi içinde eski halk düşmanı iktidarı yıkma ve demokratik halk iktidarını kurma çabaları zaferle taçlanmıştı... Permet Kongresi ise, siyasi iktidar meselesini, devrimci halkın lehine çözdü. Arnavutluk halk demokrasisi devletini kurdu.» (AEP Tarihi, C. 1, S. 208)

Buna rağmen Arnavutluk'un halen önemli bir kesimi Nazi istilacıların işgali altındaydı ve bu işgalin sona erdirilmesi göreviyle karşı karşıya bulunuyordu. Bu da 29 Kasım 1944'de gerçekleştirildi.

Bunları kısaca özetlememizin nedeni H.K.'nun Nedret Plasari'den ak-

tardığı bölümün bu dönemin değerlendirmesine ilişkin oluşudur. 16 Eylül 1942 Peza Konferansı «Yeni iktidarın temelini atmış '4-9 Eylül 1943 Labinat Konferansı' bu iktidarı merkezileştirmiş»ti. (AEP Tarihi, C. 1, S. 208)

Bütün bunlar neyi ifade etmektedir. Artık Arnavutluk'un dünya emperyalist zincirinin bir halkası olmaktan çıkmakta olduğunu, Arnavutluk'un artık emperyalizmin bir yarı-sömürgesi (önemli bir kesimi hatta yarısı işgal altında olduğu halde) olmaktan çıkmaya başladığını, Arnavutluk'ta halk demokrasisi devletinin adım adım kurulduğunu ifade etmektedir.

Peki H.K. bütün bunların çelişmeler sorunuyla ilişkisini ve ne anlama geldiğini kavramış mıdır?

Hayır, en iyimser deyimle zerre kadar kavramamıştır. En iyimser deyimle diyoruz çünkü gerçekleri tahrif ettiğini söylemek de mümkündür. H.K. Arnavutluk devrimini incelemeyip sadece başvurduğu alıntı üzerinde dahi biraz dikkatli dursaydı böylesine kaba hatalara düşmekten kurtulabilirdi.

Alıntı yaptığı yerde Arnavut devrimciler neden bahsetmektedirler.

«Faşist işgalcilerin kovulmasından sonra»ki bir dönemden, yani emperyalist zincirin kesin olarak kırılmasından, Halk Demokrasisinin egemen olduğu bir ülkede, «feodal-burjuva siyasi rejimini geri getirmek için» gericilerin silahlı direnme ihtimalinden, sömürücü sınıfların feodal-burjuva rejimi geri getirmek amacıyla girişebilecekleri iç savaştan sözetmektedirler. Feodal-burjuva rejimin geri getirilmesiyle karşı karşıya kalma ihtimali olan Arnavutluk'ta nasıl bir siyasi rejim hüküm sürmektedir: Daha önce de belirttiğimiz Halk Demokrasisi rejimi, Permet Kongresinin kararlarına uygun olarak Milli Kurtuluş Konseyleri «Zogo'cu ya da herhangi bir başka gerici rejimin yeniden kurulması ihtimalini bertaraf ederek bütün Arnavutluk'ta demokrasinin zaferini sağlamakla» görevlendirildiler. (AEP Tarihi, C. 1 S. 209)

Nedret Plasari yoldaş işte bu şartlarda faşist işgalcilerin kovulmasından, bütün Arnavutluk'ta halk demokrasisinin kurulması sürecinin tamamlanmasından sonra ortaya çıkabilecek bir ihtimali tartışmaktadır. Herhalde Arnavutluk devrimcileri yarı-sömürge yarı-feodal, diğer deyimle feodal-burjuva rejim yerine feodal-burjuva rejimin geri getirilmesi gibi anlamsız şeylerden sözetmiyorlar. Ama H.K.'nun mantığa göre sözü edilen şey budur. Çünkü o; bu örneği emperyalist zincirin bir halkası olmaktan çıkmış olan Arnavutluk'u, emperyalist zincirin bir halkası olan Türkiye ile karşılaştırıyor.

Arnavutluk'taki durumu —H.K.'nun aktardığı (bizim de yer verdiğimiz) bölümden sonra— Plasari şöyle açıklıyor.

> «Parti, Cephe, Milli Kurtuluş ordusu ve **demokratik hükümet de bu iki ihtimale karşı hazırlıklıydılar. Fakat bilindiği gibi böyle bir durum meydana gelmemişti.** Gericiliğin en büyük iki örgütü, 'Balli' ve 'Legaliteti' 1944 eylül-ekim aylarında çökertilmişlerdi... Böylece Biritanya ve Amerikan hükümetlerinin **kurtuluştan sonra,** bozguna uğramış iç gericiliği canlandırmak, muzaffer devrimci demokratik güçlere, **halk iktidarına karşı** iç savaşa sürüklemek için harcadıkları cansiperane gayretlerini boşa çıkardılar.» (Nedret Plasari, a.g.y. a.b.ç.)

H.K., alt alta olan paragrafların **ne anlattığına bakmadan** «işine geldiği» gibi yorumlayıp sonuç çıkarıyor.

Halk demokrasisinin kurulduğu Arnavutluk'ta yerli gericiliğin baş düş-

man olabileceği gerçeğinden, Yarı-sömürge Türkiye'de de emperyalizmden ayrı olarak yerli gericiliğin baş düşman olacağı sonucunu çıkarıyor. Biraz ciddi olmak gerekiyor arkadaşlar.

H.K., Türkiye'nin yarı-sömürge olmasının çelişmeler konusunda ne anlam ifade ettiğini kavramadığını söylediğimizde bunun baş çelişme ile ne ilgisi var diye soruyorlar. İşte ilgisi yukarıda anlattıklarımızdır.

Arnavutluk Marksistlerinin çelişmeler konusunda tespit ve tahlilleri hepimiz için öğretici olmalıdır. 7 Nisan 1939'da Arnavutluk, İtalyan faşistleri tarafından istila edilmeden önce Arnavutluk Marksist-Leninistleri H.K. gibi ülkelerine emperyalist saldırıyı veya işgali bekleyerek, işgal veya saldırı olmadığı dönemlerde emperyalizme karşı mücadeleyi tali veya ikinci ilan etmediler. 1936'da Arnavutluk Komünist Hareketi (henüz parti kurulmamıştı) «önündeki» görevi «Zogo rejimine ve İtalyan emperyalistlerine karşı demokratik bir cumhuriyet kurmak ve faşist İtalya ile yapılmış kölelik anlaşmalarını feshetmek için mücadele edilmesi olarak ele alıyordu.» (AEP Tarihi, C. 1., S. 55)

H.K. çelişmeler konusunda doğru bir anlayışa sahip olmaya, Marksizm-Leninizmi kavramaya çalışacağına, içinde yerli gericilik geçen alıntıları alt alta sıralayarak Marksist-Leninist tahlillerin karşısına kelimeleri çıkartarak «ideolojik mücadele» yürütüyor. H.K.'nun bir dizi meselede geliştirmeye çalıştığı bu yöntem proleter devrimci hareket için gerçekten talihsizlik. Hepsine tek tek cevap vermek mümkün. Son bir örnekle yetineceğiz. AEP Merkez Komitesi yayın organı Zeri i Popülit'in; Latin Amerika Marksist-Leninist Partileri'nin geçtiğimiz yıl Roma'da düzenledikleri enternasyonalist toplantı ve toplantı sonunda yayınlanan ortak bildiri hakkında 2 Şubat 1977 tarihli sayısında bir başyazı yayınlandı. Başyazı şuna işaret ediyordu:

> «'Latin Amerika'nın bir çok ülkesini yöneten askeri ve faşist diktatörlük rejimleri kıta halklarını acımasızca eziyor ve sömürüyorlar. Bunlar Amerikan tekellerini koruyan uşaklardır ve Amerikan emperyalizminin doğrudan desteğiyle iktidarda kalabilmektedir. Bildiride de önemle belirtildiği gibi bu durum, tüm özgürlük, bağımsızlık ve sosyalizm savaşçılarının her şeyden önce çeşitli ülkelerdeki gerici klikler ile Latin Amerika kıtasındaki zenginliklerin en büyük soyguncusu ve bölgedeki bir çok ülkenin gerçek hakimi olan Amerikan emperyalizmine karşı mücadele etmelerinin **açık bir görev** olarak ortaya atmaktadır. Özellikle kıtamızda aç gözlü ve saldırgan olan bu emperyalizme saldırmadan ve aynı zamanda bu emperyalizmin dayanağı olan gerici iç güçleri tasfiye etmeden Latin Amerika uluslarının kendilerini hiç bir zaman kurtaramayacağını partilerimiz inanmaktadır' diyor ortak bildiri.» (Halkın Yolu sayı: 7)

AEP'sinin ve gerçek Marksist-leninist partilerin meseleyi ele alışları nettir ve Halkın Kurtuluşu'nun oportünist baş çelişme anlayışına değil, Marksizm-Leninizme hizmet etmektedir.

HALKIN KURTULUŞU'NUN BAŞ ÇELİŞME, BAŞ DÜŞMAN ANLAYIŞI KENDİLİĞİNDENCİLİKTEN, BİR ÜLKENİN YARI-SÖMÜRGE OLMASININ NE ANLAMA GELDİĞİNİ KAVRAYAMAMAKTAN KAYNAKLANIYOR.

Devrimci Teori baş çelişme baş düşman sorununu tartışırken iç çe-

lişmelerin ağır bastığı dönemlerde, baş çelişmenin bir yönünde emperyalizmi de **görebilmek** «ve yumuşak araçlara başvurduğu» için görmeyenlere **göstermek gerekir.**

«Bu yeni-sömürgeciliğin maskesini düşürme meselesidir» diyordu. (Devrimci Teori, S. 1, sa. 139)

Gerçekten de böyle.

Emperyalizmin doğrudan müdahalesinin olmadığı dönemlerde, kitlelerin kendiliğinden emperyalizmi görebilmesi, ona karşı mücadele etmesi mümkün değildir. Kitleler kendiliğinden ancak doğrudan karşılarına çıkan güçleri görebilir ve ona karşı mücadele ederler.

Kitlelere doğru bir tahlille gerçek düşmanlarının kim olduğunu, esas darbeyi hangi siyasi güçlere indirmeleri gerektiğini kavratmak ve **göstermek** proleter devrimcilerin görevidir. Kitleler kendiliğinden Marksist bilince ulaşıp baş düşmanlarını tespit edemezler, bunu yapmak proleter devrimcilere düşer.

Halkın Kurtuluşu bunu yerine getireceğine, somut tahlil yapıp siyasi kuvvetlerin mevzilenmesini inceleyeceğine, kendiliğindenciliğe boyun eğiyor. Meselelere Marksist tahlil yöntemiyle yaklaşacağına, emperyalistlerin saldırı ve işgali olmadığına, emperyalist orduların askerleri doğrudan karşımıza çıkmadığına göre, emperyalizmin baş çelişkinin bir kutbunda da yer almasına gerek yoktur mantığıyla yaklaşıyor.

O, proleter devrimcilerin üzerine düşen görevleri gerçekleştirme görevinin yerine, kendiliğindenciliği sürdürmeye çalışmaktadır. Kendisini kitlelerin ulaştığı seviye ile sınırlandırmaktadır. Emperyalizm ve yerli gericilik ittifakını ve bunun yolaçtığı siyasi sonuçları kitlelere kavratma görevini terketmektedir. Bu meseleyi «sol»cu lafazanlıkla geçiştirmeye çalışmaktadır. H.K., ülkemizde birbirleriyle rekabet eden çeşitli emperyalist tekellerin, emperyalist ülkelerin, özellikle iki süper devletin sömürüsünün yoğunlaşmasını, özellikle de süper devletler arasındaki rekabetin yoğunlaşmasını göremiyor, emperyalizm ve yerli gericilik ittifakının varlığını ve sürekliliğini kavratma doğrultusunda herhangi bir adım atmıyor. Kendiliğinden kitle hareketinin doğurduğu siyasetin kuyruğuna takılıyor. Proleter devrimcilerin görevlerini tesbit ederken, emperyalistlerin, iki süper devletin yoğunlaşan sömürü ve tahakkümünü, aralarında keskinleşen ve ülke topraklarına yansıyan hegemonya mücadelesini tümüyle gözardı ediyor, ya da «bir anlamda» vb. Muğlak lafları ile geçiştiriyor.

Kitlelere emperyalizmin rolünü ve mücadelemiz karşısındaki yerini kavratmak açısından Brezilya Komünist Partisi önderlerinden Pedro Pomar yoldaşın, Enver Hoca yoldaşla görüşmelerinde dile getirdiği şu gerçek bizler için öğretici olmalıdır.

«ABD emperyalistleri, 1964 darbesinin ardından Brezilya'da bütün kilit mevkileri ele geçirdiler. Tümüyle ABD emperyalistlerinin uşağı bir hükümet iktidarı gasbetti. Çünkü, o zamana kadar iktidarda olan hükümet büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bir hükümeti olmasına rağmen bazı milli çıkarları savunuyordu. Oysa şimdi sorun oldukça farklıdır. Halk, Brezilya'da yeni vahim bir durumun yaratıldığını ,anlıyor. Ama burjuva ve revizyonist partiler 'Marksist-Leninist-

ler emperyalizmi yeni sömürgecilikle suçlarken sorunu abartıyorlar, çünkü böyle bir tehlike yok' vb. diyerek halk arasında hayaller yaratmaya çalıştılar ve çalışıyorlar. Bu sorunlarla savaşmak zorundayız. Çünkü onlar kitleler içinde hayaller yayıyorlar, halk yanıltılıyor, öyleki halk, Amerikan yanlısı gerici hükümetin iktidara gelmesi sonucu doğan vahim durumu çabuk ve doğru bir şekilde kavrayamıyor. Önümüzde duran büyük görev halka meseleleri açıklamak, gerçekleri gösterme ve milli özgürlüğü sağlamak için onları silahlı mücadeleye sevketme görevidir.»

.....

«Bu olayları açıkladık ve kitleleri ABD emperyalizmine karşı mücadele etmeleri gerektiğine inandırmaya çalışıyoruz.» (Halkın Yolu S. 35)

H. Yolu'nun, baş çelişme meselesinde doğru anlayışa sahip olmanın yeni sömürgeciliği, yarı-sömürge yapıyı doğru kavrama ile bağını sürekli olarak vurgulaması bu meselenin yeni-sömürgeciliğin maskesini düşürme meselesi olduğunun üzerinde durması karşısında, meselenin önemini kavramayanlar; bu temel çelişme ile ilgili, baş çelişme ile ne ilgisi var, ya da; bu baş çelişme sorunu olan ajitasyonla yaklaşmaktır vb. iddialarla karşı çıktılar. Meselenin önemi, baş çelişme ile temel çelişmenin ilişkisi karartılmaya çalışıldı.

H.K. bu meselenin karşısında :

«Aslında bu iddianın ortaya atılması ve bugün ülkemizde iki süper devletin (ya da başka bir emperyalist devletin) baş çelişmenin bir kutbunda yer almasının, ülkenin yarı-feodal yapısından gelen sürekli bir özellik olduğunun savunulması ile birlikte tartışma platformu esastan değişiyor.» (a.g . broşür s. 33)

diyerek baş çelişme sorununun yarı-sömürgelikle olan ilişkisini koparmaya, bunları, birbirinden kopuk iki ayrı mesele gibi ele almaya çalıştı. Oysa bunlar birbirleri ile doğrudan bağlantılıdır. Genel olarak çelişmeler, temel çelişme ve baş çelişme gibi sorunlar ülkelerin içinde bulundukları durumla doğrudan ilişkilidir. Bizim gibi ülkelerde emperyalizmin baş çelişmenin bir kutbunda her zaman yer alması, yarı-sömürge özelliğinden, konumundan ileri gelmektedir. Bunun anlamı, yarı-sömürgelerde emperyalizmin fiili işgali olmadan ve saldırıya başvurmaksızın da, yeni-sömürgecilik metoduyla **egemenliğini,** sömürüsünü sürdürebilmesi gerçeğinde yatar. Emperyalizm halkların mücadelesi sonucunda artık eskisi gibi sömürgeciliğe baş vurmaması, yani-sömürgeciliği, yarı-sömürge yapıyı doğru kavrama ile bağını sürekli olalarak egemenliğini sürdürmesi, bu yöntemi daha sinsi ve tehlikeli kılmaktadır. Yeni sömürgecilik daha sinsi ve tehlikelidir. Çünkü, doğrudan bir saldırı veya işgal olmadığı dönemlerde bu ülkelerde (yarı-sömürgelerde) kitlelerin kendiliğinden emperyalizmin egemenliğini görmeleri mümkün değildir. Hakim sınıflar da kitlelerin bu gerçeği görememesi için her türlü yola ve yönteme başvururlar. Yarı-sömürge ülkelerin hakim sınıfları kendilerini bağımsız ülkelerin temsilcileri gibi göstermeye, sık sık kendi konumlarını Kanada, Belçika, v.b. ülkelerle kıyaslamaya ve «aynılaştırmaya» çalışırlar. Brezilya Komünist Partisi'nin tecrübeleri bunun yaşanan örneklerinden biridir.

H.K. gibi bir yayın organı da proleter devrimcilik adına bunu yapıyor, kitlelerin önünde yürüyüp onlara önderlik edeceğine, tam bir kendiliğindencilikle, onların peşinden sürükleniyor.

Kanada, Belçika gibi ülkelerde çelişmeler sorunu daha farklıdır. Her şeyden önce bu ülkeler burjuva demokratik gelişimini tamamlamış, bağımsız emperyalist-kapitalist ülkelerdir. Bu ülkelerin yarı-sömürgeler gibi iç içe geçmiş temel çelişmeleri yoktur. Baş çelişmeleri tekelci burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmedir; yani, iç gericilikle halk arasındaki çelişmedir. Baş düşman değişebileceği halde, yani belirli dönemlerde belirli şartlarda dış düşmanlar, diğer emperyalistler de baş düşman olabileceği halde baş çelişme bu ülkelerde değişmez. Bu durum bu ülkelerin tabiatından dolayıdır. Yarı-sömürgelerden farklı olmalarından, milli baskının tarihi olarak kalkmış, ulusal sorunlarının çözülmüş olmasından dolayıdır. Bu ülkelerin tekelci burjuvazilerinin, egemenliklerini başka ülkelerin emperyalistleri ile paylaşmıyor olmalarındandır.

Bunları görebilmek gerekiyor. Baş çelişme meselesinin temel çelişme ile doğrudan ilişkisini kavrayabilmek gerekiyor. H.K. temel çelişme planında yarı-sömürge olmanın ne anlama geldiğini kabul ediyor, temel çelişme planında yarı-sömürgelerde iki temel çelişmenin sımsıkı birbirine bağlı olduğunu, iç içe geçtiğini kabul ediyor, ama baş çelişme meselesine gelince bunları «unutuyor». Bu ikisi arasındaki ilişki hatırlatılınca da «tartışma platformu esastan değişiyor» diye itiraz ediyor.

Doğru, çünkü Leninizmin platformu ile oportünizmin platformu baş çelişme konusunda burada «esastan» farklılık taşıyor. H.K., Leninist bir kavrayışa sahip olmak için temel çelişme ile baş çelişme arasındaki bu doğrudan bağı görmeli, tartışma platformunu «esastan» değiştirmelidir.

HALKIN KURTULUŞU BAŞ ÇELİŞME İLE TEMEL ÇELİŞME ARASINDAKİ İLİŞKİYİ NASIL KOPARIYOR?

Devrimci proletaryanın devrim mücadelesi sürecinin her aşamasındaki görevi temel çelişmeyi çözmektir. Bu sürecin değişik aşamalarında baş çelişme, baş düşmanlar değişir fakat aşama aşama çözüm diye bir şey sözkonusu olamaz. Böyle bir anlayış menşevik bir anlayıştır. Devrimin her anında devrimci proletaryanın görevlerinin muhtevası, temel çelişmenin çözümünün belirlediği muhtevadır. Baş çelişme değişik aşamadaki görevlerin muhtevasını değil, her bir aşamada devrimin baş siyasi hedeflerini belirler, güçlerin mevzilenişinde belli değişikliklere yol açar. Bu değişiklikler temel çelişmeyi parçalara bölerek aşama aşama çözmek için değil, tam tersine «O aşamada» temel çelişmeyi çözmek için yapılır.

H.K. her zaman yaptığı gibi «tabii öyle» diye teminat verecektir. Yeni demokratik devrim programının «bölünmez bir bütün teşkil» ettiğini, temel taleplerin «iradi bir şekilde» bölünmesinin menşevizmin aşamalı devrim anlayışına götüreceğini söylemektedir. Asgari genel program ve onun «hedeflerin gerçekleşmesini sağlayacak olan **özel** bir program hazırlanmasının» öneminden bahsede-

cektir. (a.g. broşür s. 18-19) Ama kendisi bizzat bu anlayışa düşmekten kurtulamıyor.

«Ulusal demokratik Halk devriminin bugün içinde bulunduğumuz dönemdeki özel programının (azami-asgari programa bağlı özel program) bugün ne olması gerektiği meselesine ışık tutacak ve bu özel programın özünü ve muhtevasını belirleyecek olan «baş çelişme» konusudur» (a.g. Broşür. s. 7)

H.K.'nun baş çelişmeyi temel çelişmeden koparmasının en açık ifadelerinden biridir bu. Özel programın «özünü ve muhtevasını belirleyecek olan» baş çelişme olduktan sonra nerede kaldı temel çelişme ile bağı, nerede kaldı o aşamada, özel programın temel çelişmeyi çözme görevini yerine getirmesi. H.K.'nun baş çelişme tesbiti yerli gericilik ile halk arasında olduğuna göre, özel programının «özünü ve muhtevasını» yerli gericilik belirliyecektir. İşgal veya saldırı olduğu dönemler de ise özel programın «özünü ve muhtevasını» emperyalizm belirleyecektir. İşte menşevik aşamalı devrim anlayışı budur.

Bu anlayışın Aydınlık'ın menşevik aşamalı devrim anlayışından bir farkı yoktur. Aydınlık da «bugün milli bağımsızlık görevimizin **muhtevası»** diyerek mücadeleyi iki süper devlet ile sınırlama anlayışını getiriyor, bağımsızlık mücadelesinin muhtevasını iki süper devletle sınırlıyordu. (Aydınlık s. 64)

H.K. da yeni demokratik devrimin bu aşamadaki özü ve muhtevası»nı baş çelişme ile sınırlayarak diğer bir noktadan aynı sakat anlayışı savunuyor.

Özel programın, lafta genel programa bağlı veya dayalı olduğunu söylemek hiç bir şey ifade etmez. Bu bağ iradi, kendi niyetimize bağlı değil, her dönemde devrimci proletaryanın görevlerinin özünde ve muhtevasındadır. Devrimci proletaryanın görevlerinin (genel ve özel programının) özü ve muhtevasını belirleyen baş çelişme değil, temel çelişmedir.

Bu anlayışı reddetmek, yeni demokratik devrimin görevlerini aşama aşama yerine getirmek, her dönemde «özü ve muhtevası» değişik olan özel programlarla çözmek anlayışı, menşevik aşamalı devrim anlayışının savunulması sonucunu kaçınılmaz olarak verecektir. H.K. her ne kadar birbirine sımsıkı bağlı, iç içe gibi kelimelerle bu sonucu savunmadığını göstermeye çalışsa da, onun da vardığı sonuç bu olmaktadır.

BUGÜN BAŞ DÜŞMANLARIMIZ ABD EMPERYALİZMİ, RUS SOSYAL-EMPERYALİZMİ VE YERLİ İŞBİRLİKÇİLERİDİR

Bundan önceki bölümlerde meseleyi teori planında ele alarak çözdük, H.K.'nun oportünist görüşlerini eleştirdik. Ama meseleyi bu çerçeve ile sınırlayarak tartışmak yeterli değildir. H.K. özellikle somut durumu, **bugünün** Türkiye'sini tartışmaktan sakınarak bu çerçeve ile sınırlı tutmaya çalışıyor. Bugünün Türkiye'sini, enternasyonal ve ulusal siyasetin ne olması gerekti-

ği ve bunun nedenlerini tartışmıyor. Oysa sorun burada düğümleniyor.

Baş düşman, baş çelişme sorununu doğru çözmek yaşadığımız çağı ve günümüz dünyasını, aynı zamanda günümüz Türkiye'sini doğru tahlil etmekten, emperyalizmle ülke arasındaki ilişki ve çelişkileri doğru tesbit etmekten geçer.

H.K.'nun oportünist baş çelişme anlayışı bütün bunları gereksiz kılıyor. Öyle tahlil falan yapmaya gerek yok. Bakarsın, işgal veya saldırı varsa emperyalizm, yoksa yerli gericilik baş düşmandır.

Bu sakat anlayış bir yana hiç bir şey proleter devrimcileri günümüz dünyasının ve ülkemizin somut durumunu tahlil etmek ve çözümlemek görevlerinden azade kılmaz.

Emperyalist sistem iktisadi, askeri, kültürel ve siyasi alanlarda derin bir buhran içerisindedir. Uzun bir dönem bu sistemin jandarmalığını yürüten ABD'nin egemenliği sarsılmış, 1970'lerden sonraki yıllarda onun egemenliğini tehdit eden yeni bir rakiple Sovyet sosyal-emperyalistleri ile beraber dünya halklarının başına en büyük belâlar olarak dikilmişlerdi. Bugün iki süper devlet dünyanın en büyük sömürücü ve yağmacıları, emperyalizmin temel, ana direkleri, yeni bir dünya savaşının çıkmasında dolaysız tehditler ve dünya haklarının baş düşmanıdırlar.

Proletarya ve halklar bir an için dahi olsa bu gerçeği unutmamalı, gerek sosyal-emperyalistlerin «anti-emperyalizmi»ne, gerekse Amerikan emperyalistleri ve diğer emperyalistlerin «anti-sosyal-emperyalizm»ine kapılmamalı, her ikisinin de karşısında süper devletlerden herhangi biri hakkında en ufak bir hayal beslemeden gerçek anti-emperyalist ve anti-sosyal-emperyalist güçlerle birleşmelidirler.

Dünya halklarının ve proletaryanın baş düşmanlarının iki süper devlet olmasından çıkarılması gereken sonuç budur. Bugün bütün ülkelerin proletaryasının ve ezilen halkların mücadele etmesi gereken, uluslararası arenada esas darbeyi indirmeleri gereken baş düşmanlar bunlardır.

Peki bundan tek tek her ülkede de iki süper devletin baş çelişmenin bir kutbunda yer alması ve ikisinin de her ülke açısından baş düşman olduğu sonucu çıkar mı? Hayır çıkmaz. Devrimci proletaryanın ulusal siyaseti uluslararası proletarya hareketinin enternasyonal siyesetinin somut duruma uygulanmasıdır. Devrimci proletaryanın enternasyonal sivaseti eylemi olmaksızın tek tek ülkelerde devrimin zafere ulaşması mümkün değildir.

Bu devrimci proletaryanın sadece uluslararası bir siyaseti olduğu anlamına gelmez. Devrimci proletarya enternasyonal siyasetini esas olarak ulusal siyaseti ve ulusal sınırlar içindeki eylemi ile uygular. Ulusal siyaset enternasyonal siyasetin o ülkenin somut şartlarına uygulanmasıdır. Uluslararası siyasetten kendiliğinden ulusal siyaset çıkmaz, mesele böyle basit değildir. Ancak ulusal siyaseti, devrimci proletaryanın enternasvonal sivasetinden bağımsız, sadece o ülkenin somut durumunu tahlil ederek tesbit etmek hiç bir dönemde doğru olmaz. Devrimci siyaset için böyle genel geçer reçeteler yoktur. Bir ülke proleter devrimcilerinin görevi, devrimci proletaryanın dünya siyasetinin ışığında o ülkenin somut durumunu tahlil etmek,

bu siyaset ışığında o ülkedeki ulusal siyaseti tesbit ederek, kapitalist-revizyonist emperyalist ülkelerde sosyalist devrimi, burjuva demokratik devrimin henüz tamamlanmadığı ülkelerde yeni demokratik devrimi ileri götürmektir. Böylelikle bir ülkede sürdürülen mücadeleyi dünya devriminin gerçekten bir parçası haline getirmektir.

Bugün iki süper devletin proletarya ve ezilen halkların baş düşmanı olması gerçeğini bu perspektifle ele almalıyız. Dünya devriminin esas darbeyi indirmesi gerektiği bu düşmanlara karşı mücadeleyi ülkemizin somut durumunun tahlili ile birleştirmeliyiz.

Örneğin bir dizi Latin Amerika ülkesindeki Marksist-Leninist partiler bu perspektifle ülkelerinin somut tahlilini yaparak baş düşman olarak Amerikan emperyalizmini ve işbirlikçilerini tesbit ediyorlar. Bu Latin Amerika'nın somut durumundan, halen Latin Amerika'nın ABD emperyalizminin «arka bahçesi» olmasından kaynaklanıyor. Bu kıta ülkelerinin Marksist-Leninistleri bunu doğru olarak tesbit etmekte ve buna uygun olarak asla sosyal-emperyalistlerin «anti-emperyalizm» yaygaraları hakkında hayale kapılmadan mücadelelerini sürdürmektedirler. Bunun tersi de mümkündür. Sosyal- emperyalistlerin baş düşman olduğu ülkeler vardır. Bu ülkelerin halkları da kendi ulusal siyasetlerine uygun olarak asla Amerikan emperyalistlerinin «anti-sosyal-emperyalizmi» hakkında hayallere kapılmadan mücadelelerini sürdürmelidirler.

Bütün ülkelerin Marksist-Leninistleri ulusal siyasetlerini enternasyonal siyasetle birleştirmeli, ülke devrim mücadelelerini dünya devriminin bir parçası haline getirmelidir. Dünya çapında proleter dünya devriminin gelişmesi açısından emperyalizme her türden gericiliğe karşı mücadelede esas darbeyi süper devletlere indirmelidirler.

Bu gerçeklerin ışığında ülkemizi kısaca inceleyelim. Türkiye bir Latin Amerika ülkesi değildir. Emperyalistlerin özellikle de süper devletlerin rekabetinin, hegomonya mücadelesinin en fazla yoğunlaştığı bölgelerden birinde yer almaktayız. Ülkemiz emperyalist rekabetin en fazla yoğunlaştığı Akdeniz, Ortadoğu, Afrika, Avrupa gibi Balkan'larda yer almaktadır. 1974 Kıbrıs işgalinden bu yana Balkan'lardaki gerginlik daha da artmış bölgede süper devletlerin faaliyetlerinin yoğunlaşmasına ve hegomonya mücadelesinin hızlanmasına yolaçmıştır. Bölgede Amerikan emperyalizminin sarsılan hegemonyasını koruma ve güçlendirme çabaları ile sosyal-emperyalistlerin sızma ve etkinlik alanlarını arttırma çabaları sürekli yoğunlaşmaktadır. Gelişmeler bölgedeki çelişmelerin daha keskinleşmesine, süper devletlerin faaliyetlerinin daha da artmasına yol açmaktadır. Bütün bunlar ülkemizdeki gelişmeler ve çelişmeler üzerinde de etkide bulunmaktadır.

Emperyalizme bağımlı yarı-sömürge bir ülke olan Türkiye uzun bir dönemdir Amerikan empeyalizminin hegemonyası altındadır. 1974'de Türkiye'nin Kıbrıs işgali Ege sorununda Yunanistan'la karşı karşıya gelmesi ABD ve Nato'nun Doğu Akdeniz ve Balkan'lardaki hegemonyasını sarsmış bu gelişmelerde taraf olan Türkiye üzerinde ABD ambargo uygulayarak bölgede kendi denetimi altında bir «istikrar» sağlamaya çalışmıştır ve halen de faali-

yetini yoğunlaştırarak bu çabalarını sürdürmektedir.

ABD'nin bölgede ve Türkiye'de kendi lehine olan durumun sarsılması karşısında, kendi lehine olan durumu koruma ve aleyhindeki gelişmeleri engelleyerek durumunu güçlendirme çabaları karşısında sosyal-emperyalistler kayıtsız kalmayarak tam tersine yoğun bir faaliyete girişerek Kıbrıs ve Ege gibi sorunları kendisinin de müdahale edeceği uluslararası alanlara çekmeye, bölgede etkinliğini artırmaya çalışmaktadır.

1967'lerden beri Türkiye ile ilişkilerini özellikle «dostluk» ve «yardım» maskeleri ile geliştirmeye çalışan sosyal-emperyalistler 74'lerden sonraki gelişmelere de bağlı olarak ülkemizdeki faaliyetlerini yoğunlaştırmaya başlamışlardı. Kısa bir sürede «yardım» maskesi ile verdiği kredi ve borçlar vasıtasıyla Türkiye'yi kendi hegemonya alanı haline getirme çabalarını hızlandırmıştır. Hakim sınıflar da enerji, kredi vb. gibi ekonomik darboğazlardan dolayı Sovyet'lere teslimiyet eğilimi gelişmiş, bunu sosyal-emperyalistlere bağımlılığı artıran bir dizi anlaşmalar izlemiş, enerji şartelleri sosyal-emperyalistlerinin denetimine ve ellerine teslim edilmiştir. Sosyal-emperyalistlerin Türkiye'deki yatırımları ve verdikleri «kredi»ler hemen hemen ABD ile aynı seviyededir. Sovyet'ler Türkiye ile ilişkilerini sadece iktisadi alanla da sınırlamayarak, kültürel, siyasi ve hatta askeri alanlarda dahi «işbirliğini» geliştirmek için adımlar atmaktadırlar. Yayılmacılığının zeminini güçlendirmeye çalışmaktadırlar.

> «Sovyetler Birliği'nin özellikle Balkan'larda ve Akdeniz'de açıkça yayılma emelleri vardır. Onların sadece Romanya üzerinde değil, Türkiye, Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk üzerinde de hegomonyacı planları vardır. O, bu emellerine saldırganlık ve yıkıcılıkla ulaşmak niyetindedir. Bu şartlar altında ve muhtemel bir saldırıyla başaçıkabilmek için hazırlanmak bir görevdir.» (AEP 7. Kongre raporları s. 186)

Enver Hoca yoldaşın yedinci Kongredeki bu tesbit ve tahlilleri halen geçerliliğini korumaktadır. Ve bizler için uyarıcı olmalıdır.

Süper devletler ülkemiz üzerinde yoğunlaşan mücadele ve faaliyetlerini büyük ölçüde ve esas olarak ülkedeki hakim sınıflar aracılığıyla yürütmektedirler. Amerikancı faşist diktatörlük 71'den beri varlığını sürdürmekte fakat gerek halkın yükselen mücadelesi sonucunda; aynı zamanda emperyalistler, özellikle süper devletler arasındaki çelişmelerin ülkemizde de hakim sınıflar arasındaki çelişkiyi keskinleştirmesi sonucunda gerilemektedir. Sosyal-faşistler bu gelişmelerden yararlanmaya, halk kitlelerinin anti-emperyalist, anti-faşist mücadelesine sızmaya çalışarak, Rusya'nın Türkiye üzerindeki etkinliğini artırmasından yararlanarak devlet kademelerinde mevziler ele geçirme, Rusya'nın güdümünde bir diktatörlük kurma faaliyeti içerisindeler. Bütün bunlar iç çelişmelerin keskinleşmesine yol açmaktadır. İki süper devlet ve onların işbirlikçileri ile çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı arasındaki çelişme diğer bütün çelişmeleri tabi ve kendisine bağımlı kılarak baş çelişme olmuştur.

Yeni demokratik devrim sürecinin içinde bulunduğumuz aşamasında emperyalizmin komprador kapitalizmin ve feodalizmin temsilcisi ve savunucusu olan faşist diktatörlüğü yıkmak için esas darbeyi baş düşmanları-

mız iki süper devlet ve onların işbirlikçilerine indirmeliyiz.

Baş çelişme ve baş düşman tesbitleri bu somut tahlilden çıkar. Tahlilleri daha ayrıntılı yapmak mümkün. Biz sadece özetlemekle yetindik. Böyle bir tahlil yapmanın gerekliliği konusunda H.K. bir şey dememekte, broşüründe böyle bir çabaya dahi girişmemektedir. Felsefi ve teorik alandaki anti-Marksist tezleri tahlilsizlikle pekiştirmekten başka bir sonuca ulaşmamaktadır.

ANA GÖREVİMİZ BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNİ YÜKSELTMEKTİR

Bugün ana görevimiz halk kitlelerini bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine seferber etmektir. Emperyalistler, özellikle de süper devletler arasındaki rekabetin ve hegomonya mücadelesinin yol açtığı yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı hazırlık görevleri bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine tabi olarak ele alınmalıdır. Emperyalistlerin, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının temsilciliğini ve savunuculuğunu yapan faşist diktatörlüğü yıkmak için bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini yükseltmeli, bu görevi yerine getirebilmek için halkın bağımsız güçlerini yaratmayı kavranacak halka olarak ele almalıyız. İç çelişmelerin keskinleşmesinin yüklediği görev bu anlayışla kitleleri iç savaşa hazırlama, toprak ve özgürlük mücadelesine seferber etmek, yurtsever anti-faşist halk cephesinde kitleleri örgütlemektir. Halkın bağımsız güçlerini yaratmada önde gelen görev proletaryanın partisinin yaratılması ve inşasıdır.

H.K. tam bir şaşkınlık içerisinde bu anlayışı eleştirmektedir. Tam bir şaşkınlık içerisinde diyoruz, çünkü neyi eleştirdiğini kendisi de bilmemekte ya da bilerek gözboyamak için sayfa doldurmaktır. H.K. şöyle diyor;

> «Halkın Yolu yazarları «... demokratik halk devrlminin bu aşamasında ana görevimiz, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini yükseltmektir» dlyorlar. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini yükseltmek her zaman ve şart altında bütün bir UDHD boyunca temel, ana, baş, ya da esas görevimizdir. Bu yalnızca bu dönemde üzerimize düşen bir görev değildir» Çok doğru devam ediyor H.K. :
>
> «Mesele belirli bir dönemlerde ya da bugünkü dönemde baş, ya da ana ve esas vs. görevimizin ne olduğudur. İki temel görevden hangisi baş görevdir. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde kavrayacağımız halka hangisidir? Mesele buradadır. Tartışma noktası burasıdır. İkisi de yükseltilecektir. İkisi de ana görevdir, baş görevdir demek meseleye açıklık getirmemektedir. Bu meseleyi karmakarışık etmek ve kitlelerin kafasını bulandırmaktan başka bir şeye yaramaz» (a.g. broşür s. 26)

Bunları yazan H.K. zannedersiniz ki «meseleye açıklık» getirmektedir, «karmakarışık» olmaktan çıkarmaktadır. Sorduğu sorulara cevap vermektedi. Heyhat!... 64 sayfalık broşürde bu soruların tek bir cevabı yok ya da baş çelişme ne tesbit edilirse edilsin «demokrasi ve bağımsızlık mücadeleleri birlikte yükse-

lecektir» (a.g. broşür s. 22) gibi cevaplar var.

Karışıklık H.K.'nun kafasındadır ve bu satırlar bırakalım başkalarının, kendi taraftarlarının dahi «kafasını bulandırmaktan» başka bir sonuç vermiyor.

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinden herhangi bir taviz vermeye, birini diğerine tabi kılmaya gerek yoktur. Günümüzde bu mücadeleyi yükseltmek ana görevimizdir. H.K. bu konudaki daha önce yaptığı oportünist hataları düzelteceğine, kuru gürültüyle ortalığı karıştırmaya, kendi hatalarını gizlemeye çalışıyor.

H.K. uzun bir dönem emperyalizme karşı mücadelenin, bağımsızlık mücadelesinin demokrasi mücadelesine tabi olduğunu ve tali olduğunu savundu. «Bağımsızlık mücadelesi demokratik devrim görevlerine tabi olarak yürütülür.» gibi sözler ederek bağımsızlık mücadelesini demokratik devrimden ayrı bir şeymiş, onun bir parçası, yeni demokratik devrimin görevlerinden biri değilmiş gibi anlayışlar yaydı. Broşürde bunları açıkça ifade edemiyor, karışıklık yaratmaya ve bu karışıklıktan medet ummaya çalışıyor.

Parti Bayrağı adlı dergide ise bugün içinde bulunduğumuz dönemdeki baş (merkezi görev) «Ulusal Demokratik Halk Devrimi görevine» sarılmaktır, deniyor. (Parti Bayrağı s. 1 sa. 28)

«Hangisi esas», «tartışma noktası burasıdır», «İki temel görevden hangisi baş görevdir» diye sorulan bir dizi soruya verilen cevap yukardadır. Baş görev UDHD görevine sarılmak. Bağımsızlık UDHD'nin görevlerinden biri değil mi? Bağımsızlık mücadelesi UDHD'den ayrı bir şey, bağımsızlık görevi UDHD'ne tabi kılınarak mı ele alınmalı? Bütün bu sorulara H.K.'nun vereceği cevap «tabii ki hayır» olacaktır. Peki öyleyse neyi eleştiriyorsunuz arkadaşlar? Birbiri ile bu kadar çelişen şeyleri birarada yaşatan ve tam bir kafa «karışıklık»nın ifadesi olan şeylere başka bir yayın organında zor rastlanır.

HALKIN KURTULUŞU'NUN TESBİTİ BAŞINDAN BERİ DOĞRU MUYDU?

H.K. tesbiti «başından beri doğru» olduğunu iddia ediyor. (a.g. broşür s. 47) bir siyasi akımın kendi yaşamını ve geçmişini nasıl değerlendirdiği onun ciddiyeti hakkında herkese fikir verir. Bu konudaki yaklaşım bir siyasi akımın değerlendirilmesinde tayin edicidir. H.K. bu açıdan olumlu bir örnek olamamakta, çizdiği zigzagların ve yaptığı hataların açığa çıkartılması ve kaynağının kurutulması çabasına girişeceğine ona buna saldırarak, bunların üstünü örtmeye çalışmaktadır. Çağı ve dönemi geçmiş asılzade ve şövalyelerin geçmişlerinin görkemleriyle (süsleyip püsleyerek) avunmaları bugünkü güçsüzlüğünün ifadesinden başka bir şey değildir. H.K.'nun da oportünist görüşünün güçsüzlüğünü örtmek için girdiği çaba böyle bir anlayışın ifadesinden başka bir şey değildir.

H.K. daha çıkarken birinci sayısında «faşist diktatörlük tehlikesine karşı eylem birliği» başlığı altında faşizmin tırmanışını durdurma görevini tesbit ediyordu. Hem de öyle bir faşizm ki, emperyalizmle bağıntısından bahseden bir cümle dahi yok. Çünkü H.K. emperyalizmin bizim gibi ülkelerle ilişkisini Leninist emperyalizm tahlillerini kavramamıştı. Faşizmin emperyalizmden ayrı olarak ele alınamıyacağını anlayamıyordu; «tırmanan faşizme karşı» mücadele ile meşguldü.» İşte H.K.'nun tesbiti «başından beri» bu anlayış, daha doğrusu anlayışsızlık üzerine yükseldi.

Uzun bir dönem bu sakat anlayışlar temelinde MC hükümetini baş hedef aldı.

«Emperyalistlerin ve yerli gericiliğin aleti olarak Faşist MC iktidarı, bugünkü aşamada devrimin karşısındaki siyasi hedeftir» (H.K. sayı 25 Başyazı) diyerek, hükümet ve iktidar meselelerini birbirine karıştırdı. Hükümetin yıkılışı ile işbirlikçi iktidarın yıkılması arasındaki farkı ortadan kaldırdı. «MC yıkılmalı halkın demokratik iktidarı kurulmalıdır» (H.K. sayı 21) gibi şiarlarla kitlelerin karşısına çıktı.

Bu anlayışla uzun dönem revizyonistlerle ittifakı savundu, hayata uyguladı. Bırakalım «başından beri» tesbitinin doğru olmasını, H.K.'nun tesbiti dahi doğru dürüst yoktur ve birbirleriyle çelişen farklı tesbitler yan yana hatta aynı sayılarında yaşıyordu.

«Türkiye devriminin bugünkü aşamasında hedefleri başta iki süper devlet olmak üzere emperyalizm, tekelci kapitalizm ve toprak ağalığıdır» (H.K. Sayı 30 Başyazı) Yine aynı sayıda;

«Bugün esas, ön planda olan çelişme siyasi iktidarı elinde tutan işbirlikçi hakim sınıflarla halk arasındaki çellşmedir» (aynı yer sa. 5)

H.K.'nun bu sakat anlayışları eleştirildiğinde bu eleştirilerden etkilendi.

«Emperyalizm, sosyal-emperyalizm, işbirlikçi hakim sınıfların sömürü ve baskısı altında olan ülkemizde, içinde bulunduğumuz evrede, iki süper devletin ve işbirlikçilerinin tecriti için çeşitli nitelikte uzlaşmalar yapılmaktadır» (Halkın Sesi'nin reformist sendikalar siyasetinin eleştirisi sa. 76)

H.K.'nun çizdiği zigzaglara daha bir dizi örnek vermek mümkün ama amacımız bu değil. H.K. kendisine yöneltilen eleştiriler karşısında tahlillerindeki sakatlığı değiştireceğine orasına burasına ekleme yaparak, yamayarak «başından beri» birarada yaşattığı farklı anlayışları uzlaştırarak bugüne geldi ve bu oportünist tezlerinin temelinde yatan Leninist emperyalizm tahlilini kavrayamama sorununu çözeceğine «düzeltmeler» yaparak yaşatmaya çalıştı ve halen de yaptığı budur.

MARKSİZM-LENİNİZME VE GERÇEKLERE SIMSIKI SARILMAK TEK DOĞRU YOLDUR

H.K. adı geçen broşüründe Halkın Yolu saflarında süren mücadeleye ilişkin yorumda da bulunuyor. Daha sonra bunu değişik yorumları da izledi.

Bunlar ayrı bir tatışma konusu. Onun yorumlarının bütün amacı Halkın Yolu'nun gelişen Marksist-Leninist çizgisini de reddetmesi; «baş çelişme anlayışı bütünüyle reddedilmelidir» (a.g. broşür s. 9) H. Yolu taraftarlarının «ülkemizdeki diğer proleter devrimcilerle Marksist-Leninist birliği ancak bu yolla mümkün olacaktır.» (a.g. broşür s. 10)

Kişilerin ve siyasi akımların yazdıklarına inanmaları, Marksist-Leninist birlik istemeleri iyi bir şey. Ama bunlar yeterli değil. Niyet ve istekler objektif bir temele, nesnel gerçeğe dayanmadıkları sürece bir müminin kör inancından, ya da aldatmacadan öteye gidemez.

Hele hele bir dizi tarihi tecrübeyi, Mao Zedung'un, Arnavutluk Marksistlerinin dediklerini ters yüz ederek, değiştirerek böylesi istek veya niyetlerin gerçekleşmesi mümkün değildir. Proleter devrimcilerin Marksis-Leninist birliğinin gerçekleşmesi için istek ve niyetlerimizi gerçekleştirmek için tek doğru yol kendimize anti-Marksist dayanakları aramak değil, Marksizm-Leninizme ve gerçeklere sımsıkı sarılmaktır.

Baş çelişme, baş düşman meselesinde doğru bir anlayışa sahip olmak, bu tek doğru yolda atılacak önemli bir adım olacaktır. Çünkü bu konudaki farklılıklar basit bir mesele değildir. Bu tartışmaların temelinde modern revizyonizmin etki ve kalıntılarının şu veya bu biçimde yaşamasının ifadesidir. Türkiye gibi ülkelerin yarı-sömürge olmasının baş çelişmenin tesbitinde anlamının ne olduğunu, yeni-sömürgeciliğe karşı mücadelenin yolunun ne olduğunu doğru tesbit edebilme meselesidir. Devrimci Teori'nin ilk sayısında dediği gibi bu meseledeki tüm karışıklıklar Kruşçevci modern revizyonizmin etkilerinden kaynaklanmaktadır. Modern revizyonistler, dünyada artık sömürgeciliğin çöktüğünü, «dünyada emperyalizmin etkin olduğu bölgelerin kalmadığını» vb. vb. ileri sürerek başından beri yeni-sömürgeciliğinde bir tür sömürgecilik olduğunu gözlerden gizlemeye, böylece yeni-sömürgeciliğin üzerini örtmeye çalıştılar. Giderek kendilerinin de aynı yoldan emperyalist siyasetlerini gizlemeye çalıştılar. Modern revizyonistler baş çelişmenin yerli gericilikle halk arasında olduğunu savuna gelmişlerdir. O kadar ki Amerikan emperyalizmi ile olan çelişmeyi bile Amerikan emperyalizminin doğrudan asker gönderdiği, silahlı müdahalede bulunduğu ülkelerde baş çelişmenin bir kutbunda saymışlardır. Ülkemiz tarihi de hatırlandığında 1960-70 döneminde bu tezin baş savunucusunun TİP olduğu görülebilir. H.K.'nun baş çelişme baş düşman tezi bu tezlerden etkilenme temelinde yükselmektedir. Ve H.K. bu sakat temeli koruyarak «eksikliklerini» gidermeye çalışmaktadır. Bu sakat anlayış yıkılmadan günümüzde modern revizyonizmin bir türü olarak ortaya çıkan üç dünyacılığa karşı sürdürülen mücadeleyi Leninist platformla sonuna kadar götürmek mümkün değildir. Bu teorinin yaratıcıları ve savunucuları ile temelde aynı anlayış sürdürüldükçe temel çelişme ile baş çelişmenin bağı koparıldıkça, yeni demokratik devrimin her döneminde mücadelenin «özü ve muhtevası» baş çelişme ile sınırlandırıldıkça, siyasi mücadele emperyalizmden bağımsız hale —sonuç olarak— getirildikçe mücadele başarısızlığa uğrayacaktır. H.K.'nun herşeye ve herkese üç dünyacılık sopasıyla saldırıp kendisinin aynı temeldeki görüşlerini koruyabileceğini sanması sadece bu üç dünyacı yeni revizyonizme

karşı mücadeleyi zayıflatmaktan başka bir sonuç vermiyor.

Üç dünyacılar da lafızda, temel çelişme planında Türkiye'nin yarı-sömürge olduğunu kabul ediyorlar. Aydınlık oportünistleri incelendiğinde bu konuda defalarca teminat verdiklerine rastlıyabilirsiniz. Marksizmle oportünizm arasındaki fark da Türkiye'nin yarı-sömürge olduğunu temel çelişme planında kabul edip etmemekte değildir. Fark bunun her günkü siyasi mücadelede anlamının ne olduğunu tespit etmektir. Aydınlık gibi üç dünyacı oportünistler işte bunu gizliyorlar, «bugün için» ülkenin adeta bağımsız olduğunu söyleyerek emperyalizmle bugün için «bu aşamada» emperyalizmi baş çelişmenin bir kutbunda ele almayarak yapıyor, bugün icin mücadelesinin «özünü ve muhtevasını» yerli gericilikle sınırlıyor.

Bu anlayışın üç dünyacıların, Aydınlığın anlayışından ne farkı var, o da bugün için «bağımsızlığın muhtevasını» iki süper devlete karşı olarak sınırlıyor.

Bu sakat ve oportünist anlayış ve tezler korundukça proleter devrimcilerin Marksist-Leninist birliğine hizmet etmek bir yana proleter devrimcilerin üç dünyacı yeni revizyonizmine karşı mücadelesinin zayıflatılmasına ve itibarının zedelenmesine hizmet eder.

Lenin'in dediği gibi :

> «Devrimci Sosyal-Demokrasinin itibarını - kendi kendine zedelemediği sürece kimse zedeleyemez. Bu düstur, Marksizmin temel teorik ve taktik önerilerinden her hangi biri muzaffer olduğunda, hatta gündeme girdiğinde ve doğrudan ve kararlı muhaliflerinden - **Başka,** onu umutsuzca gözden düşüren ve küçülten ve bir karikatüre çeviren dostları tarafından hücuma uğradığında her zaman akla gelir ve her zaman da akılda tutulmalıdır.» (Marksizmin Bir Karikatürü Emperyalist Ekonomizm S. 29)

Baş Çelişme Baş Düşman Konusunda Halkın Kurtuluşu İle Halkın Birliği Arasında Süren Kördöğüşü

Son dönemlerde H.K. ile H.B. arasında baş çelişme, baş düşman konusunda «yoğun» bir mücadele sürüyor. Her iki gazete de her sayısında bu meseleye bir kaç sayfa ayırarak kendi görüş ve tezlerinin ne kadar «doğru» olduğunu, diğerinin ise ne kadar yanlış olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Her ikisi de birbirlerine ideolojik mücadeleyi «laf yarışına dönüştürmek», «eyyamcı tutum» almak vb. vb. ile eleştiriyorlar.

Haklılar. Her ikisinin de yaptığı birbirlerine dediklerinden başka bir şey değildir. Çünkü baş çelişme konusunda her ikisinin de anlayışları, farklı tonlar taşısa da, aynı iplikten dokunmuştur ve anti-Marksisttir.

Leninist emperyalizm tahlillerini terkederek sürdürülen mücadele tam bir alıntılar savaşına döndürülmüş vaziyette.

H.B. tam bir sorumsuzlukla, meseleyi anlayış olarak değil de alıntılarda kelime aramak olarak ele alınca; Nedret Plasari'nin Arnavutluk Devrimi'nin tecrübelerini inceleyen yazısını kendisine «uygun» bulmuyor veya yazıda eksiklik keşfediyor. (H.B. Sayı 33)

Oysa esas eksikliği H.K. gibi kendisi de taşıdığı için görememektedir. Yarı-sömürge ülkelerde bir kutbunda emperyalizmin yer almadığı baş çelişme tesbiti gerek H.K.'nun, gerekse H.B.'nin en büyük eksikliğidir. Ve bu eksiklik onları baş çelişme konusunda revizyonist bir platforma götürmektedir.

Aralarında süren tartışmada **defalarca** başvurdukları, **defalarca** alıntı yaptıkları Arnavutluk devriminin tecrübesi ve Nedret Plasari yoldaşın yazısını hiç de inceleme ve öğrenme gözüyle ele almamışlardır. H.B. bu yazıda eksiklik arayacağına, H.K.'nun gerçekleri nasıl değiştirdiğini göstermeye çalışabilirdi. Ama O bunu yapmıyor, daha doğrusu yapamıyor. Çünkü H.K. ve H.B. temelde aynı anlayışa sahipler.

Nedret Plasari yoldaşın makalesi, öğrenmek istedikleri takdirde, öyle birbirlerini çürütmek için **defalarca** başvurmalarına gerek kalmadan, her ikisinin de eksikliklerinin nereden geldiğini gösteriyor: Bir ülkenin yarı-sömürge olmasının, baş çelişme meselesinde ne anlama geldiğini kavramamak.

Daha önce (tartışmaların yoğunlaştığı H.K. ve H.B.'nin son sayılarından önce yazımız tamamlanmıştı) değindiğimiz bu meseleye kısaca bir daha değinmekte yarar var.

«Balli veya legaliteti ve diğer gerici gruplar, 29 kasım 1944'den önce yıkılmamış olup ta **feodal-burjuva siyasi rejimini geri getirmek için** silahlı direnişlerini sürdürmeye devam etselerdi, **faşist işgalcilerin kovulmasından sonra** mücadele bir iç savaşa dönüşebilirdi. Fakat bu ihtimale bile iç karşı-devrime karşı mücadele, dış düşmanlara karşı mücadele ile muhakkak çakışırdı. Bu defa dış düşmanlar Arnavutluk milli kurtuluş cephesini ve halk devriminin zaferini önlemek, **fedoal-burjuva rejimini geri getirmek amacıyla** Arnavutluk sömürücü sınıflarının gerici güçlerinin verdikleri mücadeleyi her türlü yolla desteklemek için özel bir plan hazırlamış bulunan İngiliz-Amerikan emperyalistleri olurdu.

Mücadelenin bu iki yönünün birleşmesine rağmen İngiliz-Amerikan birlikleri Arnavutluk'u istila etmedikleri sürece **iç gericilik (karşı-devrim) baş düşman olmaya devam ederdi.»** (Halkın Birliği, sayı 4. abç)

H.K., yarı-sömürge bir ülkede yerli gericiliğin baş düşman olabileceğini «ispatlamak» için yukarıda aktardığımız bölüme başvuruyor. Bunca «yoğun» tartışmalarda H.B.'nin buna bir itirazı olmadı.

Arnavutluk'ta «faşist işgalcilerin kovulmasından sonra» gericilerin «feodal-burjuva rejimi geri getirmek için» bir iç savaşa girişebileceklerini, bu durumda iç ve dış düşmanlara karşı mücadele muhakkak çakışacağı yine de baş düşmanın iç gericilik olacağından bahseden makaleyi H.K. **bugünkü yarı-sömürge Türkiye için tartışıyor.**

Arnavutluk'un, faşist işgalcilerin kovulmasıyla emperyalist zincirin bir halkası olmaktan tam olarak çıkacağını, bağımsız ve demokratik olacağını, bu şartlarda gericilerin bir iç savaşa girişebileceği **ihtimalinden** bahsedildiğini H.K. hiç mi anlayamamıştır. Böyle bir ihtimalde emperyalist zincirin bir halkası olmaktan çıkmış olacak olan Arnavutluk'u yarı-sömürge Türkiye'ye örnek gösteriyor. Daha önce de değindiğimiz için daha fazla bu meseleye girmeyeceğiz.

H.B. Nedret Plasari'nin yazısında «eksik belirleme» keşfedeceğine bu gerçeği görmeye çalışabilir ve bu konuda H.K.'nu uyarıp eleştirebilirdi. Ama bu, H.B., baş çelişme, baş düşman konusundaki oportünist anlayışını koruduğu sürece mümkün değildir. H.B. de bu temeli taşımaktadır.

H.K. ve H.B.'nin temel «eksikliği» bir ülkenin yarı-sömürge olmasının baş çelişme meselesinde ne anlam taşıdığını anlamamakta yatmaktadır. Bu temelde sürdürülen tartışma da kaçınılmaz olarak «ideolojik mücadele yerine, laf yarıştırmasına» dönüşecektir. Sakatlığın esası H.B. ve H.K.'nun ideolojik mücadele «yöntemi»nde değil, tartışmayı sürdürdükleri temeldedir.

BAŞ ÇELİŞME KONUSUNDAKİ ANTİ-MARKSİST ANLAYIŞ EKLEMELERLE DÜZELTİLEMEZ

H.K. baş çelişme, baş düşman konusunda, H.B.'nin milli ve demokratik devrimin iç içe olduğunu anlayamamakta, yeni demokratik devrimi menşevik aşamalara bölmekle haklı olarak eleştiriyor. (H.K. Sayı 113) Ama bu eleşti-

riler etkisiz kalıyor, çünkü kendisi de aynı anlayışı koruyor. Temel çelişme planında bu iç içe geçmeyi defalarca belirttiği halde baş çelişme tesbitinde bunun ne anlama geldiğini tesbit edemiyor.

Bir yandan ileri adımlar atmaya çalışırken, temel sakat anlayışını koruduğu için, bunu köklü bir şekilde gerçekleştiremiyor. Kendisi de menşevik aşamalar anlayışına düşüyor. Aradaki çelişmeleri gidermek için de orjinalizme sarılıyor. Sonuç olarak da doğrular, yanlışlar ve orjinalizm eklektik olarak bir arada yaşatılıyor.

H.K., yeni demokratik devrim sürecinde baş çelişki, baş düşman değişebilir, «Bu değişikliği esas olarak belirleyen emperyalizmin dolaylı veya dolaysız müdahalesidir. Emperyalizmin dolaysız müdahalesi halinde milli çelişki baş çelişki olur; emperyalizmin dolaylı müdahalesi halinde ise iç gericilikle halk arasındaki çelişki baş çelişki olur» diyor. (H.K. sayı 113)

H.K. böylesine doğru bir önerme ile vardığı yanlış siyasi sonucu yanyana yaşatıyor. Baş çelişmeyi, baş çelişmenin değişmesini **esas** olarak belirleyen emperyalizmin müdahalesidir. Ama H.K. buradan «iç çelişme keskinleşiyorsa baş çelişmenin bir kutbunda emperyalizm yoktur; Sadece yerli gericilik vardır» sonucunu çıkarıyor. Peki emperyalizmin müdahalesinin **esas olarak** belirleyici olduğu nerede kaldı?

Bu doğru önermeden çıkarılması gereken sonuç her dönemde emperyalizmin müdahalesinin (dolaylı veya dolaysız) olduğudur. Emperyalizmin müdahale tarzındaki değişiklik iç veya dış çelişmelerden birinin esas olarak keskinleşmesine yolaçar, ama her dönemde emperyalizmin müdahalesinin var olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. İşte bu gerçekten dolayıdır ki emperyalizm baş çelişmenin bir kutbunda her zaman bulunur.

H.K. bu gerçeği, kendi baş çelişme anlayışını yıktığı için tesbit etmiyor. Sonuç olarak sakat anlayışının bir ifadesi olarak, baş çelişme konusunu askeri bir meseleye indirgiyor. Emperyalizmin dolaysız, askeri müdahalesi olduğunda baş çelişmenin bir kutbunda yer alır, yoksa yer almaz sonucuna varıyor.

Baş çelişme askeri değil siyasi bir kavramdır. Yarı-sömürgelerde emperyalizmin müdahalesi (dolaylı veya dolaysız) sürekli var olduğundan, her günkü siyasi gelişmeler üzerinde, bu müdahale tayin edici bir etken olduğundan, hiç bir zaman emperyalizme karşı mücadele tali olamaz.

Emperyalizmin müdahalesinin dolaylı ve dolaysız olması, emperyalizmin baş çelişmenin bir kutbunda yer alıp almamasını belirlemez. Emperyalizmin baş çelişmenin bir kutbunda yer almasını belirleyen emperyalizmin müdahalesinin (şu veya bu biçimde) olup olmadığıdır. Yoksa müdahalenin biçimi değil.

EMPERYALİZMİN MÜDAHALE BİÇİMLERİNDEKİ DEĞİŞİKLİK NELERE YOLAÇAR?

Emperyalizmin müdahalesinin, dolaylı veya dolaysız olmasının, emperyalizmin baş düşman olmasını, baş çelişmenin bir kutbunda yer almasını

tayin etmeyeceğini belirttik. Peki farklı müdahaleler hangi değişikliklere yolaçar?

Emperyalizmin müdahalesinin dolaylı veya dolaysız olması, bir nitelik farklılığı değildir. Emperyalizmin bağımlı ülkelerde izlediği sömürü, tahakküm, yağma ve kendi egemenliği altında tutma siyasetinin farklı araçlarla ve farklı biçimde sürdürülmesidir. Günümüzde emperyalizme bağımlı ülkelerin büyük bir çoğunluğunun devlet egemenliğine sahip olması bu ülkeleri emperyalist zincirin bir halkası olmaktan, sömürgeciliğin bir biçimi olan yeni-sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtarmıyor. Günümüzde emperyalizme bağımlı ülkelerin büyük çoğunluğu yeni-sömürgeciliğin tahakkümü altındadırlar. Emperyalizmin iktisadi ve siyasi denetimi buralarda emperyalizmin dolaylı müdahalesi ile «nisbeten yumuşak iktisadi, siyasi, kültürel» araçlarla sürmektedir. H.K.'nun mantığıyla bu ülkelerde emperyalizmin baş düşman olabilmesi için, baş çelişmenin bir kutbunda yer alabilmesi için bu müdahale yeterli değildir. Bu ülkelerde emperyalizmin de baş düşman olması için dolaysız, askeri bir müdahale beklenilmelidir. H.K., emperyalizmi baş düşman saymak için onun müdahalesinin var olup olmadığına değil, müdahalenin biçimine bakmaktadır.

Emperyalist müdahalenin dolaylı veya dolaysız biçimde olması:

1 — İç veya dış çelişmelerden hangisinin keskinleştiğini belirler. Emperyalizmin doğrudan, askeri müdahalesi dış çelişmenin keskinleşmesine yolaçar; dolaysız müdahale eden emperyalistin işbirlikçileri bir avuç milli hain dışında o ülkedeki tüm sınıfların varlığını tehdit eder. Ülkenin yarı-sömürge konumdan çıkmasına, sömürge olmaya başlamasına bu süreci yasamasına yolaçar (bunun tamamlanıp tamamlanmaması. yani tamamen işgal altında bir ülke haline gelip gelmemesi sürdürülen mücadeleye bağlıdır). Dış çelişmenin keskinleşmesinin anlamı budur. Buna yolaçan emperyalizmin doğrudan müdahalesidir.

Emperyalizmin dolaylı müdahalesi ise (doğrudan bir askeri işgal veya saldırıya başvurmaması) iç çelişmelerin keskinleşmesine yolaçar. Emperyalizm ve yerli gericilik ittiafkının egemenliği halk kitlelerinin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini bastırmaya, sömürü ve tahakkümü sürdürmeye çalışır. Mao Zedung'un dediği gibi;

> «Emperyalizm zulmünü savaş yoluyla değil de, daha yumuşak yollarla —siyasi, iktisadi ve kültürel— sürdürdüğünde, yarı-sömürge ülkelerdeki hakim sınıflar emperyalizme teslim olurlar ve **emperyalizm ile hakim sınıflar halk** kitlelerini **ortaklaşa** ezmek üzere bir **ittifak kurarlar.** Böyle bir durumda, kitleler genellikle **emperyalizm ile feodal sınıfların ittifakına karşı** iç savaşa başvururlar; emperyaizm ise genelikle yarı-sömürge ükelerdeki gericilerin halkı ezmesine yardım etmek için doğrudan eylemde bulunmaktansa **dolaylı yöntemlere** başvurur. **Bunun sonucunda da iç çelişmeler özellikle şiddetlenir.»** (a.b.ç. Seçme Eserler C. 1 S. 388)

2 — Emperyalizmin müdahalesindeki değişiklik, siyasi iktidarın kimin elinde olduğu, ya da kimlerin temsilcisi ve savunucusu olduğu meselesinde değişikliğe yolaçar. Emperyalizmin dolaysız, doğrudan müdahalesi dönemlerinde, ülkenin egemenliği doğrudan emperyalistlerin eline geçer (veya geçmeye başlar). Doğrudan müdahalede bulunan emperyalist (veya emper-

yalistler) ülkenin hakimi olurlar. Kendisine bağımlı bir avuç milli hain dışındaki tüm sınıf ve tabakaların (kendisine bağlı olmayan komprador burjuvazi ve toprak ağaları da dahil olmak üzere) varlığını tehdit eder, baskı ve tahakküm altına alır.

Dolaylı müdahalede bulunduğu dönemlerde ise ülkenin egemenliği emperyalizm ve yerli gericilik ittifakının elindedir. Bu ittifak ortaklaşa olarak halk kitlelerini ezerler, kitlelerin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin karşısına dikilirler. Bu dönemlerde ülkenin hakimiyeti emperyalizm ve yerli gericilik ittifakının elindedir. Yoksa bu dönemlerde ülkeye hakim veya egemen olan tek başına yerli gericilik değildir. Bu ittifak içerisindeki ilişkilerini de inceleyecek olursak, bu ittifak içerisindeki ilişki ve çelişkilerde yerli gericilik hiç bir zaman (yarı-sömürge ülkelerde) hakim yön, ya da esas yön clamaz. Esas yön ya da hakim yön emperyalizmdir. Yerli gericiliğin şu veya bu kesiminin, şu veya bu emperyalistle çelişkiye düşmesi veya tavır alması bu çerçeve içerisindeki bir meseledir.

3 — Emperyalizmin dolaysız veya dolaylı müdahalesi, yukarıda belirtilen değişikliklere bağlı olarak, yeni demokratik devrim mücadelesinin o dönemde ya da sürecin o aşamasında sürdürülüş tarzında değişikliklere yolaçar.

Mao Zedung yoldaşın dediği gibi «milli mücadele özünde sınıf mücadelesidir» ve bundan dolayıdır ki «milli mücadele ile sınıf mücadelesi arasında özdeşlik» vardır.

Emperyalizmin dolaysız müdahalesi dönemlerinde dış çelişmenin keskinleşmesi ile sınıf mücadelesi milli mücadele biçimini alır. Sınıf mücadelesi milli mücadele biçiminde sürer. Devrimci proletarya buna bağlı olarak kitlelerin ulusal isyanını, milli direnişini ulusal devrimci cephede örgütler. Buna ilişkin görevlerini yerine getirir. Dolaysız müdahelede bulunan emperyaliste (veya emperyalistlere) ve ona bağımlı bir avuç millî haine karşı bütün ulusu ulusal savaşa seferber etmeye çalışır.

Emperyalizmin dolaylı müdahale ettiği dönemlerinde ise, iç çelişme keskinleştiğinde, devrimci proletarya halk kitlelerini bağımsızlık ve demokrasi için emperyalizm ve yerli gericilik **ittifakına karşı** iç savaşa, sınıf savaşına seferber eder. Halk kitlelerini devrimci halk cephesinde örgütler.

Emperyalizmin müdahalesinin değişik biçim ve yöntemler alması ana hatlarıyla belli başlı bu değişikliklere yolaçar. Yoksa emperyalizmi baş düşman olmaktan, baş çelişmenin bir kutbunda yer almaktan çıkarmaz.

İşte baş çelişme baş düşman tespiti yukarda sıraladığımız meselelerin incelenmesiyle, somut durumun tahliliyle ortaya çıkarılır.

Baş çelişmenin tespiti temel çelişmeyi çözmek içindir, yeni demokratik devrimi gerçekleştirmek içindir. Baş düşman yeni demokratik devrimi gerçekleştrmek için sürecin **o aşamasında** esas darbenin kime (veya kimlere) indirileceği meselesidir.

HALKIN KURTULUŞU MENŞEVİK AŞAMALAR ANLAYIŞINI BİR KEZ DAHA ELE VERİYOR

H. Kurtuluşu şöyle diyor :

«UDHD zafere erişinceye kadar temel çelişkiler ve tasfiye edilmesi gereken baş düşman sınıflar aynı kaldığı halde, bunları yok etmek için **nereden başlamak gerektiğini** gösteren baş çelişme ve baş düşman değişebilir» (H.K. sayı 113 abç.)

H.K.'nun baş çelişme ve baş düşman konusunda nasıl menşevik aşamalar anlayışına sahip olduğuna, daha önce yer vermiştik. (Yazı sona erdiğinde henüz H.K.'nun bu sayısı yayınlanmamıştı). Burda menşevik aşamalar anlayışı bir kez daha açıkça ifadesini buluyor. H.K.'nun temel çelişmeyi çözme mantığı, önce emperyalizmden mi, yoksa yerli gericilikten mi başlama mantığıdır. H.K. temel çelişmenin çözümü ile baş çelişme arasındaki ilişkiyi tam bir menşevik gibi kavramaktadır. Baş çelişme baş düşman meselesini «nereden başlamak gerektiği» meselesi olarak ele almaktadır. (*) H.K. yeni demokratik devrimin hedeflerini sıralamakta, sonra da bunları yenilgiye uğratmak için sıranın neresinden «başlamak gerektiği» anlayışında baş çelişme baş düşman tespitini yapmaktadır. Yeni demokratik devrimin düşmanları yok edilecek ama «nereden başlamak gerektiğini» tespit ederek, sırayla (!)

Bu sakat anlayış doğrultusunda baş düşman tespit edilip süreç menşevik aşamalara bölündükten sonra, subjektif niyetle aşama aşama çözüme karşı çıkmanın, H.B.'ni yeni demokratik devrimi aşamalara bölmekle eleştirmenin her sayfada temel çelişmelerin iç içe girdiğine dair teminat vermenin bir anlamı kalmıyor.

H.K.'nun bu söylediği bir dil sürçmesi, bir yanlış ifade tarzı mıdır? Değil; H.K.'nun menşevik aşamalı devrim anlayışının ifadesidir. Bu anlayış aynı yazıda daha sonra da tekrarlanmaktadır.

«... baş çelişki hiç bir zaman bu iki temel çelişkiden birinin ilk önce çözümünün ele alınması için tespit edilmez. Bu iki çelişkiyi birden çözmek için **ilk önce hangisinden başlamak** gerektiği tespitine baş çelişki tespiti diyoruz» (a.g.y., abç)

Baş çelişki ilk önce temel çelişmelerden birinin çözümü için tespit edilemez, ama «ilk önce hangisinden başlamak» gerektiğini tespit etmek için baş çelişki tespit edilir. Denilen budur. H.K., ayrı ayrı çözüme karşıdır, ama ilk önce birinden başlamak lâzım, sonra sırayla ardı gelir ve en sonunda hepsi birden «çözülür». Nasıl? Orası belli değil. Hele ilk önce birisinden başlayalım da (!)

H.K. halen baş çelişme baş düşman tespitinin, ne demek olduğunu ne anlama geldiğini anlayamamıştır.

Baş çelişki, baş düşman tespiti ilk önce hangisinden başlamak, ya da

---

(*) Bir öncelik ya da nereden başlama tartışması ancak iç çelişme mi keskinleşiyor, yoksa dış çelişme mi, bu anlamda ulusal savaş mı, sınıfsal savaş mı (ikisi arasında özdeşliği unutmadan) tartışılabilir. Ama H.K.'nun esas olarak tartıştığı bu değildir.

nereden başlamak gerektiğini tespit etmek için yapılmaz.

Baş çelişki baş düşman tespiti yeni demokratik devrimin hedefi olan «üç dağ»ı, emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağalarını devirmek için esas darbenin kime (ya da kimlere) indirileceğini tespit etme meselesidir. Bu önce hangisine vuracağız ya da nereden başlayacağız, ilk önce sırada kim var meselesi değildir.

Yeni demokratik devrimin hedefleri olan bu güçleri devirmek için, sürecin o aşamasında esas hedef kim (veya kimler, hangisi veya hangileri) alınmalıdır. Meselenin esası budur, bunlar kelime farklılıkları (*) değil Leninizm ile oportünizm arasındaki anlayış farklılığıdır.

BAŞ ÇELİŞME BAŞ DÜŞMAN TESPİTİ NEDEN YAPILIR?

Bu sorunun cevabı yeni demokratik devrimin hedeflerini alaşağı etmek için sürecin o aşamasında esas hedefin kim (veya kimler) olduğunu, esas darbenin hangisine (veya hangilerine) indirilmesi gerektiğini tespit etmek içindir.

Bu tespit objektif zorunluluktan dolayı yapılır. Bu zorunluluğun kaynağında yarı-sömürge devrimin uzun süreli olması da vardır. Bu devrimin hedefi emperyalizm, komprador burjuvazi ve toprak ağaları ittifakının egemenliğini devirmek, yeni demokratik toplumu kurmaktır. Bu süreç içerisinde karşı devrim kampını meydana getiren «üç dağ»ın (emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının) arasındaki ilişki ve çelişkilerde belli değişiklikler olur. Bütün Marksistlerin ve H.K'nun da belirttiği gibi bu değişiklikleri esas olarak belirleyen emperyalizmin dolaylı ya da dolaysız müdahalesidir, ve bu değişiklikler karşı-devrim kampındaki değişikliklerdir. Sürecin (yani devrim sürecinin) niteliğindeki bir değişikliğe ya da yeni demokratik devrimin önündeki hedeflerde bir değişikliğe, yeni demokratik devrim mücadelesinin üç dağı hedef alması gerektiğine ilişkin bir değişikliğe yolaçmaz. Yeni demokratik devrim sürecine damgasını vuran, emperyalizm ve yerli gericilik ittifakının, «üç dağ»ın oluşturduğu karşı-devrim kampının egemenliğidir.

Yukarda belirttiğimiz değişiklik, sürecin o aşamasında **esas egemenliğin** kimde (veya kimlerde) olduğu konusunda değişikliğe yolaçar. (**) Baş

(*) Kelime farklılığı olsaydı bu meseleninin üzerinde durmak gereksiz olurdu. H.K. burada bir anlayış, devrimin düşmanlarını iradi bir şekilde bölerek sıralama mantığını koymaktadır. Ve en önemlisi baş çelişme, baş düşman tarifi yapmaktadır.

(**) Anlayış üzerinde tartıştığımız için diğer bir noktayı her seferinde belirtmiyoruz. **«Varlığı ve gelişmesi, öteki çelişmelerin varlığını ve gelişmesini belirler ya da etkiler. İşte bu çelişme dalma baş çelişmedir»** (Seçme Eserler C. I, sa: 38)

Bu anlamda yazının bütününde egemenliği esas olarak kimlerin **belirlediği ya da etkilediği** tarzında kullanılabilir. Bu meselenin daha iyi kavranmasına yardımcı olur.

Yazımızdaki «esas egemenliğin, esas olarak kimde (veya kimlerde) olduğu» türünden ifadelerin hepsi bu açıklamalarının ışığında egemenliğin esas olarak kimde (veya kimlerde olduğu, belirlendiği) ya da etkilendiği anlamında kullandığımızı hatırlatalım.

çelişki işte bunu tespit etmek için ülkenin egemenliğini elinde bulunduran bu üç düşmandan hangisinin veya hangilerinin esas egemen (baş düşman) olduğunu tespit etmek için yapılır ve esas darbe bunlara indirilir.

Emperyalistlerin mücadelesinin dolaylı ya da dolaysız mı sürdüğünün incelenmesi, bize esas egemenliğin kimlerin elinde olduğunu verir. Yani emperyalizm doğrudan mı hüküm sürüyor, dolaysız müdahalede mi bulunuyor (ki bu dış çelişmelerin keskinleşmesi demektir.) Şayet böyle ise hangi emperyalist veya emperyalistler (ve bir avuç milli hainin belirtilip belirtilmemesi tayin edici değildir) esas egemenliğini elinde bulunduruyor.

Yoksa emperyalizm dolaylı müdahalede mi bulunuyor (ki bu iç çelişmenin keskinleşmesine yol açar) emperyalizm ve yerli gericilik **ittifakı** mı ülkede hüküm sürüyor, şayet böyle ise hangi emperyalist ya da emperyalistlerle yerli işbirlikçilerinin ittifakı esas egemenliği elinde bulunduruyor.

Ulusal ve uluslararası durum tahlil edilerek bunlar ortaya çıkarılır ve böylece baş çelişme, baş düşman tespit edilir.

H.K., Arnavutluk Devrim Tarihine sık sık başvuruyor, 114. sayısında uzun bir alıntı var. Bundan önceki yazımızda değindiğimiz için sadece bir bölümünü buraya alacağız.

> «Arnavutluk'un mutlak hakimleri İtalyan faşistleri idi. Dolayısıyla o sırada Arnavutluk halkının baş düşmanı da onlardı.» (AEP Tarihi C. 1 Sa: 95)

Arkadaşlar altını çizerek aktardıklarının ne anlama geleceğini düşünmemişler bile. Onların bu bölüme başvurmalarının nedeni H.B.'ne karşı dayanak bulduklarını düşünmelerinden.

Peki H.K.'ndan arkadaşlar (aynı zamanda H.B.'den arkadaşlar da) Şu soruyu kendilerine sordular mı acaba: AEP tarihinde söylenenin (yukarda aktardığımız) tersi mümkün müdür?

Arnavutluk'un mutlak hakimleri İtalyan faşistleri olduğu **dolayısıyla** baş düşman onların olduğu gerçeğinin bir diğer durumda tersi, yani yarı-sömürge bir ülkede yerli gericiliğin o ülkenin mutlak hakimleri olması, dolayısıyla tek başına baş çelişmenin bir kutbunu oluşturması, baş düşman olması mümkün müdür? H.K.'nun ve H.B.'nin baş çelişme anlayışı böyle bir durumun varlığını öngörür. Fakat bu anlayış gerçeği yansıtmaz ve anti-Marksisttir.

Bırakalım yerli gericiliğin yarı-sömürge bir ülkede mutlak hakimiyeti elinde bulundurmasını, emperyalizm ve yerli gericilik ittifakı dışında bir yolla egemenliğini sürdürmesi mümkün değildir. Ki bu, emperyalizm ve yerli gericilik ittifaklarında da, Yarı-sömürge bir ülkede sürecin hiç bir aşamasında, bu ittifakın oluşturduğu karşı-devrim kampında (bu kamp çelişmeleri bir bütündür) yerli gericilik emperyalizmle olan ilişki ve çelişkilerinde esas ya da ana yön olamaz. **Yerli gericiliğin esas ya da ana yön olması, o ülkenin yarı-sömürge olmaktan çıkması, bağımsız kapitalistleşme yoluna girmesi demektir, ki, durum bu değildir.**

İşte bunlardan dolayıdırki baş çelişmenin bir kutbunda emperyalizm her dönem yer alır. Süreç boyunca, sürecin her bir döneminde karşı-devrim kampında ana yönü oluşturur, yerli gericiliğe nazaran ikincil duruma düşmez.

Baş çelişme, baş düşman anlayışında Marksist tutum ana hatlarıyla budur. H.K. oportünist baş çelişme, baş düşman anlayışının «açıklarını» kapatmak için her seferinde yeni yamalara başvuruyor, tarihi tecrübeleri çarpıtıyor. Bütün «çaba»lar sakat anlayışını savunması için yeterli olmayınca da orjinal tezler geliştiriyor, tespitindeki menşevik aşamalar anlayışı, «ilk önce nereden başlamak gerektiği» anlayışı bağımsızlık, demokrasi mücadelesini ele alışında da ifadesini buluyor.

H.K. ileri bir adım atarak komprador burjuvazi ve toprak ağalarının hem gayri milli hem de demokrasi düşmanı bir niteliğe sahip olacaklarını tespit etmiş. Aynı şey emperyalizm için de geçerlidir. Emperyalizm bağımsızlığın olduğu gibi demokrasinin de düşmanıdır. Yani emperyalizm sadece ulusal düşman değil, aynı zamanda demokrasi düşmanıdır. Zaten bu ikisi birbirinden ayrılmaz. H.K. bu gerçeği teoride kabul eder gözüküyor. Emperyalizm «demokrasinin önünde en temel engeli teşkil eder» diyor. (a. g. y.)

Teoride bunu söyleyen H.K. siyasette ne yapıyor? Kendi sakat mantığı çerçevesinde dahi, yani «demokratik devrim görevlerinin öncelik taşıdığı dönem» tespitinde dahi bu anlayışla emperyalizmi de baş düşman alması gerekmez mi? Gerekir. Emperyalizmin demokrasinin önünde de «en temel engeli» teşkil etmesi Marksist tezinden çıkartılması gereken siyasi sonuç emperyalizmin, «demokrasi görevleri öndedir», dediğinde de baş çelişmenin bir kutbunda yer alması baş düşmanlardan birini oluşturmasıdır.

Ama H.K. kabul ettiği teorik tezi doğru bir siyasi sonuçla birleştirme ve yanlış baş çelişme ve baş düşman anlayışını Marksist bir tutumla terketme cesaretine sahip değildir.

Ama oportünist anlayışının «açıklarını» bu tür yamalarla kapatmaya çalışma ve tam bir eklektizmi «Marksizm» diye sunmada cesaretlidir.

> «Emperyalizme karşı mücadele, demokrasi mücadelesine bağlı olduğu dönemlerde ve emperyalizmin dolaylı müdahalesinden ötürü, **karşımıza öncelikle demokrasi düşmanı olarak çıktığı durumlarda,** komprador burjuvazi de karşımıza ulusal hain olmaktan çok demokrasi düşmanı olarak çıkar. Ve baş düşman içerisinde yer alır... Bu söylediklerimiz sadece komprador burjuvazi için değil, toprak ağaları için de geçerlidir.» (a. g. y.)

Peki bu söylediklerinizi emperyalizm için geçerli değil midir? H.K.'nun cevabı «hayır geçerli değildir»den başka bir şey olmuyor. Nedeni açıktır: çünkü H.K.'nun baş çelişme baş düşman anlayışına «uygun» düşmemektedir. H.K.'nun dediklerini sıralayalım :

1) Emperyalizm demokrasinin de önünde «en temel engeli teşkil eder».

2) Emperyalizm dolaylı müdahalesinden ötürü «karşımıza öncelikle demokrasi düşmanı olarak» çıkar.

3) Böylesi **«somut durumlarda»** (abç) (yani emperyalizmin «karşımıza öncelikle demokrasi düşmanı olarak çıktığı somut durumlarda») komprador burjuvazi de «karşımıza demokrasi düşmanı olarak çıkar» ve komprador burjuvazi «baş düşman içerisinde yer alır».

4) Bu söylediklerimiz, toprak ağaları içinde geçerlidir. Ama bu «somut durumlarda» emperyalizm karşımıza demokrasi düşmanı olarak çıksa da baş düşman içerisinde yer almaz. Hatta bu dönemlerde demokrasinin önün-

de «en temel engeli teşkil» eden «emperyalizme karşı mücadele demokrasi mücadelesine bağlı»dır. Yani hem demokrasinin önünde emperyalizm en temel engeldir, hem de demokrasi mücadelesinin önünde en temel engel olur, «emperyalizme karşı mücadele demokrasi mücadelesine bağlıdır» (!)

İşte H.K.'nun dedikleri bunlar. Bunların Marksizm-Leninizmle ne ilgisi var arkadaşlar? Bu anti-Marksist tezlerle «Devrimcilerin tek bir parti çatısı altında toplanmasını» sağlayacağını zannedenler bu yazıları okuyanları kara cahil zannediyorlar her halde.

HALKIN BİRLİĞİ HALKIN KURTULUŞU'NUN ÇARPITMASINI «DÜZELTİYOR»

H.B. ile H.K. arasında süren kördöğüşün nasıl anti-Marksist bir temelde sürdüğüne kısaca değinmiştik. Son bir örnekle bu konuya bir kez daha değinmek istiyoruz.

«Anti-faşist halk cephesinin ülke içinde mücadele etmekte olduğu baş düşmanlar, ülkemize faşizmi getiren Çar Boris Hükümeti ve sosyal hareket adı verilen Tsankof Hareketi idi. Barışı ve Bulgaristan'ın ulusal bağımsızlığını tehdit eden başka düşmanlar ise faşist Hitler Almanya'sı ve faşist İtalyan Hükümetleri idi...» (Dimitrov Seçme Eserler C. III sa: 241)

Bu sefer anti-Marksist temelde H.K. ile H.B. arasında süren kördöğüşü yukarıda anlatılanlara ilişkin. Hatırlanacağı gibi H.K. bunu baş çelişmenin yerli gericilikle halk arasında «olabileceğini» göstermek için H.Y.'nu eleştiren broşüründe örneklerden biri olarak vermişti. (a.g. Broşür s. 42) H.B. bunun üzerine şunları yazıyor :

«İşaret etmek istediğimiz bir diğer nokta Bulgaristan'la ilgilidir. H.K. Bulgaristan örneğini açıkça çarpıtmıştır. Halkın Kurtuluşu bu konuyla ilgili olarak şunları yazmaktadır :

«Dimitrov da **1942 yılında Alman askerlerinin** yerli gericilerin daveti ile **ülke içinde bulundukları bir sırada** şunları yazıyordu.» (H.B. sayı 33)

H.B. yukarıda Dimitrov'dan alınan bölümü burada da aktararak devam ediyor :

«Birincisi, yıl 1942 değil 1936'dır. Yani savaş henüz dünya savaşına dönüşmemiştir. Ve Bulgaristan işgal edilmemiştir. İkincisi pasajı burada kesmek de doğru değildir?» (H.B. a.g.y.)

Çok doğru. Pasajın devamını biz de aktaralım.

«Halkçı anti-faşist cephe, bu çifte tehlikeye karşı, **savaş kundakçılarına ve onların Bulgar ajanlarına karşı savaşmak,** Bulgaristan'ın ulusal bağımsızlığını korumak, bütün komşularla dostça ilişkiler kurmak, barış ve demokrasi uğrunda savaş ve faşizme karşı politika güden büyük küçük demokrat ülkelerle birlikte genel güvenliği ve ortak savunmayı sağlamak amacıyla mücadele için kitleleri seferber ediyordu.» (Dimitrov Seçme Eserler C. III Sa: 241 abç)

H.K. «ufak bir dikkatsizlik sonucu» paragrafın bu bölümünü «görmemiş» olsa gerek ki Almanya'nın baş düşmanlarının sadece Çar Boris Hükümeti ve Tsankof hareketi olduğunu iddia ediyor. Alman ve İtalyan emperyalistlerinin de Çar Boris Hükümeti ve Tsankof hareketi ile **birlikte** Bulgar halkının baş

düşmanları olduğunu reddediyor. H.B., H.K.'nun bu anlayışını eleştirdikten sonra haklı olarak şunları diyor :

«Okuduklarını iyi anlayamayanlar veya şu ya da bu kelimeleri kendilerine dayanak yapmaya kalkanlar, sadece böyle kimseler, Bulgaristan örneğini anlayamazlar» (agy)

Bu doğru eleştirilerin ardından doğru bir anlayışın savunulmasını bekleyenler sadece yanılacaklardır. H.B. «meseleyi biraz daha» açarak, H.K. ile aynı temele sahip olan anlayışını açığa çıkarıyor :

«Meseleyi biraz daha açalım. Dimitrov'un yukarıdaki satırları yazdığı dönemde de baş çelişki faşist diktatörlükle halk arasındaydı.» (H.B. agy)

H.B.'nin H.K.'na yönelttiği bütün eleştirilerden sonra söylediği yukarıdakiler. H.K. dediklerini ispatlamak için kendisine «dayanak» aramaya çalışıyordu.. H.B. buna da gerek görmüyor. Ne denir? Denilecek tek şey H.B.'nin H.K.'na yönelttiği eleştirileri kendisine de yöneltmesinin yararlı olacağıdır.

H.B. baş düşman baş çelişme meselelerini birbirinden ayrı elealarak bunlar konusunda böyle farklılıklar ve ayrılıklar yarattığı sürece sadece oportünizme hizmet edecektir. Çünkü kendisi oportünist temelini korumaktadır. (*)

Nitekim H.B.'nin bu söylediklerine H.K.'nun bir itirazı yoktur. Tam tersine onun anti-Marksist tezine hizmet etmektedir. H. Kurtuluşu, çarpıttığı bu gerçeği H.B.'nin «düzeltme»sinin, kendi söylediklerine daha da kuvvet kazandırdığını söylemektedir. (H.K. Sayı 114)

Böylece H.K. ve H.B.'nin birleştikleri temel ortaya çıkmaktadır. Onlar birbirlerini ne kadar şiddetli ve amansız eleştirseler de, Bulgaristan örneği sadece bunlardan biridir, empeyalizmi baş çelişmenin bir kutbuna koymama noktasında ortaktırlar. Ve proleter devrimci saflarda da tartışılan konunun esasını oluşturan mesele budur. Bu noktada H.K. ve H.B. aynı saftadırlar: yani Marksizmin karşısındadırlar.

Oysa Dimitrov'un söyledikleri çok açıktır. «Savaş kundakçılarına ve onların Bulgar ajanlarına karşı savaşmak»tan bahsetmektedir. Ama H.B. ve H.K.'na göre «baş çelişme faşist diktatörlükle halk arasındadır».

Oysa Dimitrov Bulgaristan'ı nasıl değerlendirmektedir :

«Alman emperyalizminin Balkanlara sızması, kendi çevresinde en gerici, en aç gözlü ve satılmış unsurları toplamış olan Alman ajanlarının Bulgaristan'da yerleşmesi ile sıkısıkıya bağlıdır. Otuz yıl boyunca bu Alman ajanları Bulgaristan'a karşı bir politika yürütmüştür; bu politika Bulgaristan halkına Balkan savaşında (1912-1913) bir ulusal felaket ve 1918 yılında Bulgaristan'ın Birinci Dünya savaşında Almanya'nın tarafına sürüklenmesi sonucunda ikinci ve daha ağır bir felakete mal olmuştur.

Çar Ferdinand bu politikayı tacı ile ödeyerek Almanya'ya, efendilerinin yanına kaçtı ki, bu efendilerinden bugün dahi emekli maaşı almaktadır. **Ferdinand gitti fakat durum değişmedi.** 1918 yılında Bulgaristan halkı **Alman ajanlarını bütün bütün koparıp atamadı.** Çarlığa getirilen Fer-

(*) H.B. çelişmeler konusunda H.K. ile aynı temel anlayışı taşıdığı için burada eleştirisine girmeyeceğiz. H.B.'nin farklı olan yönü, baş çelişme ile baş düşmanı birbirinden farklı elealmasıdır. Devrimcl Teori bunu 1. sayısında eleştirmişti. (Bkz. Devrimci Teori, S. 1, Sa: 134-140)

dinand'ın oğlu Boris **babasının Alman politikasını sürdürdü.** Halkın öz deneyleriyle **Almanlarla yapılan ittifakın** neye mal olduğunu anlamış olan Bulgaristan'ın çeyrek yüzyıl sonra yeniden Almanya'nın safında yer almasının ve şu sırada bağımsızlığı ve geleceği bakımından bir kat daha feci, üçüncü bir ulusal yıkıma sürüklenmek gibi bir ölüm tehdidi ile karşı karşıya kalmasının **başlıca nedenlerinden biri budur.**

Tahta çıkmasından sonra Çar Boris, ülkenin ve ordunun en gerici unsurlarına dayanarak hükümet darbesi (8 Haziran 1923) yaptı; Stanbolisky'nin yasal hükümetini devirdi, **ülkede faşist rejim kurdu ve Bulgaristan'ı baştan başa Alman emperyalist politikasının çıkarlarına bağlayacak bir yol izledi.** Bulgaristan'ın mihver devletleri safına katılması, Hitler'in vasalı durumuna gelmesi, Bulgaristan'ın gerici yönetim çevrelerinin **izlediği politikanın sonuçlarındadır.»** (Dimitrov, Seçme Eserler C. II Sa: 157-159 abç)

Aktarılan bölümün uzunluğunu, tartışılan konunun açıklığa kavuşmasına hizmet etmesinden dolayı okuyucuların bağışlayacağını umarız. Ayrıca yorum yapmaya gerek görmüyoruz.

Bir söz vardır, zaman sana uymazsa sen zamana uy diye, H.K. ve H.B. de tam tersinden hareket ediyorlar. Marksizme ve Dimitrov'a uyacaklarına, birbirlerinin çarpıtma ve eksiklerini düzelterek, Marksizmi kendilerine «uyduruyor»lar.

DİKKATSİZLİK Mİ YOKSA «İDEOLOJİK MÜCADELE» YÖNTEMİ Mİ

H.K., «Halkın Birliği'nin Baş Çelişme Ve Baş Düşman Anlayışı Üzerine Bir Daha» başlığıyla 144. sayısında H.B.'nin Bulgaristan örneğinin çarpıtılması ve diğer konulardaki eleştirilerine cevap verdi.

«Söz konusu alıntı Dimitrov'un 1948 yılında Bulgaristan İşçi Partisi (Komünist'in)in 5 Kongresinde okuduğu Parti Merkez Komitesi raporundan alınmıştır ve **iki paragraftan oluşuyor.** İkinci paragraf 1942 yılındaki olayları anlattığı halde, gerçekten de birinci paragraf (herhangi bir tarih belirtmemekle birlikte) daha önceki bir tarihe aittir ve burada **bizim de dikkatsizliğimiz** söz konusudur. Ama, hemen belirtelim ki, **bu dikkatsizliğimiz tartıştığımız meselenin özünü hiç bir şekilde ilgilendirmemektedir.»** (H.K. Sayı 114 abç)

Ortada gerçekten bir «dikkatsizlik» söz konusu olsaydı, ayrıca bu meselenin üzerinde durulmayabilirdi. Ama bu söz konusu «dikkatsizlik» üzerine söylenecek çok şey var.

Söz konusu «dikkatsizlik»in nasıl bir şey olduğunun daha iyi kavranması için, H.K.'nun bu «dikkatsizlik»i yaptığı (Halkın Yolu'nun Baş Çelişme Anlayışının Eleştirisi sayfa 42-43) alıntıyı buraya aktarmak (uzun olmasına rağmen) yararlı olacaktır :

«Antl-faşist halk cephesinin ülke içinde mücadele etmekte olduğu **baş düşmanlar, ülkemize** faşizmi getiren Çar Boris hükümeti ve Tsankof hareketi idi. Barışı ve Bulgarlstan'ın ulusal bağımsızlığını tehdit eden başlıca dış düşmanlar ise faşist Hltler Almanyası ve faşist İtalyan hükümetleri idi...

Parti, bizdeki faşizmin yok edilmesi uğrundaki mücadelede, emekçilerin ve bütün halkın hayatına ve geleceğine ilişkin en yakın sorunların bir kördüğüm halinde bağlandığını, **faşist re-**

jim yok edilmedikçe ülkenin Hitler Cephesinden koparılamayacağını, yıkımdan ve yokolmadan kurtarılamayarak yıllarca geriye döneceğini kavrıyordu. Hitler Almanya'sının kaçınılmaz ve aşağılık sonu ne kadar daha açık oluyorsa, Hitler'in esaret politikasına ölüm kalım şartıyla bağlı olan bizdeki faşist rejim geniş halk tabakalarının bilincinde o kadar daha açık olarak ve bir an önce kaldırılması gereken başlıca tehlike olarak beliriyordu. Ülkenin faşist zincirlerinden kurtuluşu o zamanki iç ve uluslararası durumda işçi sınıfının kasaba ve köy emekçilerinin, halkımızın bütün gerçek demokrat ve yurtsever güçlerinin başaracakları merkezi bir görev halini almıştı...»

H.K.'nun «dikkatsizlik» yaptığını söylediği «iki paragraftan» oluşan alıntıyı yukarıda aktardık. H.K. bir «dikkatsizlik» daha yapmış, alıntı yaptığı kaynağı ve yeri göstermemiş. 114. sayısında da bu «dikkatsizlik» sürüyor. Biz söyleyelim. Söz konusu «iki paragraftan» oluşan alıntı Dimitrov Seçme Eserler C. III sayfa 241, 246-47'den alınmış. H.K.'nun «iki paragraftan oluşuyor» dediği alıntının iki paragrafı arasında H.K.'nun ... (üç nokta) ile geçtiği **tam dört sayfa** vardır. H.K. sanki iki paragraf yanyanaymış da bir tarih karışıklığı olmuş, «dikkatsizlik»in nedeni buymuş havası yaratmaya çalışmaktadır. Bu meselenin bir yönü.

H.K. ikinci paragrafın 1942 yılının olaylarını anlatmasına rağmen ilk paragrafta tarih belirtilmediğini söylüyor. Doğru, ilk paragrafta tarih belirtilmiyor. Ama bu iki paragraf arasında Dimitrov **tam yedi defa farklı tarihlerden** bahsederek bu tarihlerdeki gelişmeleri anlatıyor. (1940, Ocak 1941, 22 Haziran 1941, 24 Haziran 1941, 1941 ve 1942) Bu da meselenin ikinci yönü.

Bunlardan daha önemli bir diğer yön de bu iki paragraf arasında Dimitrov'un anlattıklarıdır. Dimitrov **hemen** birinci paragrafın bitiminde «bu çifte tehlikeye karşı, savaş kundakçılarına ve onların Bulgar ajanlarına karşı savaş»tan bahsediyor. «Hitler Almanya'sının yeni dünya savaşı için hummalı hazırlıklarından, Partinin «daha başlangıçta, Alman faşist blokuna ve onun Bulgar ajanlarına karşı kesin bir mevki almış olduğundan, «24 Haziran 1941'de Hitler istilacılarına ve onların Bulgar ajanlarına karşı Bulgaristan halkını silahlı mücadeleye hazırlama yolunu tuttu»ğundan, daha sonra «Vatan Cephesinin temelleri»nin Partinin «girişimiyle 1942'de yayınlanan program ile atılmış» olduğu anlatıldıktan sonra H.K.'nun aktardığı ikinci paragraf yer alıyor.

Hemen ikinci paragrafın **devamı olan** paragrafın başında ise:

«Ülkemizi faşizmden ve Alman Istilasından kurtarmak için Partimizin savaş sırasındaki pratik ve genel halkçı demokratik programı, işte bundan ibaretti.» Dimitrov Seçme Eserler C. III. sa. 247)

İşte bütün bu gerçeklere rağmen yapılan sadece bir «dikkatsizlik»tir. Her halde yazıları kaleme alan arkadaşlar, ya iki paragraf arasında yazılı olanları okumadılar, ya da Dimitrov'un kitabından rasgele iki yaprak açıp önlerine çıkan paragrafları altalta yazdılar ki böyle bir «dikkatsizlik» söz konusu oldu, başka türlüsü mümkün değil.

H.K., «hemen belirtelim ki, bu dikkatsizlik tartıştığımız meselenin özünü hiç bir şekilde ilgilendirmemektedir» diyor.

Hayır arkadaşlar, «bu dikkatsizlik» tam da tartıştığımız meselenin özü-

nü ilgilendirmektedir.

Birinci olarak tartışılan konu baş düşman meselesidir. Ve bu konu da Bulgaristan tarihindeki baş düşman tesbitini değiştiriyorsunuz, kendi anlayışınıza «uygun» hale getiriyorsunuz.

İkinci olarak meseleninin özüne değil, kelimelere bakıyorsunuz. Alman istilası döneminde tesbit edilen görevleri aktararak (ikinci pragraf) bununla yerli gericiliğin baş düşman olduğunu «ispatlamaya» çalışıyorsunuz.. «Faşizmin yokedilmesi»nden «faşist rejim»in yok edilmesinden bahsedildiğine göre (emperyalizm baş düşmanlardan olunca sanki bunlardan ve bunlar uğruna mücadele olmaz) anlayışıyla altını çizerek nasıl «doğru»yu savunduğunuzu göstermiş oluyorsunuz. Bütün bunlar tartışmanın özüne ilişkindir.

Hepsinden önemlisi sizin «dikkatsizlik» dediğiniz şey ideolojik mücadele yönteminiz olmuştur. Bu «dikkatsizlik» ilk değildir, daha önce aynı türden «dikkatsizlik»leri Çin ve Arnavutluk devrimcilerine ilişkin de yaptınız. Alıntılarla ve kelimelerle oynadınız ve oynuyorsunuz. Baş çelişme, baş düşman konusunda Marksizme karşı açtığınız savaş sizi kaçınılmaz olarak bu noktaya getiriyor. Marksizmin tarihi gerçeklerini, bir dizi devrim tecrübelerini, işinize geldiği gibi değiştirip çarpıtarak, kelimeler arayarak «ideolojik mücadele» veriyorsunuz.

Bulgaristan örneği tek başına bir örnek olsaydı, «dikkatsizlik» denilip «yanlışlığın düzeltilmesiyle» üzerinde durulmadan geçilebilirdi. Ama H.K. bunu bir «ideolojik mücadele» anlayışı, yöntemi haline getirdi. Bir dizi örnekte Çin, Arnavutluk, Bulgaristan gibi, bu yola başvurdu.

Yanlışlığın düzeltilmesi bu yolun terkedilmesi, oportünist baş çelişme, baş düşman anlayışının reddedilmesiyle mümkündür. Yoksa H.K.'nun bu tür «dikkatsizlik»lere ve «oportünizme, eklektizme ve ilkesizliğe batması kaçınılmazdır».

SON BİR NOKTA

H.B., H.K.'na yönelttiği eleştirilerde, «H.K.'nun baş düşman sorununda Mao Zedung'dan hiç bir alıntı yapmayışı da dikkat çekicidir» diyor. (H.B. Sayı 33)

Haksızlık yapmamak gerekir. H.K. defalarca Mao Zedung'dan alıntı yapmıştır. H.B. de yapmaktadır. Ama mesele bu değildir arkadaşlar.

Mesele doğru bir anlayışa ve Marksist-Leninist kavrayışa sahip olmaktır. Tayin edici olan budur.

Leninist, doğru bir anlayış olmadığı sürece, kendi doğruluğunu ispatlamak için alıntılar ve kelimeler aramak fazla bir şey ifade etmeyecektir.

Amacımızın kıyaslama olmadığını belirterek, hatırlatalım ki revizyonistler de Marks, Engels, Lenin'den alıntı yapıyorlar, keza üç dünyacı yeni

Ama bu alıntılar onları anti-Marksist olmaktan kurtarmıyor. Marksist-Leninist anlayışın karşısına büyük Marksistlerden alıntılar çıkartarak «ideolojik mücadele» sürdürmek mümkün değildir. Ya da birçok «dikkatsizlik» yapmak pahasına, başvurulan alıntılarda «eksiklik» bulma pahasına mümkündür. Marksist anlayışı kavrama yerine, kelimeler arama yolu Marksist yöntem değildir ve böyle bir yol ile ideolojik mücadeleden daha çok laf yarıştırma, alıntılar savaşı ve kördöğüşü sürdürülebilir. Önemli olan doğru bir anlayışa, Leninist temele sahip olmaktır, alıntılar bu temeli güçlendirerek, doğru anlayışın kavranmasına hizmet ederek bir anlam ifade ederler. Marksist eserlerle, Marksizme karşı «savaşmaya çalışmak» imkânsızdır.

H.B. gibi H.K. da bir dizi alıntı yapıyor, ama bu her ikisinin de baş çelişme, baş düşman konusunda Marksizmi savunmaları için yeterli olmuyor.

———o———

İÇİNDEKİLER

Önsöz 5
Halkın Yolu Platformunun Değerlendirmesi 8
Baş Çelişme Üzerine 53
Baş Çelişme Baş Düşman Konusunda Halkın Kurtuluşu İle Halkın Birliği Arasında Süren Kördöğüşü 82

———o———

DÜZELTME

1. Proleter DEVRİMCİ TEORİ 2. Sayı, 29. sayfada, Halkın Yolu'nun 10. sayısının 11. sayfasından alınan alıntıda «... faşizmle anti-demokratik öteki diktatörlükler arasındaki fark kadar önemlidir.» cümlesindeki «kadar» kelimesi olmayacaktır.
2. Proleter Devrimci Teori'nin 2. sayısında yayınlanan «Yabancı Bandıra Altında» adlı makale, Lenin Toplu Eserler Cilt 21, sayfa 135-150 arasındaki «Under A False Flap» adlı makalenin çevirisidir. Bu makalenin kısa bir bölümü «Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri» adlı kitapta yayınlanmıştır. Özellikle günümüzde süren ideolojik mücadelede devrimcilerin sık sık başvurduğu söz konusu bölümün çevirisi, yayınlandığı yayınevleri tarafından dikkatli yapılmamıştır. Dolayısıyla buradan aktarılan alıntılar da orijinal metne uygun olmamaktadır.
   Proleter Devrimci Teori'de yayınlanan makale hem eksiksiz, hem de titiz ve doğru bir çeviridir. Bu nedenle tartışmalarda kaynak olarak Proleter Devrimci Teori'de yayınlanan makale gösterilmelidir.
3. Proleter Devrimci Teori 2. sayısında yayınladığımız «Tarafsızlığın Savunulması» adlı makale Lenin Toplu Eserler Cilt 23, Sayfa 260-261'deki «Defence Of Neutrality» adlı makalenin çevirisidir.

Emperyalizmin sömürdüğü ülkelerde, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinde özgürlüğe aşık halklar, özgürlük, bağımsızlık ve ulusal egemenlik için eski ve yeni sömürgeciliğe karşı çetin bir mücadele yürütmektedirler. Bu, Marksist-Leninistlerin, gerçek sosyalist ülkelerin, dünya proletaryasının, bütün ilerici güçlerin kayıtsız şartsız desteğini kazanan doğru bir devrim ve kurtuluş mücadelesidir. Bu mücadele, bir çok düşmana karşı emperyalist baskıya herşeyden önce de en büyük sömürücü ve uluslararası jandarmalar, bütün dünya halklarının en tehlikeli düşmanları olan iki süper devlete, yabancı emperyalistlere şu veya bu süper devlete, uluslararası tekellere binlerce iple bağlı ve milli bağımsızlık ve özgürlüğün düşmanı olan ülkedeki gerici burjuvaziye karşı yabancı emperyalistlere dayanan ve halk devrimine karşı gerici burjuvaziyle birleşen feodalizmin belirgin kalıntılarına, bu üç düşmanın hakimiyetinin temsilcisi ve savunucusu olan gerici faşist rejimlere yöneltilmektedir ve başka türlü de olamaz.

Bu sebeple, emperyalizmin müttefikleri ve işbirlikçileri olan ülkedeki düşmanlarla, bu mücadeleyi engelleyen bütün etkenlerle aynı zamanda mücadele etmeden ve onlara darbe indirmeden, sadece dıştaki emperyalist düşmanlara karşı mücadele etmek gerektiğini iddia etmek saçmadır..

Devrimin Teori ve Pratiği
ZERI I POPULLIT

15 Lira